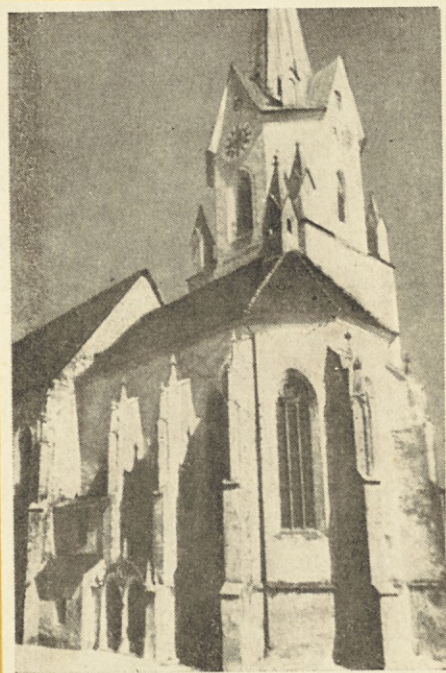

DUHOVNO ŽIVLJENJE

LA VIDA ESPIRITUAL

D 59964

SEPTEMBER 1954

Zgoraj: Pogled na znano koroško božjo pot — Sv. Višarje (glej članek v pričujoči številki). *Spodaj:* Kralj Zasavja je Kum (1219 m), najvišji vrh Dolenjske, in priljubljena božja pot. Na vrhu stojita cerkvi sv. Neže in sv. Jošta. Tu se vrše znani shodi. Jako lepo je popisal enega takih shodov Erjavec v svoji znani črtici „Ena noč na Kumu“

DUHOVNO ŽIVLJENJE

LA VIDA ESPIRITUAL

V MARIJANSKEM LETU 1954

L. XXII.

SEPTEMBER

ŠTEV. 9

MARIJA V SLOVENSKI KNJIŽEVNOSTI

Dr. TINE DEBELJAK

Gospod urednik! Skušal bom ustreči Vaši prošnji in napisati nekaj besed na v naslov postavljeno témo, toda — naj se te besede ne smatrajo za „študijo“, ki je gotovo ne morem pisati tu v pampi brez del naših klasikov in literarno zgodovinskih pripomočkov, temveč samo bežen pregled tega, kar mi je ostalo v bednem spominu...

Najlepša slovenska marijanska poezija je gotovo v slovenski narodni pesmi, o kateri pa je Duhovno življenje že govorilo. Marija in deklice, rožice in ptički, njeno romanje z gore na goro, na Ogrsko in drugam, usmiljenje z ranjenimi itd. vse to je prelepa motivika ljudske pesmi naroda, ki je bil vedno velik častilec Marijin in katerega prva cerkev je bila posvečena Njeni slavi, če se ne motim, prav Njenemu Vnebovzetju, verovanju, ki je šele tisoč let po njenem zidanju postala verska resnica! Marijine

romarske cerkve so najbolj številne in najbolj znane, tako da beseda „romar“ pomeni po največ resnično samo Marijinega romarja, pa naj roma že na čedadsko Staro Goro, goriško Sveto goro, obmorski Trsat, na Višarje, Brezje, Gospo sveto ali Črno goro, Črensevece itd., o čemer vsem piše v tem prvem Marijinem letu ta revija.

Zato je razumljivo, da tudi slovenska umetna pesem ni mogla iti mimo tako močne vere in duhovnega motiva našega naroda. Že protestant Trubar je moral

Naslovna stran: Znamenita in najskladneje zgrajena gotska cerkev v št. Rupertu na Dolenjskem (iz zadnje četrtine petnajstega stoletja)

vzeti v svoje knjige Marijine pesmi, kakor tisto znano srednjeveško pesem o Deviškem porodu Marijinem (ki je pozneje navdihnila Maleša za prelep lesorez) v značilnem „prevodu“:

Kakor sonce skoz glaž gre,
glaž ta se ne razbije,
v glihi viži rojen je
Sin božji od Marije...

Romarske pesmi in legende (kakor n. pr. ona o Mariji udarjeni v Ljubnem, ki je doživela posebno etnografsko študijo) so bile vse odslej vsebina pobožnih pesmi, ki jih je narod pel na romanjih, proti katerim so nastopali protestantski pisci (Trubar), katere so podpirali poznejši redovniški pisatelji XVII. in XVIII. stoletja in katerih postanek omenja Valvazor.

Nad vse zanimivo bi bilo pregledati ta naš literarni barok z ozirom na marijansko motiviko, česar pa nam tukaj ni mogoče. Zdi se mi malo mogoče, da bi v času, ko smo dobili najlepše klasične baročne Marije (Čebejevo, Bergantove itd.), naši pridigarji ne omenjali Marijinega češčenja, ki je obenem pomenilo še glavni znak katoliške borbenosti proti protestantizmu. Da prosvetljenstvo ni dalo Marijinih pesmi, ki bi nam ostale v spominu, je razumljivo, ker njega je zanimal poduk, razumski napredek in upor mistiki. Ne vem, da bi bil Vodnik opeval Marijo, pač pa jo je Stanič v lepem sonetu (in tako dal motiv Preglju za njegova romarska pota), in še verjetneje kakšni štajerski kroničarji v verzih..., ki so bili že bolj romantičarji. Če bi mogle do zapuščine Žaklja-Ledinskega (ki sem jo imel — neobjavljeno — doma), ali v delo Vrazovo, bi verjetno v njih, ki sta se že naslajala ob narodni pesmi in s prevajanjem svetskih romantičnih pesnikov (zlasti poljskih!), našli kakšen izvorni ali prevedeni marijanski motiv. Vem, da je Vraz opeval Jeruzalem („Ajdi, pesmo moja u Jeruzalen“) in tam je bila znana Marijina cerkva Slovenskih goric!

Toda vse to so samo ugibanja in samo nakazujejo smeri, v katerih bi raziskovalec moral šele iskati snovi za tisto, ki dozda še ni bila postavljena v literarno raziskavanje, pa je njeno nujnost pokazalo letošnje jubilejno leto.

Kot skromen donesek k temu najzdaj — od Prešerna naprej — navedem samo par dokazov, da je skoraj slednji pomembnejši slovenski pisec omenil kakor koli kakšen Marijin motiv, čeprav samo mimogrede v svoji siceršnji tvornosti.

Prešeren je Mariji postavil spomenik s Krstom pri Savici, omenjajoč Bogomilo, kako je svečenstvo poganski boginji zamenjala s češčenjem Marijinim na Blejskem jezeru... Znaneromance je posvetil Šmarni gori — ne eno, dve... in opej postanek te božje poti, ki mu je bila zelo ljuba. Ob Langusovem portretiranju Julije je mislil na Madono... Levstik je opesnil Marijo v legendi Živopisec in Marija, Stritar je vso prvo svojo poezijo (kot alojzeviščnik) posvetil Mariji in zreli dobi napisal klasično Turki na Slevici. Jenkov „obraz“ Marijine pesmi pojoče srenje v cerkvi „z močnim zborom s kora“ je po uglasbitvi postal celo cerkvena pesem. Jurčič je opisoval Murjavsko cerkev in Stiško, obe posvečeni Mariji... in če bi odprli roman o sv. Cirilu in Metodu, bi verjetno našli na kakšen pasus, ki bi govoril o Mariji...

Tavčar je opej proščenje na Marijini Gori (Malenski gori) v svojem Jesenskem cvetju. Aškerc — duhovnik je s pesmijo Madoni (Slikarjeva slika) sicer začel svojo pesniško pot, toda končal jo je s hvalnicam poganskim boginjam... Gregorčič je podal že direktno molitev k Mariji v Dekletovi molitvi za fanta v vojski... Kakšna je Trdinova folklorizacija ozirom na marijanski motiv, ne morem soditi, ker se je ne spominjam, toda če ga omenja, ga gotovo brez romantične mistike... Nasprotno pa bi ga opeval Valjavec, ta še vedno ne dovolj ocenjeni pesnik folklornih romantičnih snovi... ki je

opeval romanja za dež, pravlјice, le-
gende, pa tudi — spreobrnjenja v cer-
kvi... Toda nimam zbirke, da bi pogle-
dal vanj...

Erjavc je opisal romarsko noč na
Kumu... Kako se je Kersnik oddolžil
Mariji, ne vem... vem pa, da je njegov
učitelj Levec opeval Marijino cerkvo
na gori, verjetno prav Rožnik... To so
bili naši pisatelji realisti, otroci liberal-
ne in svobodomislne dobe, pa vendar le
romantični v duši... in prav ta roman-
tika jim je navdihnila marijanske mo-
tive. V manjših pesnikih teh časov je
nastalo več Marijinih pesmi, ki so po-
narodele, tako Slomškove, Vilharjeve (Po
jezeru), Jeranove (Marija skoz življe-
nje... O Marija, naša ljuba mati...)
itd. Doba, ki je prišla za temi poetično
realističnimi klasiki, je bila na eni strani
naturalistična, na drugi pa ali — izra-
zito razumsko idealistična ali — poglob-
ljeno duhovna. K izrazito idealističnim
bi štel prve „dominsvetovce“, kakor so
bili Medved, Finžgar, Hribar...

Hribar je dal Kumskega romarja...
Medved nekaj legend, uredil Mohorske
Balade in romance tudi z Marijinimi pes-
mimi in verjetno je sam napisal več ma-
rijanskih motivov... Ali je ena najbolj
znanih Marijinih pesmi Večerni zvon
(Ave Marija) njegova ali Meškova, je
šel svoj čas spor: Meško pravi, da jo
je on poslal v Mohorjev koledar, ko je
bil urednik Medved; izšla je malo „po-
pravljena“ z Medvedovim avtorstvom...
Meško se je Marijinemu romanju oddol-
žil s svojim klasičnim Cenckovim Roma-
njem na Goro (danes vemo, da je Cen-
cek bil — poznejši koroški narodni po-
slanec Poljanec in Gora — Ptujška go-
ra). Toda pri tem pevcu Frančiškovich
legend bi našli gotovo še več marijan-
skih motivov. Finžgar je postavil Mariji
znamenje v Divjem lovcu (Majda moli
za fanta pred Njenim znamenjem) in go-
tovo še marsikod. Dekla Ančka je bila
„Marijina družbenica“, pa je ves njen
problem prav v tem, da je kot taka tako

hudo grešila... V vojnih romanih bi go-
tovo našli marsikakšen vzdih k Mariji.
Zadnja Finžgarjeva knjiga Mirna pota
pa je naravnost pesem Marijini ljubezni:
Irma se pred poroko zateče k Njej, ob
bolezni roma k Mariji Tolažnici in umre
kot svetnica na preddan Marijinega Vne-
bovzeta...

Gotovo tudi Detela ni šel mimo Ma-
rijinega motiva. Toda to naše realistično
leposlovje je jemalo Marijine motive ka-
kor dan folklorni predmet, na katerega
naleti vsak trenutek pri opisovanju
stvarnega slovenskega življenja.

Večji in samostojnejši pomen je Ma-
rijina motivika dobila šele v „Moderni“
koncem stoletja. Kette ima Podgorsko ro-
marico, sicer malce ironično, toda z moč-
no ljudsko vero. Murn je parkrat upo-
rabil Marijin motiv, preko katerega nje-
gova impresionistična lirika ni mogla
iti (kakor ne Gaspari v slikah!), pa tudi
Golar, ki ima nekaj lepih romanc, res-
nično romarskih. Cankar je postavil pod
Marijino varstvo umiranje sifilističnih
otrok (Hiša Marije Pomočnice), v Po-
dobah iz sanj je četrto postajo (Jezus
sreča žalostno Mater) sicer pojmoval
nekako preveč domoljubno simbolno,
toda pripravljal je knjigo o Ženitni in
Kani Galilejski, kjer bi imela Marija go-
tovo eno glavnih vlog, ter knjigo o naših
znamenjih na polju, ki so povečini po-
svečena Mariji. Zupančiču moramo biti
hvaležni za dve najlepši literarno obde-
lani pesmi z Marijinim motivom: Na
Blejskem jezeru, ter Begunka ob zibeli,
obe napisani med prvo svetovno vojno
in v obeh s prošnjo za narod v bedi in
umiranju. Kot „srce v sredini“ tega časa,
kot bard tistih vojnih let se je z naro-
dom zatekel k Mariji, kot se mi v naših
zdanjih težkih časih.

Pravega Marijinega pesnika katek-
sohen pa je ta „zadrugarska“ doba dala
v Sardenku, ki je od prvih Pisanic do
zadnjih zbirk vedno in ob vsaki priliki
pel slavo Mariji ali se pesniško navdi-
hoval ob Njenem kultu, tudi če je šlo za

erotična čustva. Sardenko kot Marijin pesnik bi v tem prvem svetem Marijinem letu gotovo zaslužil poseben očrt. Že v Mladem jutru ima Marijine cikluse, v Romi se je spominjal najslavnejših Marijinih cerkvá (Maria Maggiore), potem pa je Marijo opeval dramatsko (Maria Dolorosa, Mati svetega veselja, itd — takih religioznih marijanskih „actov“ — igrice je v zapuščini še obilo). Pa tudi v posebnih zbirkah: Marija Tolažnica, Mistična roža itd. itd. (Omenjam naj, da je Sardenko te svoje pesmi pesnil pred kipom Marije Dolorose, ki jo je imel na svojem klečalniku in je prešla v zapuščino njegove oskrbnice). Sardenko je naš prvi marijanski pesnik (celo njegove Dekliške pesmi so iz marijanskega duha), saj je bil škofijski vodja — Marijinih družb. (V rokopisu je ostal zasnutek epične pesmi Brezjanski romar.)

Še močnejše marijanske rezultate pa je dala dominsvetovska generacija iz leta 1914, kamor dodajam tudi Preglja. Ta ni samo napisal pesmi literarno zgodovinskih reminiscenc na poti Na Brezje, ni dramatično naturalistično prikazal samo pretepa brezjanskih beračev v eno-
dežanki Berači, temveč je tudi v črtici Matkove Tine zadnje romanje čudovito vpletel Marijo kot babico v pomoč njenemu porodu... Ni samo romanj in Marijinih motivov uporabljal v svojih povestih (Plebanus Johannes dobi svoj dušni mir v viziji doječe Marije, pralika ženske materinske ljubezni sploh), temveč je Marijinim romanjem posvetil dve samostojni stvaritvi, ki še do danes nista izšli ne v Zbranih spisih ne v knjižni izdaji, pa sta vredni posebne pozornosti in bi zaslužili biti ponatisnjeni vsaj v letu prvega Svetega Marijinega leta. Prvo povest je prinašal goriški čolnič, kjer je Pregelj v osebi pesnika Staniča opisal vse goriške romarske poti, od svete Gore čedadске in do Mengor pri Tolminu (na to cerkev ima tudi posebno pesem); druga pa je izhajala v

orlovski Mladosti in opisuje — ne naša pota k Mariji —, temveč — Marijina romanja po Gorenjskem od vasi do vasi.* Rad bi opozoril na ti dve marijanski knjigi Pregljevi, zlasti na njen dramatski opis svetonočne maše v brezjanski cerkvi (Zanimivo bi bilo iskati Marijine motive v Tavčarjevih in Pregljavih povestih iz protestantske dobe, ko je bil Marijin problem — romanja — vendar eden največjih ločnic dobe). — France Bevk je napisal lepo zbirko Legend, v katerih so tudi Marijine, v pesmih pa je ustvaril nekaj izredno nežnih Marijinih prisodob. — Pesnik teh let Joža Lovrenčič pa je postal celo izrazit bard romarskih poti. Že v epu Trentarski študent ima pomorske romarske pesmi, potem pa je posvečal po sebi knjižne zbirke postanku božjih poti na Sveti gori, Sv. Višarjih in Brezjah. Epični opis legend in zgodovinskih dejstev. Tudi v Gorskih pravljicah in v svoji prozni zbirki legendarnih motivov, se mi zdi, nišel preko Marijinih. Ta nekoč najbolj avantgardistični pesnik začetnega ekspresionizma je postal v dikciji, ritmu in rimah najzvestejši posnemalec narodne romarske pesmi. — Najbolj svetovljanski iz te generacije Staro Majcen se je lotil legendarnih (tudi Marijinih) motivov v Bogarju Mehu in legendah pred to zbirko v medvojnem Domu in svetu. Če pa ima v drami Dedič božjega kraljestva Marijin motiv, ne vem. — Narte Velikonja je svojo največjo povest Višarska polena naslovil po romanju k Mariji. — V tej zvezi ne smemo pozabiti M. Elizabete Kremžarjeve, ki je

* V teh svojih romanjih je Marija prišla tudi v Loko in tam srečala dva otroka, ki sta se na cesti igrala; pa je fantka vprašala: „Kako pa ti je ime?“ In je fant odgovoril: „Tene Dibiljak sem, včiri pa zmiri...“ Vprašala je tudi punčko, ki je odgovorila: „Jez sem pa Pipca“ ter napisal nekako ta stavek: „Marija je Loko blagoslovila po njenih otrocih Tinetu Debeljaku in Hafnerjevi Pepci...“

bila izrazita religiozna pesnica, zlasti evharistična, pa tudi Marijina, le da je njena poezija izrazito prigradna in deklamatorska...

Nova povojna ekspresionistična generacija je Marijin kult prevzela že kot nekaj bistvenega v svoji duhovni in umetniški potrebi, čeprav večkrat samo kot simbol in izraz svoje notranje uglašnosti. Vodniku Antonu je Marija postala že „ljuba soseda“, živel je iz Marijinega čustvovanja bolj rilkejevskega kot sardenskovega, obdan z angeli in svetniki in Marijinimi dogodki (oznanjenje itd.). To je že bila osebna mistika, podložena z Marijino metafiziko. Tudi ekspresionistični pesniki tega časa niso bili brez tega poduhovljanja časa po Mariji, ne tega Vodnik France, ne Pogačnik, ne Vjtal Vodušek; spominjam se pa, da je ono najmočnejših Marijinih pesmi napisal Božo Vodušek v Križu na gori, prav tisti pesnik, ki je pozneje v Zvonu napisal najbolj bogokletno slovensko pesem v smislu francoskega satanizma proti križu (Mrliška pesem). Enega največjih tekstov tega prvega povojnega Marijinega duha je napisal v Dom in svet v pesniški dramatski obliki poznejši „kolečki krvnik“ Stante, mislim, da pod naslovom Mlada Breda. — Širok je izdal pesniško zbirko Slepí slavček z lepimi, v narodnem duhu napisanimi folklornimi religioznimi motivi, med katerimi so gotovo tudi marijanski...

Celo Kosovel ima motiv zvonjenja Awe Marije.

Med Marijinimi motivi najmlajše generacije se spominjam Šalijevega Molitvenika, s spominom na brezjansko romanje, Tauferjeve raznih postaj v Križevem potu, Krivčevega romanja na Ptujsko goro, zlasti pa one najmočnejših črtic Franceta Kunstlja, ubitega domobranskega kurata, pod naslovom Marijo nosijo... opis pobožnosti Marijinega gostovanja od hiše do hiše... z motivom Finžgarjeve dekle Ančke...

Najpoetičnejše prozne motive je ob-

delal Cevc v svojih preprostih črticah. V drami pa je Leskovec prav problem Vere in nevere reševal ob Marijinem znamenju na vasi... In Tračan Vuk Stanko je opisal v Slovincu romanje k neki Marijini cerkvi v Istro...

Po vojni se je Marijinim motivom pridružil tudi Zvonovec Anton Novačan z vpesnjenim evangelijem Peti evangelij, v katerem nastopa tudi Marija kot vzgojiteljica Jezusova in kot povzročiteljica čudeža v Kani... Kot Marijini pesniki nastopajo v emigraciji Budnik, Cukala (v Indiji), Janežič, Kos, Pistivšek, Rozman, Šorlijeva, Piščančeva itd. P. Bazilij in Karel Mauser sta napisala dramatski tekst k Marijinemu romanju v Lemont. Vombergar je pisal dramske prizore k Marijinim proslavam v taboriščih... Jeremija Kalin je črno mašo postavil pod varstvo Brezjanske Marije, Tine Debeljak je objavil Višarsko romarsko v Poljubu, Jeločnik pel vznesene himne k Marijinim predstavam in še in še so pesniki tega bednega časa iskali pomoč in navdih pri Mariji (Gregor Mali, Limbarski... itd. itd.).

Prvo sveto Marijino leto pa bo poleg novih razprav o Marijinem pomenu, zlasti o pomenu nove dogme o Vnebovzetju in obletnici Brezmadežnega spočetja, verjetno vzbudilo nove harfe v Njeno slavo. Tako Trst pripravlja Antologijo slovenske Marijine pesmi, ki bo vsekakor znatno dopolnila naš članek, v Ameriki se pripravlja na roman o Brezjah pisatelj Karel Mauser, v Argentini pa je dokončal Jeremija Kalin posebno izvirno pesniško zbirko Mariji...

Če se bo to naredilo in natisnilo, bo slovensko marijansko leposlovje občutno bogatejše. In če je Cankarjeva moderna doba šla kot v procesiji — za križem (motivi pri Cankarju, Mešku in Kocipru), gre nova po drugi svetovni vojni za križem — z Marijo.

Loma Negra, 30. maja, med Marijansko procesijo (slovenskih) emigrantov v Buenos Airesu.

El Príncipe de los Ejércitos Celestiales

Desde muchos siglos atrás siente el pueblo esloveno un gran cariño por el vencedor de las huestes infernales san arcángel Miguel al cual la Iglesia Católica conmemora el día 29 de septiembre.

Los antiguos eslovenos eran paganos y se dedicaban sobre todo al cultivo del campo y a la ganadería. Por su íntimo contacto con la naturaleza se sentían dependientes de los fenómenos naturales y veían en todas partes el influjo de los espíritus buenos y malignos que luchaban entre sí por el dominio sobre el hombre.

Por tanto es fácil comprender cuanta impresión dejaron en los corazones de esa gente sencilla las prédicas de los primeros misioneros que les hablaban sobre la victoria del arcángel Miguel contra los demonios rebeldes.

Cerkev na Kureščku, močno poškodovana med zadnjo vojno, je posvečena Kraljici miru. Prvo septembersko nedeljo v letu 1940 je vodil na Kurešček veliko procesijo sam ljubljanski škof dr. Rožman. Cerkev sedaj razpada, ker rdeči oblastniki ne dovolijo popravila

En Carintia, donde el pueblo esloveno primero organizó su propio estado, se levantó pronto por encima de las ruinas de la ciudad romana Virunum un santuario, consagrado al príncipe celestial. Más tarde se erigieron iglesias, dedicadas a san Miguel en las cumbres de muchos montes y numerosas colinas, por simple creencia de que el arcángel Miguel tenía que lidiar con los demonios malvados, resididos en el aire.

El día de san Miguel significa para los pastores el fin del pastoreo. Un refrán dice: „San Miguel cierra el pastoreo y san Jorge lo abre de nuevo.“ Ese día los pastores recibían su sueldo y hacían nuevos convenios para el año que venía. Y los artesanos de la Carniola Alta (Gorenjska) prendían ese día solemnemente la luz ya que san Miguel introducía el invierno al país.

En el día de san Miguel madura cualquier fruto por más duro que fuera. También el tiempo depende mucho del santo. Si hay sol, entonces el invierno tardará en venir; pero si nieva en la llanura, el invierno será muy crudo. También dice un proverbio que desde san Miguel hasta san Jorge hay que llevar el sobretodo y que la tierra llega a ser venenosa, por tanto no conviene postrarse y quedar sentado sobre ella.

Muy común en las casas de los campesinos es retrato del santo teniendo en su mano una balanza en la cual se pesan las almas para ver si son dignas del cielo o del infierno. De este modo el pueblo esloveno continuamente recuerda las nostrimerías de las cuales la segunda es el juicio después de la muerte ¡Que sea propicio también para nosotros todos, que leemos estas líneas!

Joe Jack

PASTIRJEV GLAS

Z MRTVIM JEZUSOM V NAROČJU ZA PRAZNIK MARIJE SEDEM ŽALOSTI

15. septembra

Marija je pokleknila na golo skalo Kalvarije, sedla na svoje pete in tako sprejela s križa sneto truplo mrtvega Jezusa. Kakor skrajno utrujeno in izčrpano se je vzleknilo na razgrnjeno tančico, kolena so malo dvignjena, kot bi se bila na križu upognjena strdila, zgornji trup pa je Mati Marija od zadaj objela z obema rokama in potegnila k sebi, da je njegova glava ležala na njeni rami, Mati pa je nagnila svojo glavo rahlo nad njegov obraz. Od blizu more ogledovati rane, zlasti na glavi, ki jo je trnjeva krona kar

prevrtala. Desnica Jezusova je, vsa zdelana, omahnila ob truplo in leži z odprto dlanjo na prtu, da je na njej raztegnjena rana dobro vidna. Levo roko pa je vzela v roke žena, ki stoji ob njegovih nogah, se sklonila globoko naprej in spoštljivo poljublja rano na njej. Druga žena, imenovati jo smemo Magdaleno, skrušena kleči ob Jezusovih nogah in se v žalosti priklanja do tal, prav živa podoba žalosti in kesanja, pa tudi spoznanja lastne nevednosti dotakniti se presvetega trupla Odrešenikovega. — Linije kompozicije so izredno lepe in učinkovite, da gledalca kar pritegnejo in skoraj prisilijo, da se zamisli v to, kar prizor predstavlja.

Žalostna Mati z mrtvim Sinom! Bolečina in ljubezen! Vdano prenašano trpljenje zariše človeku plemenite poteze v obraz in mu daje neko tajinstveno lepoto, kakor zahajajoče sonce umirajoči jesenski naravi. Koliko bolj je nezaslišano trpljenje Materi Mariji zarisalo v obličje poteze najplemenitejše bolečine in mu dalje prekonaravno blago lepoto, ki v gledalcu vzbuja brezpogojno zaupanje. Takšno lepoto more le globok umetnik ujeti v poteze mrtve snovi, v katere jo oblikuje.

Tako stojimo ali klečimo pred Goršetovo žalostno Materjo. V Jezusovih in njenih potezah je toliko umirjene žalosti, globoke ko morje, da močno vpliva na nas kakor mehka in topla tolažba ter takoj vzbudi zaupanje: „O, Mati, v svojem neizrekljivem trpljenju razumeš tudi moje bolečine in moje grenko kesanje.“ Če kje kak Marijin kip nosi ime: Tolažnica žalostnih, Marija te trinajste postaje ga zasluži. V resnici nas pogled na njo napolni s tolažbo v naših mnogo manjših bridkostih. Z zaupanjem, pa tudi z žalostjo nad grehi, ki so Jezusa križali in Mariji z bolečino srce prebodli, pojemo: „Komu potok solz ne lije, ko bridkosti zre Marije, grenke nad morja bridkost.“

Pridružimo se obema ženama in v duhu stopimo k Mariji. Rane Jezusove počastimo in spoštljivo poljubimo, če si jih v svoji grešnosti in nevednosti upamo. Prosimo jo: „Sveta Mati, to te prosim, rane Kristusa naj nosim, vtisni v moje jih srce!“

(Premišljevanje pred trinajsto postajo Goršetovega križevega pota.)

SEGE NA DOMACIH TLEH

JOŽA KMETOV

Mesec september je v Sloveniji za človeško oko gotovo najlepši. Kako neizbrisen vtis naredi tisto prelivanje vseh mogočih barv v naravi! Kako velik umetnik je Bog! Nikoli ga ne bosta dosegla človeški razum in roka. Nikoli mi ne bo mogoče pozabiti pogleda jasnega jesenskega popoldneva iz št. Jerneja preko Pleterja tja na Gorjance. Poplemeniti se duša ob pogledu, ki ji nudi toliko različnih barv v najlepši harmoniji skupaj zbranih. Tujina nam malo kje nudi toliko naravnih lepote.

Ne izgubimo še upanja, da nam bo Bog po vseh preizkušnjah, ki smo jih doživeli v zadnjih letih, končno le dal milost povratka v domovino, kjer bomo mogli zopet uživati vso naravno lepoto meseca septembra! Tam bomo na Malo mašo zopet poromali k našim Marijinim cerkvicam, na dan sv. Mihaela bomo prosili, naj ta poveljnik nebeških čet enkrat za vselej pomete sile hudobnega duha z naše zemlje! Ob dozorevanju grozdja po naših vinskih gorica pa se bomo veselili lepih dni trgatve.

MALA MAŠA

Mala maša ali Mali šmarin ali mala Gospojnica. V Istri pravijo temu prazniku tudi Sveta Marija mala. Na ta dan so skoraj po vseh Marijinih svetiščih na Slovenskem romanja in žeganja.

V nekaterih krajih blagoslavljajo ta dan rože in semena. V Rogaški Slatini prinesejo na ta praznik kmetice k neki Marijini podružni cerkvi pšenico in jo vsipljejo v določeno posodo. Duhovnik zrne blagoslovi in po maši jo verniki nekaj malega vzamejo s seboj domov za seme.

Na Malo mašo se ne sme nihče koptati. V Cerkljah na Gorenjskem je prepovedano plezati po drevju, ker ta dan razna laznina sili kvišku k nebeški Kraljici. Praznik Marijinega rojstva je vesel dan zlasti za otroke, ker je

„mala maša
otroška paša“,

kakor se čuje v Beli Krajini okrog Metlike. Tedaj namreč že pride grozdje v romanja, kamor se je napotilo o Veliki maši, z drugo besedo, grozdje je tedaj že kar zrelo.

Po Mali maši je že prava jesen, zato velja pregovor, da „Mala maša za suk-njo vpraša“. Zlasti pastirje zjutraj rado hladi.

SV. MIHAEL

Praznik sv. Mihaela, ki ga obhajamo 29. septembra, je bil do 18. stoletja zapovedan. Češčenje tega močnega nadangela, ki „duše vaga“, kot označuje preprosto ljudstvo, sega daleč nazaj v staro dobo. Večno rimsko mesto krasi dokaj cerkva, ki so posvečene prvar ku nebeške vojske. Sveta Cerkev, ki mora v vseh dobah skozi ogenj preganjanja, se namreč dobro zaveda, da ji v borbi stoji nevidno ob strani mogočni sveti Mihael, in ga zato goreče časti.

Boj zlim duhovom

Tudi nam Slovincem so naši prvi misijonarji na Gosposvetem polju sezidali cerkev sv. Mihaela na razvalinah slovitega mesta Virunum, ki je imelo več rimskih templjev, posvečenih raznim poganskim božanstvom. Celó znane božje poti, kot Sveta gora pri Gorici in Stara gora pri Čedadu, so bile nekdanji Mihaelove cerkve. Da so jih postavljali

najrajši na višine, je vzrok verjetno v tem, ker so bila tam že stara rimska poganška taborišča in svetišča in morda tudi slovanska proročišča, verjetno pa tudi zaradi simboličnega pomena. Sveti Mihael se namreč bojuje zoper zle duhove, ki bivajo v zraku. Zato je postavljeno njegovo svetišče na vzvišeno mesto, medtem ko dolina ali prepad predstavlja peklensko brezno, kamor je vrgel Luciferja in njegove angele.

Po vseh krajih naše domače zemlje je posvečenih več cerkva sv. Mihaelu. Več naselij ima prav po njem svoje ime.

Mihaelov dan je nekak mejnik pastirskega leta. „Sv. Mihael leto za pašo zapre, sv. Jurij ga pa odpre.“ Nekoč, ko so bili pašniki skupni, so pastirji sklepali pogodbe za prihodnje pastirsko leto, za nazaj pa prejeli plačo.

Na Koroškem tudi drugi posli o Mihaelovem delajo pogodbe za drugo leto. Tudi na Gorenjskem je bil za obrtnike Mihaelov god pričetek zimske dobe. Čevljarjem je zopet „prižgal luč“. Od tedaj naprej so začeli ob večerih in zjutraj zopet delati pri luči, ker se je dan skrčil. To so seveda vselej praznovali. Spomladi so „luč v vodo“ vrgli, kar je bilo na Gregorjevo. Pogostili so jih s krapi in tržaškimi „baržolami“, poticami in „bržanko“. Med veselo pojedino je moral vsakdo zapeti tudi „svojo pesem“.

O sv. Mihaelu je zrel vsak, še tako nozen sad. Na Koroškem pravijo: „Svet Mšov je vse hruške zmeščov.“ Lepo vreme o sv. Mihaelu je, pravijo, dobro znamenje. „Ko Mihael zjutraj oblake razdira, soncu pri nas se vrata odpira, pa jih tudi zimi zapira.“ Če pa je kdaj „po ravnem sneg za Mihaela, huda zima nam bo pela.“ Kar drži tudi pregovor, da je zimsko suknjo treba nositi „od sv. Mihaela pa do sv. Jurija“.

TRGATEV

Kruh in vino sta najzlahotnejša pridelka. Zanju se poti in trudi slovenski gospodar, zanju moli in jih ob vseh pretečih nevarnostih za njuno rast priporoča Bogu. Zato je pa tudi tedaj, ko žanje in mlati in kruh spravlja v kaščo, veselo in srečno njegovo srce. Ko se pa

„Brjentar“

približa čas trgatve in naloži na voz polovnjake in s trgači odrine v gorico, je kar svetek v njegovi hiši.

„Že čriček prepeva...“

Trgatev na Slovenskem se začne ob času, ko pač kraj, bolj ali manj topel, grozdje zmede. Najzgodnejša je primorska trgatve. Tu se „bendima“ (vendimia) ponekod, n. pr. v Beneški Sloveniji, včasih začne že po Mali maši. V Brdih pa sv. Meho (Mihael) „odpira kleti in vendimo“. Tudi v Istri in na Vipavskem je zgodnja trgatve. Na Kranjskem, po Dolenjskem in v Beli Krajini, jo tudi navadno že sveti Mihael napove, medtem ko je na Štajerskem vse v branju v sredi oktobra.

Dnevi veselja

Vsepovsod je trgatve velik praznik. Otroci imajo tiste dni prosto šole. Tudi učitelje povabijo na branje grozdja. No ja, branje je samo enkrat v letu in biti mora veselo, da bodo vsi pomnili, kdaj so grozdje trgali.

Pređen se trgatve začne, marsikje po stari navadi ustrelijo. Verni gospodar se pokriža ali vsaj pobožno vzdihne. Trgači imajo pri sebi lesene škafe ter s posebnimi noži, „vinjeki“ ali „kljukci“, kot jim pravijo v Brdih, odrezujejo grozdje.

Zastavni fantje si oprtajo „pute“ ali „brente“, v roko pa palico, v katero vrezujejo vsako nošnjo, da potem gospodar iz njih števila lahko približno izračuna, koliko bo vina.

Trgači so navadno zelo veseli. Pojo in vriskajo in zbijajo šale, da je kaj. Tudi postreženi so dobro. Za trgategv je navadno bel kruh in še celo orehova potica. Pijače, nove in stare, je na pretek. Glavna gostija je vedno zvečer. Po večerji uprizore razne ljudske igre ali pa gredo ven pod milo nebo, kjer zakurijo kres in si pečejo kostanj. Oglasi se tudi harmonika in vesela narodna pesem. Mati gospodinja poskrbi in opazi, da je vsa zabava dostojna in poštena.

Zadnji trsi so na vrsti. Gospodar in gospodinja že spočetka poskrbita, da se nekaj najlepših trsov z grozdi vred odreže za domov, za zimski čas. Včasih ostane tja do velike noči grozdje sveže, zlasti tisto, ki ga dajo v klet za sode.

Vipavca pod brajdo

PREŠANJE

Že med trganjem grozdja ali pa takoj po trgatvi se začne prešanje. To delo vodi gospodar sam, fantje pa morajo pomagati. Če je preša novejša, „moderna“, je treba posebne veščnosti, če pa starejša pa še veliko več. Po prastarem načinu so svojčas na Dolenjskem in v Beli Krajini grozdje spravili v kadi in korita, po njem hodili ali ga s kiji in koli tolkli. Mošt je teklo v posodje pod koriti.

„Vinski cvet“

Pri stari leseni preši pravijo Bričič spodnjemu delu „pod“. To je glavni podstavek. V sredini poda je postavljen kol, nekak vijak, ki ga nazivajo „turklja“ ali pa „strženka“. Na ta stržen ali strženo navijajo leseno težilo, tako imenovano „pogačo“, na „pogačo“ pa pritisnejo še „kostruna“, težko leseno težilo, da stisne „pogačo“, da tako stisnjene tropine izločijo zadnje sokove „prešanine“. Kar teče samo, nazivajo v Brdih „vinski cvet“.

„Pitjot“

Na tropine nalijejo vodo, pomešajo in znova prešajo. To je potem tako imenovani „pitjot“ ali „pikolit“, ki ga rabijo za delavce. Prav tako je tudi iz prvega, še nezrelega ali nekoliko gnilega grozdja, ki ga podbirajo pred trgatvijo, pijača „podbor“ dobra za žejo.

Vinska preša je vinogradniku zelo draga. Tu se vinski pridelek, za katerega je toliko truda in skrbi, pretvarja v mošt in potem v denar prav kakor poje pesem:

„Prišel bo sveti Martin
v naše gorice.
Z mošta bo storil vin',
z vina petice.“

Dar božji

Veren slovenski vinogradnik se dobro zaveda, da je ves pridelek božji dar in da vse zavisi od božjega varstva in blagoslova. Zato tudi na prešo spomladi na cvetno nedeljo dene blagoslovljeni premec ali oljko. Ponekod krasi prešo poleg križa tudi kaka sveta podoba.

TRI RANE LJUBEZNI

DR. IGNACIJ LENČEK

Sovraštvo je najostrejše nasprotje ljubezni. Ni le popolno pomanjkanje ljubezni, marveč mnogo več. Kdor sovraži, ne samo ne ljubi, ni le prazen ljubezni, ne le ne pomaga bližnjemu, marveč mu pozitivno hoče, želi hudo in na ta ali oni način kaj hudega stori, če more. Ne le, da se ne meni zanj, ampak ne mara ga, noče ga. Je, kakor da bi ga hotel zavreči, ubiti kaj ali vse na njem. Zato pravi sv. pismo: „Vsak, kdor brata sovraži, je ubijalec.“ Kdor sovraži, hoče uničevati, vsaj moralno človeka uničiti. Bližnji mu je kakor neko zlo, katero je treba spraviti s poti, nekaj, česar bi ne smelo biti. Je pozitivno zanikanje človeka.

Seveda ima sovraštvo različne stopnje po tem, kakšno zlo bratu želim in namerjam in po tem, kako zlobna, vztrajna, dejavna je ta volja.

Je pa več reči, ki so s sovraštvom v ozki zvezi: ali so zunanji izraz sovraštva, ali posebne oblike sovražnosti, ali pot do sovraštva, ali izhajajo iz njega, vselej pa so sovraštvu zelo blizu.

Izberimo tri takšne reči: maščevalnost, privoščljivost, zavist.

1.

Maščevalnost je premišljena želja maščevati se; človek išče načina in priložnosti, kako bi se maščeval za resnično ali namišljeno krivico in žalitev. Prvo priložnost hvalježno zgrabi. Če se maščuje, je zadovoljen, dobro se počuti, je nekam srečen. Kar oddahne se, vsaj zaenkrat.

Maščevalnost je nekaj zelo „človeškega“. Kadar nas je globoko zadela krivica ali žalitev, smo začutili, kako je

vzplamtela nekam nagonski, sama po sebi, težnja, želja, žeja po maščevanju. Včasih je združena z izbruhom jeze, drugič se zapre v mrko sovražno bridkost. Ko se človek te neposredne žeje po maščevanju zave, more storiti dvoje: premagati jo, vtopiti jo v ogenj krščanske ljubezni, ali pa jo zavestno privzeti, in gojiti, ohranjevati; tedaj pa postane čudno trdna in vztrajna, izumljiva v načrtih, kako povrniti zlo z zlom, budna ob vsaki priliki, nepopustljiva v tihem zalezovanju, dokler ne pride ura, ko more dati duška svojim povračilnim nakanam.

„Maščevati se“ pomeni povrniti „milo za drago“. Bog takšno povračanje odločno obsoja. „Kdor išče maščevanja, nad tem se bo Gospod maščeval“ (Sir 28, 1). „Ne govori: kakor je meni storil, tako bom jaz njemu!“ (Preg 24, 29). Posebno je Kristus obsodil načelo: oko za oko, zob za zob (Mt 5, 38). Pravom krščanstvo je v resničnem in iskrenem odpuščanju, zato je maščevalnost nekrščanska. Je ostro nasprotje ljubezni in v tem je njena končna in popolna obsoda.

Maščevanje je nekakšno zasebno kaznovanje. Kaznovanje pa gre najprej Bogu: „Meni gre maščevanje, jaz bom povrnil, govori Gospod“ (Rim 12, 19); potem pa njim, ki imajo to pravico končno od Boga: javni oblasti, predstojnikom. Za zasebnika pa velja: „Ne delajte si sami pravice!“ (Rim 12, 19). Ima le pravico — in dolžnost — odpuščati in biti usmiljen. Gotovo more zahtevati, da mu storjeno škodo popravijo in da so za krivico in zlo kaznovani, a sam ne

sme položiti roke nanje in si sam nasilno vzeti, kar mu po pravici gre. Večina izmed nas je zgubila vse: hišo, grunt, premoženje — in še več: svoje drage. Takšne grozotne krivice je res težko pozabiti. Kaj lahko se zgodi, da ta ali oni kuje maščevalne naklepe. To ni prav! Pravična oblast bo poskrbela za pravico. Tako beremo n. pr. v novem programu SLS: „Prehod iz komunistične tiranije v nov red pravičnosti in demokracije se izvrši mirnim potom, brez nasilja in osebnega maščevanja.“ (čl. 9). Noben kristjan ne more drugače misliti in ravnati.

Zasebno maščevanje redno vključuje sovražnost, mržnjo, zlohotnost do človeka. Tega pa ne smemo nositi s seboj, če je v nas kaj krščanskega duha in če smo zares dobri ljudje. V tem se kaznovanje bistveno razlikuje od maščevanja: **kazen nima sovražnega namena; res povzroči zlo, a ne ker je zlo, marveč v kolikor in ker je ali dobro za kaznovanega** (da bi se spremenil), ali dobro kršenega pravnega in npravnega reda (s tem, da trpi kazen, ga prizna in krivo popravi), ali dobro za javno blaginjo (da se zlo tudi vnaprej prepreči vsaj iz strahu pred kaznijo); **zato kaznovanje ne sme izhajati iz sovraštva in ne sme se pustiti voditi ali vpljati od njega.** Edino merilo je pravičnost, edini nagib je skrb za pravico. Maščevanje pa živi od sovraštva in ga še poživlja; sovraštvo pa je slepo in ne vidi ne prave mere ne resnične teže krivice.

Vsako maščevanje veliko in majhno, za velike in majhne krivice ali žalitve, pa ima še več drugih krivic in nevzdržnih potez in posledic.

Najprej je **nedosledno in zato nesprejemno**. Obsojam krivico, ki mi jo je drugi storil, obenem in istočasno pa mu hočem sam prizadeti enako ali še hujše zlo. Sem tako boljši od njega? Zakaj ne obsodim še sebe? Boš dejal: „Saj je oni začel!“ Toda, prijatelj, na dnu je eno

in isto: prej ali potlej, zlo je zlo. Kvečjemu moremo reči, da je povračilno zlo bolj umljivo, ni pa manj grešno. „Pa mi je napravil škodo!“ Potem si poišči pravo pot, da se škoda popravi. „Ni vredno!“ Torej odpusti. Sam praviš, da gre za majhno reč. „Pa bo ostal nekaznovan!“ Kaj zato? Res ne moreš prenesti tega? Če Bog odpušča, ki mu je zloba vse bolj zoprna kot tebi in ga bolj žali kot tebe, boš tudi ti zmogel. Sicer pa ne veš; Bog marsikaj kaznuje in mi ne vemo. In ali ni že zloba sama kazen; saj človeka okvari, spači. V eni besedi: „Ne daj se premagati hudemu, ampak premagaj **hudo z dobrim!**“ (Rim 12, 21). Velika beseda! Teško doumemo? Potem se vprašajmo, kako globoko in resnično je naše krščanstvo. Krščanstvo je zavestna odločitev za božjo resnico in pravico, tudi proti zgolj naravnim nazorom. Seči mora do dna srca in ga preoblikovati v ljubezni. Če ne, je zgolj papirnato.

Razmišljajmo naprej. Maščuješ se nad drugim, a drugi ne bo miroval. Maščeval se bo za tvoje maščevanje. In ti naprej. **Kam to vodi?** V sovraštvo, v neprestan boj brez premirja, v vso bridkost in trpljenje, ki iz takšnega boja izvira. Skušenj je dovolj. Poudarjam, da to ne velja za poedince, marveč — in v nekem smislu še bolj — za skupine, stranke, društva. Tudi v življenju teh mora vladati krščanska ljubezen, če ne, niso ne verska, ne katoliška, še človeška ne. Tak skupinski maščevalni duh, ki se včasih celo skriva pod videzom „plemenite tekme“, je v veliko škodo skupnosti, v lastno notranje propadanje, v kljub morda velikim zunanjim uspehom. Vzgaja v neko podlost in zoprno hinavščino laži-krščanstva, vodi v vedne razprtije, ki jih ni moči pomiriti.

Končno je ta duh vir cele vrste **dругih zablod: sovraštva, laži, obrekovanja in opravljanja; prevar in nasilja, nasprotovanja in podiranja še tako dobrega, plemenitega, koristnega, kar drugi stori in hoče.** Na ta način maščevalnost glo-

boko pokvari človeka samega, ki jo goji, naredi ga za zoprno npravno spako — vkljub lepim gestam, prijaznemu videzu, vkljub vsej zunanji korektnosti, da, „po-
božnosti“.

Če bi izginilo med nami toliko velike in majhne maščevalnosti, bi bilo naše medsebojno življenje v tujini manj tuje, bolj toplo, bolj domače, lepše. Pa tudi bolj človeško in iskreno krščansko.

2.

Privoščljivost je druga takšna okvara človeškega srca in rana ljubezni. Ima pravzaprav dve obliki: ne privoščim bližnjemu dobrega, privoščim mu hudo, če in ko ga zadene. V jedru je oboje eno in isto zadržanje: noče mu dobro, hoče mu hudo. Je vidno nasprotje ljubezni, ki se veseli nad veliko in majhno srečo drugega in se žalosti ob njegovi bridkosti. Je zanikanje tega, kar vsebuje velikega in lepega beseda: dober človek. Neka zlo-hotnost tiči v „privoščljivcu“, prava zloba. Takšna privoščljivost „greje svoje nečiste roke ob požaru, ki uniči srečo bližnjega, namesto da bi živo in iskreno z njim sočustvoval in mu pomagal.“ Ob njej prav posebno občutimo popolno pomanjkanje srčne dobrote in plemenitosti. Je neka mrzla trdota v srcu, ki ne občuti bolesti in bridkosti svojega bližnjega. Ne živi se vanj, v njegovo nesrečo, gre preko nje in se tako raduje poloma. Še globlje pa je pomanjkanje ljubezni, ki že vsebuje naravnost sovraštvo, kadar začuti globoko bolečino bližnjega in se vkljub temu nad njo veseli, mu jo pri-vošči.

Res je, nismo tako zlobni in tako grobo nekrščanski, da bi privoščili ljudem, svojim znancem, izredno veliko nesrečo, ki jih zadene, n. pr. smrt v družini. Vsaj tedaj nas vendarle presune in gane. Tudi nam je hudo; tega „jim res ne privoščimo“. Ni pa tako ob drugih nezgodah in polomih. Ta ni dobil dobre službe, ki jo je pričakoval; oni ni dobil posojila, da bi zidal; tretji ima težave

Samoten kolovoz pod našimi gorami, kam spenjaš se, kje neha tvoja lepa pot?

v zakonu in družini; ta prireditelj ni uspela; oni organizaciji je spodletel načrt — in tisoč drugih, večjih in manjših vzgledov na vseh področjih je, ko človeka obide toplo zadovoljstvo nad uspehom, nesrečo, polomijo. Temu svojemu tihemu veselju dá še duška na ven, s tisto bridko besedico: „Prav mu je.“ In kakor da bi se je sam sramoval, navadno doda v opravičilo: „Kaj pa se loti tega!“ ali: „Zakaj pa je takšen!“ in podobno. Na koncu ne ostane nič dobrega na nesrečnežu samem, vsega je sam kriv, nima „božjega blagoslova“ in kdo ve česa še ne. Seveda, če se nam kaj podobnega pripeti, nismo mi nič krivi, vse le drugi.

Privoščljivost si nadene včasih še

zoprno „pobožno“ obleko. Z nekim zadoščenjem poda nezmotljivo sodbo: „Kazen božja ga je zadela.“ Kakor da bi se veselili nad zmago božje pravičnosti, v resnici pa se veseli le zla, ki je bližnjega zadelo. Ne rečem, da je vedno takšna sodba izraz privoščljivosti, vselej pa je nevarna za ljubezen. Če ga Bog kaznuje, že ne bo dosti vreden... Sploh pa moramo biti s tem zelo previdni. Le eno je gotovo: nikoli ne moremo reči, da je neka nesreča kazen božja. Vedeli bi le, če bi nam Bog razodel. Tega pa ne stori. Zato so takšne sodbe vedno predrzne, neutemeljene in škodljive. Res se nobena nesreča in sploh nič ne zgodi brez božje vednosti in volje, a Bog ima brez števila namenov, ki jih hoče doseči z našo bridkostjo in neuspehom. Kogar Bog tepe, ljubi — to moremo vedno reči; da pa ga ljubi prav na ta način, da ga kaznuje, to pa je zavito v skrivnost božje Previdnosti.

Kristus je nad nesrečo in nad zahrbtnjenostjo svojega ljudstva, svojih sovražnikov, jokal (Lk 19, 4), tako globoko žalosten je bil nad tem, kar je vedel, da jih hudega čaka. V njegovem duhu resnično sočustvujemo z bridkostjo bližnjega, v njegovo tolažbo; veselimo se z njim tiste bore majhine sreče, ki jo more doseči v tem bridkosti polnem življenju! Le tako bomo zares „dobri ljudje“.

3.

Če se vprašamo, zakaj bližnjemu ne privoščimo česa dobrega in lepega, zasledimo več odgovorov. Včasih zato, ker ga nimamo za vrednega, ali zato, ker ga ne maramo, ali ker smo zlobni, najbolj pogosto pa iz ne-voščljivosti, iz zavisti.

Vsi vemo, kaj je zavist. Doživljamo jo na sebi in — v sebi. Je zelo razširjena napaka, a zato nič manj grda.

Oglejmo si jo malo bolj natanko.

Zavist je neka nevolja, žalost. Nad čem? Nad nekim uspehom bližnjega, nad njegovo sposobnostjo, nad srečo, ki ga

zadene, nad dobrim imenom, nad pohvalo, priljubljenostjo, delavnostjo; nad boljšo službo, nad lepšo obleko — kratko: nad čemerkoli, kar bližnji dobrega ima ali dobi. Zavist more zadeti ob vse. Vse more človeka boleti. In zakaj me boli? Ne, ker bi ga naravnost drugega sovražil, ali ker mu enostavno ne privoščim, marveč — in to je za zavist bistveno —, ker ima to on in ne jaz! Njegov uspeh me zadene kot osebna žalitev, njegova prednost mi pomeni zapostavljanje, ponižanje moje osebe. Če ga hvalijo, me boli, ker ta hvala ni namenjena meni. Ne vidim tega, kar imam, le to, česar nimam, a ima moj znanec, sosed, brat. Pa tudi če imam jaz tisto, mi vendar ni prav, da ima tudi on in ne samo jaz.

Da, ta: samo jaz. Zavist je izraz neizmerne sebičnosti. Zavist vidi le sebe in ljubi le sebe. Sebi hoče, hoče vse, zato drugemu ničesar. Je v tem najgrša vrsta neke brezmejne lakomnosti. V zavistnem človeku ni priznanja in veselja nad tem, kar drugi je ali ima, ker vidi v tem le tisto, česar sam nima, nekaj torej, kar je zanj slabo. Vse lepo na drugem ni lepo, ke ni njegovo. Dobro, ki ga drugi stori, je slabo, ker ni njemu v korist in pohvalo. Vse, kar dober človek odobrava, njega grize, boli. Vse to je tako nizkotno, nekrščansko in nečloveško! Zavist že samo po sebi ubija plemenitost in dobroto v človeku. Naredi ga nezadovoljnega, zagrenjenega; sam sebe muči, ko ima srečo bližnjega za svojo nesrečo; kar dobi bližnji, ima, kakor da je njemu vzeto. Kakšen značaj si s tem ustvarja! Nevoščljiv človek ne doseže ničesar velikega; namesto da bi izpolnil mesto, na katero je postavljen, se ozira le po drugih, hoče na njihovo mesto in zapravlja svoje sile s praznim umišljanjem in zavistnim sanjarjenjem; pozablja svoje sposobnosti in si, brez koristi, želi sposobnost bližnjega. Zato so navadno sebični zavistneži — slabiči. Namesto, da bi sam kaj dosegel, se poželjivo ozira po tem, kar je že drugi dosegel in si v duhu

prisvaja. Tako je zavist škodljiva za nevoščljivca samega. Pa ko bi pri tem vsaj ostalo!

Zavist žene človeka naprej. Hoče škodovati, uničevati, maščevati se nad tistim, ki mu nevoščljivost velja.

Že na prvih straneh človeške zgodovine beremo o zlih delih iz zavisti. Satan je iz zavisti zapeljal prve starše; Kajn je iz zavisti ubil Abela; Jakobovi sinovi so iz zavisti prodali svojega brata Jožefa. Pilat je dobro videl, zakaj so farižeji ovadili Kristusa: „Vedel je namreč, da so ga izdali iz zavisti“ (Mt 27, 18). To se ponavlja vse čase, tudi danes.

Nevoščljivost se javlja na zelo različne načine, a vedno prinaša le zlo poedin-
cem, skupinam, družbi.

Teško jo je zatajiti, čeprav se rada skriva. Kristus je v priliki o delavcih v vinogradu nekako nakazal, da se kaže že v pogledu: „Ali je tvoje oko hudobno, ker sem jaz dober?“ (Mt 20, 16). Nevoščljivcu kar lahko bereš v očeh njegovo zavist, morda še predno se je sam zaveda. Pogosto pa se izživlja v besedah; vendar navadno prikrito, ker ga je zavisti sram. So napake, ki so izraz močnih ljudi, n. pr. divja jeza. Človek greši, ker ne obvlada tega, kar je v njem. Zavist pa je vedno izraz slabosti in nizkosti. Zato jo človek nerad prizna, tudi sam sebi. Skriva jo. Sicer iz zavisti zmanjšuje zasluge drugega, a navadno z „razlogi“. Dokazuje, da zasluge niso tolikšne, da so bolj sreča ali slučaj, ali da pretirava; da ni sposoben za to službo; da ima sicer hišo, a na slabem kraju, slabo zgrajeno. Nadene si pogosto tudi hinavsko podobo priznanja, občudovanja. Vě, kje je zanj nevarnost. Tam, kjer je nekaj resnično boljšega, lepšega, uspešnejšega kot pri njem. Da bi preprečil priznanje in občudovanje tega, začne hvaliti in poveličevati nekaj drugega, kar priznanja ne zasluži. Tako odvrne pozornost in hvalo drugam, kjer ni zanj

„nevarnosti“. Obenem se pa v tem pokaže kot človek, ki zna pohvaliti, dati priznanje, biti brez zavisti...

Zavist zavaja človeka v opravljanje in obrekovanje, v sumničenje, prišepetavanje, v gonjo zoper bližnjega, v laži, podiranje in drugo. Vse mu pride prav, le da poniža, očrni, onemogoči, oblati tistega, kateremu je nevoščljiv. Pri vsem tem je vidno, kako škoduje poedincem in skupnosti. Za skupnost pomeni veliko škodo še posebej tista zavist, ki ubija in podira delo in prizadevanje idealnih ljudi, ki se prav za skupnost trudijo. Koliko zla, spletkarjenja, sumničenja rodi nevoščljivost tistim, ki so na vidnih, odgovornih, vodilnih mestih! Koliko sil morajo porabiti v svojo obrambo, ki bi jih mogli porabiti v dobro skupnosti! In kako lomi in ubija veselje in voljo do dela, do nesebičnega dela iz plemenitih nagibov! Komu v korist? Nikomur. Le v podlo zadoščenje zavistnežu. Kako naj bo takšna skupnost trdna?!

Zavist je skrita napaka. Skušajmo vsak zase odkrito in temeljito pregledati svojo notranjost! Če hočemo biti dobri in plemeniti, če hočemo dobro drugim in skupnosti, pobijajmo v sebi zavist. Ne varajmo se z lepimi pretvezami! Odrzimo plašče, pod katerimi se skriva. Saj vsi hočemo dobro, vsaj tako pravimo.

Edino sredstvo zoper zavist pa je: resnična ljubezen v plemenitosti in do-
broti.

*

Tri rane ljubezni. Pogostno smrtne rane, ki ljubezen ubijejo. Ne živi več. Ni je. Srčna dobrotā, ta nedopovedljivo lepa lastnost človeka, je umrla. In z njo največje v človeku. Črna tema se naseli v srce; ne razliva več ne svetlobe ne toplote. Hladno, mrzlo je ob takem človeku. In prav je, da se ga bojimo. Je nekaj strašnega v njem. Kakor v peklū: kajti najstrašnejše na peklū je, da je kraj brez ljubezni.

NOVE SKRBI

GREGOR HRIBAR

Meseca junija je prihajal leto za letom na Slemenice gospod dekan, da se prepriča na lastne oči in ušesa, kako dušebrižnik vodi zaupano mu čredo.

Ob tej priliki je dekan pregledal strehe cerkve, župnišča in mežnarije. Ogle dal si je pokopališče in stanje zidu okrog njega. Šel je v cerkev in v zakristijo, zlasti pa je v župnijski pisarni skrbno pregledal župnijske knjige in dal na vsako svoj podpis. Cel kup se jih je nabralo ob taki priliki na mizi. Poleg krstne knjige je ležala na mizi mrliška knjiga, poleg poročne knjige je ležal seznam neurejenih zakonov, poleg seznama birmancev, vojščakov Kristusovih, seznam odpadnikov od katoliške Cerkve.

Najvažnejše so pač krstna, poročna in mrliška knjiga, zato je bilo tudi treba napraviti točne prepise vseh krstov, porok in pogrebov prejšnjega leta, da jih je dekan primerjal z izvirniki, podpisal in odposlal na škofijstvo.

Dekan je prelistal tudi župnijsko kroniko, v katero je dušebrižnik beležil najvažnejše dogodke iz farnega življenja. Pregledal je zapisnik sej cerkvenega sveta in inventar cerkvenih premičnin. Tudi račune in potrdila o prejetem in na škofijstvo odposlanem cerkvenem davku je bilo treba predložiti; prav tako se je dekan zanimal za dohodke, upravo in izdatke cerkvenega premoženja. Slednjega ni bilo veliko, saj so bili edini vir dohodkov le milodari, denar pa je po vojski itak večkrat zgubil veljavo in so cerkvam enako kot drugim osebam pustili ob zamenjavi le tristo šilingov, drugi denar pa je ostal v državnih blagajnah nalozen za boljše čase.

Prvo leto je prišel dekan nenapovedan, drugo leto je napovedal dan in uro, da je dušebrižnik mogel njegov obisk v cerkvi naznaniti. Dekan je ta dan na Slemenici maševal, imel po maši opravilo za rajne in šel pokropit grobove. Ljudi ni bilo dosti, saj je v juniju veliko dela, a cerkveni svetovalci so le morali priti, da so imeli z dekanom kratko sejo, na kateri bi mogli iznesti tudi kake pritožbe proti dušebrižniku. Odkar je Rjavčnik pri dekanu tako slabo naletel, ni bilo nevarnosti od te strani.

Vsako leto je šel dekan tudi v šolo, da je videl, koliko so se otroci med letom naučili in kako jih katehet poučuje. Ko jih je dušebrižnik izprašal in jim razložil novo stvarino, je še dekan pričel tipati in preizkušati znanje slemeniških šolarjev in jim dajati lepe nauke. Pred odhodom je razdelil otrokom še podobice.

Po pouku je povedal katehetu, kaj je bilo na pouku in znanju otrok zadovoljivo in kaj bi bilo treba izboljšati. Prvo leto je bil dekan mnenja, da je dušebrižnik govoril pretiho in premalo živo. Nič čudnega, saj govoriti v tujem jeziku in še pred dekanom le ni tako lahko. Drugo leto je bil deležen katehet že izredne pohvale. Tudi na škofijstvo je dekan poslal ugodno poročilo, saj je prišlo od tam malo pozneje lepo pohvalno pismo.

Ko je dekan opravil svojo drugo vizitacijo, ga je dušebrižnik po kosilu spremljal proti Bistrici. Na poti se je dekan nenadoma ustavil in dejal:

„Gospod župnik, prihodnje leto pa bo napravil kanonično vizitacijo drug, višji gospod.“

Sv. Jakob jeseni,
ko je ajda požeta
(Koroška)

Dušebrižnik si ni bil takoj na jasnem. Pa ne, da bi dekan prosil za pokoj! Utegnil bi priti kak mlajši gospod, ki bi mu ne bil tako naklonjen.

Dekan mu je brž pomagal iz negotovosti:

„Za prihodnje leto je napovedal vizitacijo sam gospod knezoškof. Tudi birmo bo delil ob isti priliki.

Dušebrižnik se je do kraja prestrašil:

„Birna? Kje bo pa gospod knezoškof spal, ko imam le eno posteljo?“

„Nič se ne bojte!“ ga je miril dekan. „Vi se potrudite kot doslej za duhovno plat svojih faranov, drugo pa prepustite bistrškemu župniku, saj je on upravitelj Slemenice.“

Gospod Simon je spremil dekana do Bistrice, da bi čim preje govoril tudi z bistrškim župnikom. Slednji ni kazal nobene pripravljenosti, da bi mu kaj pomagal, le lepo število birmancev mu je obljubil.

„Saj ste vi župnik, jaz sem le po imenu upravitelj vaše fare,“ je bistrški boderil dušebrižnika. „Sicer pa stvari ni jemati preveč tragično. Časa je še dosti. Če ne boste dobili druge postelje, naj

pa gospod knezoškof tu spi in gre šele zjutraj na Slemenico. Jutranji sprehod mu bo dobro del,“ je z lahkoto reševal težke probleme bistrški gospod. Ob slovesu je še spomnil dušebrižnika, da je dan birmo za duhovne gospode precej utrudljiv in da bodo odnesli gospodje s Slemenice najboljši vtis, ako bodo deležni povojnim razmeram primerno do-brega okrepcila.

Zvečer je sedel gospod Simon v gostilni zamišljen, da gostilničarka kar ni mogla nič izvedeti od njega. Rada bi vedela, ali je bil gospod dekan zadovoljen s kosilom, a dušebrižnik se že ni več spominjal, kaj sta jedla. Gostilničarki to seveda ni bilo prav, saj je že od nedelje premišljevala, ka bi skuhala, da bi gospoda dekana bolje postregla.

O birmi gospod Simon še ni maral z njo govoriti, le sam zase je delal načrte:

Otroke bo treba kar najbolje pripraviti, da bodo pred knezoškofom in drugimi gospodi dobro odgovarjali.

Vsaj kak civilni ali divji zakon bo treba urediti, da se bo videlo, da se dela tudi na tem polju.

Morda se bo še kak bogovec dal pridobiti za povratek v katoliško Cerkev. Tudi te bo treba pritegniti.

Nekaj nad štirinajst let starih otrok še ni bilo pri prvem svetem obhajilu.

Dobro bi bilo cerkev prebeliti, pokopališče preurediti, križe na pokopališču in ob križpotjih prebarvati, da ne bo zgledalo vse tako zanikrno.

Na vsak način bo treba dobiti organista, da pripravi pevce. Ne gre, da bi iz druge fare hodili za to priliko prepovat na Slemenico.

Zlasti pa bo treba izboljšati obisk nedeljske maše in zakramentov.

Gospod Simon je upal, da se bo prav priprava na birmo dala izkoristiti za dosigo živahnejšega verskega udejstvovanja in duhovne poglobitve.

A skrbi še ni bilo konec: Za hrano gospodov bo pač morala prispevati vsa fara. Da bi le gostilničarka marala prevzeti kuho!

Dušebrižnik je nenadoma postal pozornější do gostilničarke in jo je vprašal: „Niste preje želeli vedeti, ali je bil gospod dekan zadovoljen s hrano? Kajpada je bil. Ni mogel dovolj prehalviti tako dobrega kosila...“

Gospod Simon je uvidel takoj ob začetku, da vsega dela sam ne bo zmogel. Zato je za prihodnjo nedeljo sklical cerkveni svet in isto nedeljo je oznanil s prižnice, da bo prihodnje leto krški gospod knez in škof blagovolil napraviti v slemeniški fari vizitacijo in bo ob isti priliki delil tudi zakrament svete birme.

Pri seji je dušni pastir razlagal možem svoje skrbi in načrte, zlasti glede cerkve. Vsem se je zdelo potrebno, da se cerkev vsaj prebeli, ako že ni mogoča temeljita obnova. A bali so se stroškov. Cerkveni svetovalci so vedeli iz lastne skušnje, da bodo glavno težo dela poleg župnika morali sami nositi in skrbeti za apno, les za oder in za hrano delavcev. Dokler ne dajo cerkveni svetovalci, se nihče ne zgane.

Dušebrižnik je vendarle prodl in cer-

kveni svet je enoglasno sklenil, da se farna cerkev prebeli. Gospod Simon se ni zavedal, kako težavnega opravila se je lotil. Saj je meral v glavnem le on spraviti v življenje sklep cerkvenega sveta. Hoditi je moral okrog kmetov in kmetič in jih nagovarjati, da so pomagali z materialom, delom in živčevem. Iskati je moral delavce, biti za mojstra in pogosto tudi strežnika obenem.

Nič čudnega, ako se je že med pripravami in še bolj pozneje med delom neredko pokesal, da je z delom začel.

Mar bi se za duše brigal, to delo pa za boljše čase pustil, si je mislil, a nazaj ni več mogel. Zlasti dolgo je moral stikati za žebli in šipami. Končno si je z nakaznico pristojne oblasti in z loncem masla le priboril nekaj šip, da v cerkvi ni bilo več toliko prepaha.

Zato pa je bilo njegovo veselje toliko večje, ko je bilo delo v nekaj tednih končano. Odslej je prenovljeno cerkvice veliko rajši imel in se v njej še boljše počutil.

Že ob prihodu na Slemenico je dušebrižnik gojil globoko željo, ki se je dolgo ni upal nikomur razodeti. Vojska je porabala tri velike zvonove, ostal je le mali zvonček, ki ga ob najugodnejšem vetru še tretjina fare ni čula.

Vedno pogosteje se je bralo v listih, kako ponekod, zlasti na spodnjem Koroskem, že kupujejo nove zvonove. Kako rad bi imel tudi gospod Simon večji zvon, da bi klical ljudi k maši in k molitvi. Njegova želja je bila popolnoma upravičena, saj pravi cerkveni zakonik, da se vsaki cerkvi — torej tudi ubogi in mali slemeniški cerkvi — spodobi, da ima zvonove, s katerimi se vabijo verniki k božji službi in k drugim verskim dejavnjem.

Še predno je dušebrižnik zvedel, da bo birma na Slemenici, se je zatekel k Tratniku, da ga pridobi za nakup zvona. Stari Tratnik je bil premožen kmet. S pridnostjo in varčnostjo je prikupil še eno posestvo. Vojska mu je vzela dva si-

nova. Brž ko mu je dušni pastir pričel govoriti o potrebi večjega zvona, je dejal, da je že sam mislil na to, da bi v spomin padlima sinovoma kupil nov zvon.

Ko se je zvedelo, da bo drugo leto birma v fari, je bil gospod Simon toliko bolj vesel, da je bil zvon že naročen. Skoraj vse stroške je nosil Tratnik sam, čeprav bi bilo prav, da bi tudi tisti kaj primaknili, ki so zagovarjali ali celo zakrivili zaplenitev starih zvonov v vojskine namene. Deloma je plačal v denarju, drugo v živežu, kot je bila po vojski navada.

Nekaj dni pred praznikom Kristusa Kralja so Tratnikovi štirje konji pipe-ljali z bistriške postaje na okrašenem vozu novi zvon. Vsi Slemeničani, ki so imeli še količkaj vere, so ga z navdušenjem pozdravljali. Zvon je bil iz zlitine, ki ni porabna za topove in se zato ni bilo bati, da bi ga zadela ista usoda kot je doletela njegove bronaste pred-nike.

Zvon je bil srednjevelik in je nosil štiri svete podobe: Poleg Srca Jezusovega in Marijinega še podobo svetega Jožefa in svetega Jurija, patronov Tratnikovih padlih sinov. Spodaj je imel v nemščini napis, ki ga je Tratnik sam izbral:

SLAVA BOGU NA VIŠAVAH IN MIR
LJUDEM NA ZEMLJI
DRUŽINA TRATTNIG
SLEMENITZEN — MCMXLVII

Treba je reči, da je Tratnik izbral lep napis. Nič o padlih sinovih, le o božji slavi in o miru na zemlji govori. O tem napisu je govoril tudi dekan, ki je na praznik Kristusa Kralja popoldne zvon slovesno posvetil ob navzočnosti bistriškega in kapelskega župnika in slemeniškega dušebrižnika.

Ljudi je bilo tisto popoldne izredno veliko na Slemenici. Prišlo jih je dosti tudi iz bistriške in kapelske fare. Sleme-

ničani so skoraj vsi prišli, celo nekateri bogoverci so od daleč gledali obred in dviganje zvona v zvonik.

Nekaj let preje je bilo ravno nasprot-no. Bogoverci in nekateri nacisti so z veseljem pomagali jemati zvonove iz zvonika ali se vsaj škodoželjno smejali, nekaj dobrih ljudi, med njimi Tratnik, so od daleč gledali pljenje župniškega premoženja in jokali.

Vsi navzoči so z zanimanjem in nepetim pričakovanjem opazovali dviganje zvona. Možje, ki so v ta namen dan po-prej vse potrebno pripravili, so bili na svoje delo lahko ponosni. Brez nezgode je prispel Tratnikov zvon (Trattnig-glocke) — tako so ljudje zvon na splošno imenovali — na svoje mesto in kmalu nato prvič zapel slavo Bogu in želel miru Slemeničanom in njihovim sose-dom. Še preko meja župnije se je čul njegov glas.

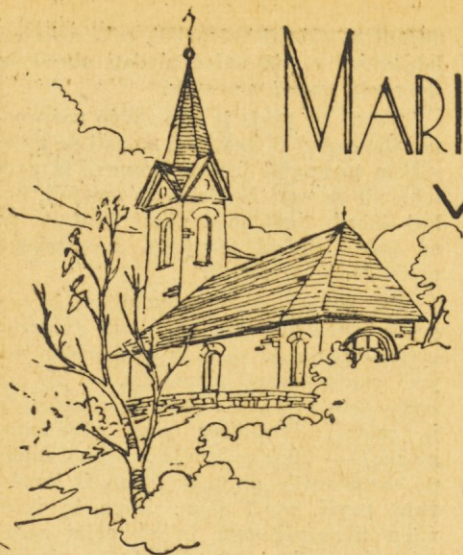
Ko je dekan Tratniku ponovno čestital in se mu zahvalil v imenu Cerkve za zvon, je starček s solzami v očeh dejal: „Zdaj rad umrjem, ko imamo nov zvon.“

Tudi gospod Simon je bil zvona na vso moč vesel.

Da bi ga ob nedeljah le vsi slišali!

Betežni iščejo pomoči na grobu sv. Eme v Krki na Koroškem

MARIJINE BOŽJE POTI V DOMOVINI

SVETE VIŠARJE

Po p. Odilu: MARIJAN MAROLT

V letošnjem koledarju „Ave Maria“, ki ga izdajajo sinovi sv. Frančiška v Lemontu, je opisovalec slovenskih Marijinih božjih poti, p. Odilo OFM prikazal to romarsko svetišče tako izčrpno, da je pričujoči članek le bolj skrajšava Odilovega, kot samostojen sestavek.

Svete Višarje stojijo blizu slovensko-nemško-italijanske tromeje, toda vedno so najrajši romali nanje Slovenci. Tako imamo iz leta 1860, ko so praznovali petstoletnico cerkve s svetim letom Višarij, podatke o pridigah, ki jih je bilo gori 109 slovenskih in 56 nemških. Skrb za božjo pot so nosili vedno slovenski duhovniki, vzdrževali so jo največ slovenski romarji; le tako se je moglo zgoditi, da je po prvi svetovni vojni obnovljeno cerkev, čeprav je pripadla Italiji, poslikal slovenski umetnik, slikar in kipar Tone Kralj.

Večina slovenskih romarjev, Korošcev, Kranjcev, v manjšem številu Štajercev, pa tudi vzhodnih Primorcev, ki jim je bila pot čez Jesenice prikladnejša, je potovala čez Beljak. Kot se rimski romarji iz naših krajev navadno ustavijo najprej pri svetem Antonu v Padovi, tako so se tudi vzhodni slovenski romarji — kot tudi Nemci s severa —

ustavili radi najprej pri svetem Križu na Peravi pri Beljaku. Precej velika skupina beguncev je maja 1945 nekaj dni čakala v barakah poleg rdečkasto popleskane cerkve z dvema stolpoma. Tu je leta 1708 izrastla — tako pišejo stare listine — iz zidu podoba Križanega, nakar so kmalu pričeli tam zraven zidati cerkev, ki še zdaj stoji, prav nad podobo Križanega pa manjšo kapelico. Perava je bila torej nekakšna priprava za poglobitveni cilj romanja, Višarje. Izhodišče za romarsko pot, to pa strmo pot, pa so bile največkrat Žabnice, fara v Kanalski dolini. Tudi romarji z jugo-beneški in deloma goriški Slovenci pa Lahi si radi izberejo Žabnice za izhodišče. So pa še druge poti, kot trbiška-rabeljska, iz Ovčje vesi in še kakšna. Ena izmed žabniških poti, tista „za mlino“, je znana tudi mnogim Slovincem, ki sicer niso po njej hodili, pa jim jo je opisal pokojni pisatelj Narte Velikonja v večerniški povesti „Višarska polena“. Na dva mučenika iz protikomunistične borbe se moramo vedno spomniti, kadar se zmislimo Višarij: na Velikonjo in na dr. Lamberta Ehrlicha, ki je bil doma iz Žabnic.

Cerkev stoji 1789 m visoko v hribih

in z nobenega izhodišča v dolini ni manj kot dve uri hoda do vrha; če pa se ogibaš hujših klancev, hodiš lahko tudi štiri ure. Seveda samo v poletnem času. Pozimi je tam preveč snega, ta sneg leži še dolgo noter v pomlad in v jeseni zgodaj spet nov zapade. Zato je tudi cerkev odprta, božja pot óskrbovana razmerno kratko letno dobo, od Binkošti ali Vnebovhoda pa do roženvenske nedelje v oktobru. Razgled z Višarj je prekrasen, pa vendar drugačen, kot raz druge božje poti na hribih, ki smo jih že opisali v prejšnjih člankih. Tam s Ptujске, Svete ali Stare gore in s štajerskih Svetih gor gleda romar pod seboj vasi, polja in vinograde; šele v ozadju bolj zapirajo lepo slovensko zemljo hribi in vršaci. Tu na Višarjah ga obdajajo strme pečine, obljudeni kraji so vidni ob pečinah bolj v ozadju; seveda prav zadaj so spet vidne gorske verige. Tu okoli svetega hriba se dvigajo 2678 m visoki Mangart, 2071 m visoki Lovec, Višnja gora (2665 m), Montaž (2752 m), Poldnik (2089 m); malo bolj vstran Dobrač, Osoščina, Kopa, na sev.-vzh. Svinja planina, na vzhodu Triglav, med hribi je vidna Celovška kotlina, na jugu Furlanija.

Legenda pravi, da so Žabničani od nekdaj pasli na Višarjah v poletnih mesecih svoje ovce. Tako je pasel tudi leta 1360 ovce mlad pastir. Neko soboto proti večeru so se mu izgubile. Našel jih je potem prav na vrhu: vse so klečale nepremično na prednjih nogah okoli brinjevega grma. Ko bolj natančno pogleda, vidi, da stoji sredi grma lesen kip Matere božje z Detetom. Pogleknil in pomolil je tudi pastir, potem pa odnesel kip župniku v Žabnice. Kot v lepo urejeni procesiji so šle ovce za njim. Župnikovo poizvedovanje, če bi bil kdo izmed faranov nesel kip na goro, ni uspelo, zato je podoba pridržal in zaprl v omaro. Drugo jutro so ovce nestrno čakale, da jim je pastir odprl hlevska vrata in so se potem kar zapodile na vrh, kjer je stal že spet kip v tistem brinju. Tretji dan se je zgodilo prav tako. Tedaj je poslal župnik kip s pismom o dogodkih svojemu škofu, oglejskemu patriarhu, ki je odločil, naj sedaj Žabničani na mestu najdbe cerkev, v oltar pa postavijo kip.

Na Blejskem otaku (Odstavek)

In tretji se bliža gorjanski kmet in prime nerodno za vrv, v oltar upre zauplivi pogled in tožno namrši obrv:

„Oh, padarji jo zdravijo s planinskimi rožicami, a vendar nič ne opravijo — umrje božica mi!

Pa če bi umrla ženica mojã, kdo naj bi tolažil njih jok? Pomisli, o mati Jezusova, da imam pet majhnih otrok!

In ako bi nosil Jezuščka z osličkom le Jožef samó, pomisli, kako bi pač Jožefu nerodno in težko biló!

Oh, daj, da ozdravi ženica mojã in jaz obljubim ti v dar tri srčka voščena in tebi v čast šest belih sveč v oltar!“

Dragotin Kette

Kip je gotška umetnina in sicer stoječa Madona z Jezuščkom. Ni mi znano, če je njegova starost znanstveno bolj natančno ugotovljena, vendar vsaj približno se čas nastanka ujema s časom, o katerem govori legenda.

V sestav legendarnega poročila spada tudi pripovedovanje o navdušenju, s katerim so se Žabničani lotili zidanja, in poročila o prvem čudežu, ki ga je izprošila Marija na Višarjah. Neki slepec bi silno rad pomagal pri zidavi, pa ga je Mati božja uslišala, da je spregledal.

Presbiterij cerkve je menda še prvoten, ladjó so pa pozneje enkrat prezidali ali povečali. Pred prvo svetovno vojno je imela nizek, raven strop. Od ustanovitve božje poti do leta 1751 so poročila o cerkvi zelo borna. Tega leta so pripadle Žabnice z Višarjami, ki so spadale v kronovino Koroško, krški (pozneje celovški) škofiji. Leta 1760 so zelo slovesno praznovali štiristoletnico romar-

ske cerkve. Kmalu pa je prišel tudi za Višarje črni dan. Cesar Jožef, ki ga omenjamo v skoraj vsakem članku tako nekako kot Pilata v veri, je dal leta 1786 zapreti tudi to božjo pot. Vendar tukaj niso postopali tako neusmiljeno kot na Sveti gori. Oltarje in podobe z milostnim kipom vred so prenesli v Žabnice in že čez 4 leta — Jožef se je domislil Višarij precej pozno — so z vrnitvijo opreme in majhnimi popravili notranjščine lahko svetišče spravili v prejšnje stanje. Leta 1807 je v cerkev treščilo in je pogorelo leseno ostrešje, kar so hitro popravili. Potem več kot sto let ni bilo nobene nezgode. V času že omenjenega svetega leta višarske božje poti — ob njeni petstoletnici — je bilo v tistih nekaj poletnih mesecih podeljenih 102.000 sv. obhajil, kar najbolj priča, kako po-

Višarska Mati božja

membna je bila ta romarska postojanka.

Že ob prelomu stoletja so hodili slovanski frančiškani poleti pomagat na Višarje. Tako je bil leta 1900 gori znani poznejši kitajski misijonar o. Veselko Kovač. Leta 1906 so za stalno prevzeli skrb za višarske romarje. Izmed znanih redovnikov so delovali tam še slikar p. Blaž Farčnik, p. Ananija Vračko, p. dr. Gracijan Heric, čebelar p. Janez Ferlin, poznejši misijonar v Sveti deželi p. Adolf Čadež, ki je vodil tudi žabniško farno, in njegov naslednik p. Pij Žankar. Takrat je imela cerkev 4 oltarje. Pred glavnim kamenitim oltarjem s srebrnim tabernakljem in tronom za milostno podobo je viselo poleg dveh lestencev še sedem svetilk, tako kot na vzhodu. Ob slavlolu nasproti prižnice je bil oltar Marije Pomladnice kristjanov (plaščni tip), v kapelah ladje sta stala oltarja sv. Jožefa in sv. Ane. Na stropu ladje sta bili sliki bega v Egipt in prihoda sv. Duha.

Leta 1914, ko je izbruhnila prva svetovna vojna, so zaradi pičlega števila romarjev zaključili romarsko sezono že na Veliki Šmaren. Samo ob nedeljah je hodil p. Pij iz Žabnic maševat. V maju naslednjega leta je napovedala Avstrijska vojska še Italija. Z Višarij do laške meje ni bilo daleč. Čeprav v tistih hribih ni bilo misliti na kakšne ofenzivne pohode, dokler se ne bi fronta premaknila na prehodnejših krilih — v Tirolah ali ob Soči, kar se je zgodilo šele čez dve leti — so bile Višarje z sosednjimi hribi vendar izbrane za topovska gnezda, odkoder so streljali na Lahe. Lah so seveda odgovarjali s svojimi topovi. Marijin kip so še ob pravem času rešili v Žabnice, kar mor pa so tudi pričele padati granate, in zato pozneje v Beljak in Maribor. Cerkev na Višarjah je bila večkrat zavzeta, strehe so spet pogorele, stene pa so ostale še precej trdne.

Ko se je potem premaknila fronta globoko noter v Italijo, so avgusta 1918 že pričeli s pripravami za obnovo svetišča. Zaradi zmag laških zaveznikov so tudi Italijani prišli spet nazaj, brez boja seveda, in so si v premirju in mirovni pogodbi celo izgovorili zase Kanalsko dolino in s tem tudi Svete Višarje. P. Pij se je vrnil za nekaj let v Žabnice in

Sv. Višarje — znamenita slovenska božja pot na Koroškem, oznanjajo tujcem, ki so krivično zasedli Kanalsko dolino, da tu prebiva slovenski rod, ki nikdar ne bo nehal slovensko prepevati Mariji v čast

izvedel z državno pomočjo obnovo cerkve. Milostni kip so prenesli kmalu po vojni najprej k Sv. Križu pri Dravogradu, potem v Žabnice, kjer je ostal tako dolgo, da je bila cerkev na Višarjah popravljena. O kresu 1925 se je Marija vrnila v svoj gorski dom. Za slovo ji je govoril v žabniški cerkvi Filip Terčelj, tretji mučenec, ki se ga moramo v zvezi z Višarji spominjati. Na gori ga je sprejel dr. Ehrlich. Že leta 1924 so se morali slovenski frančiškani umakniti, vendar so imele od laških središč oddaljene Višarje srečo, da so skrbeli zanje slovenski duhovniki v Žabnicah, najprej Goričani, potem pa Beneški Slovenci, ker je bila Kanalska dolina leta 1940 dodeljena videmski škofiji.

Stensko zidovje stare cerkve je v glavnem obstalo. Dvignjen je strop v ladji, ki je zdaj obokan in kasetiran.

Veliki oltar je nekoliko prenarejen, manj prižnica, pač pa je iz vseh stranskih oltarjev sestavljen zdaj en sam. Začasno je blagoslovil prenovljeno cerkev leta 1925 župnik Božo Monkar, prvi naslednik frančiškanov. Naslednje leto je nadškof dr. Frančišek B. Sedej ob asistenci 20 duhovnikov cerkev slovesno posvetil.

Kot smo že omenili, je svetišče poslikal, deloma tudi opremo prilagodil sodobnim estetskih zahtevam Tone Kralj. Ta umetnik je že prej opremil vrsto božjih hiš, tako v jugoslovanski Sloveniji Struge v dobrepoljski kotlini, na Primorskem Volče pri Tolminu, Avber na Krasu in druge. Ladijske stene so poslikane s patroniranimi vzorci križev in stiliziranih lilij. S temi se lepo ujemajo ornamenti na kasetiranem stropu. Ladijsko steno nad slavolokom zavzema velika slika Marije Pomočnice kristjanov. Ta po-

Cerkvena zidna podoba (olje) Višarske Matere božje, ki jo je naslikal Tone Kralj

doba je nadomestek za prejšnjo plaščno sliko na stropu. Od srednjeveških slik tega tipa se razlikuje toliko, da niso verniki zgneteni pod plaščem (prim. milostno podobo s Ptujске gore!), ampak šele z obeh strani prihajajo k plašču, ki ga angeli ob Mariji razgrinjajo. Z leve prihajajo po stopnicah betežni prosilci, slepec, kruljavec, hromec, možje, žene in otroci, z desne pa nosi družina bolno mater. — Na desni strani ladje se nahaja slika o začetku božje poti: ovec klečijo pred grmom s kipom, z desne prihaja pastir. — Na levi strani ladje je naslikana Kraljica miru. Dva angela nosita milostni kip nad pogoriščem v vojski uničenih Višarj, vso skupino pa uokvirja mavrica — znanilka miru, sonca po nevihti.

V presbiteriju je Kralj napravil pet slik iz Marijinega življenja: Oznanenje, Beg v Egipt, Marijo, ko najde dvanajstletnega Jezusa v templju, Marijo pod križem in Vnebovzetje. — Kraljevi so tudi kerubi in majhni angeli v velikem oltarju, pa simboli evangelistov na prižnici.

Tone Kralj je naš najpomembnejši cerkveni slikar v dobi med obema vojnama. Pisec tega ekscerpta je spremljal njegovo delo na tem polju. Najprej je

skupaj z bratom Francetom napravil osnutke za poslikanje velike župne cerkve v Dobropoljah. Delo je bilo zamišljeno linearno-ekspresionistično in ni bilo odobreno. Kmalu sta se brata, ki sta spočetka tesno sodelovala, ločila, prevzemala realistične elemente, a vsak na svoj način. France je prevzel profesuro na obrtni šoli, Tone pa se je posvetil cerkvenemu slikarstvu in kiparstvu ter študiral arhitekturo; k temu ga je nagnilo prav izkustvo, dobljeno pri cerkvenih delih. Ali se je mož prevzel ali pa prišel pod takšne vplive, podlegel je ofarstvu. V njegovi hiši v Ljubljani so imeli komunisti eno svojih delavnic, pri nekem cerkvenem naročilu na Primorskem je pa na sliki poveljeval partizane. Novi gospodarji so mu te usluge slabo plačali in po „zmagi“ je zašel v revščino. Njegova umetnost se ni ujemala z „dialektičnim materializmom“ in moral se je prilagoditi uradnemu stilu, da je mogel živeti. Celo glavni mentor kraljevskega ekspresionizma, France Stele, je moral na svoja stara leta napisati, da je bila umetnost bratov Kraljev le epizoda brez trajnosti. Pa ni tako. Slike na Svetih Višarjih so ostale in dobro vršijo svojo nalogo, umetniško in vzpodbudno. Ga bo že pot pripeljala spet na stopnice nad slavolokom, če ga že ni!

EVANGELIJ PO *Sv. Luku...*

RAZLAGA DR. MIRKO GOGALA

OBLAST SINA ČLOVEKOVEGA

Ko je Jezus v nekem mestu v Galileji očistil gobavca, se je spet vrnil nazaj v Kafarnaum in tamkaj ozdravil mrtvoudnega. S tem čudežem nam je Gospod še jasneje razodel skrivnost svoje osebe, v kateri je prava človeška narava združena z resnično božjo naravo. Poleg tega je izredno lepo poudaril duhovni značaj svojega mesijanskega poslanstva. Ves ta dogodek, ki je naravnost dramatično potekal, nam evangelist Luka zelo napeto opisuje:

Nekega dne je učil in sedeli so farizeji in učitelji postave, ki so bili prišli iz vseh galilejskih in judejskih vasi in iz Jeruzalema, in bila je moč Gospodova, da je ozdravljaj. In glej, možje so nesli na postelji človeka, ki je bil mrtvouden, in so iskali, da bi ga prinesli noter in postavili predenj. Ker zaradi množice niso našli, kod bi ga nesli noter, so šli na streho in ga med opeko spustili s posteljo vred v sredo pred Jezusa. Ko je videl njih vero, je rekel: „Človek, odpuščeni so ti tvoji grehi.“ Pismouki in farizeji so začeli misliti: „Kdo je ta, ki govori bogokletno? Kdo more grehe odpuščati kakor edini Bog?“ Jezus je spoznal njih misli in jim odvrnil: „Kaj v srcu mislite? Kaj je lažje reči: ‘Odpuščeni so ti tvoji grehi,’ ali reči: ‘Vstani in hodi?’ Da boste pa vedeli, da ima Sin človekov oblast, na zemlji grehe odpuščati — je rekel mrtvoudnemu — ti pravim: Vsta-

ni, vzemi svojo posteljo in pojdi na svoj dom!“ In takoj je vpricho njih vstal, vzel posteljo in odšel na svoj dom ter slavil Boga. Vsi so ostrmeli in slavili Boga, in prevzel jih je strah in so govorili: „Videli smo danes čudovite reči“ (Lk 5, 17—20).

Jezusov sloves je moral biti že zelo velik, da se okrog njega niso zbirali samo preprosti ljudje, temveč tudi farizeji in učitelji postave, ki so ga prihajali poslušati iz vseh galilejskih in judejskih vasi in celo iz samega glavnega mesta Jeruzalema. Zelo verjetno je vsaj delni povod za to dal ozdravljeni gobavec, ki se je v Jeruzalemu moral pokazati duhovnikom in v templju prinesiti dar za svoje očiščenje. Novica o njegovem ozdravljenju je tamkajšnje farizeje in pismouke vrgla iz tira. Saj so bili prepričani, da samo Bog more očistiti gobavca, in je v njih očeh takšno dejanje bilo težje, kot pa mrtvega obuditi k življenju. Zato je razumljivo, da so si mnogi hoteli od blizu ogledati velikega čudodelnika in se na lastne oči prepričati, kaj je na stvari. Prav to pa je tudi prispeljalo do prvega spopada med farizeji in Jezusom. Nad njegovo glavo so se začeli zbirati prvi oblaki, znanilci neurja, ki je na veliki petek z vso silo udarilo po njem. Jezusovi sovražniki so že začeli plesti prve niti za kasnejšo skupno zaroto. Vendar je to pot stvar še kar mirno iztekla.

Jezus je torej sedel v neki zasebni hiši, ki je po vsej verjetnosti bila Petrova, in učil. Okrog njega se je nabralo toliko ljudi, da niso napolnili samo notranjosti hiše, ampak „da tudi pri vratih niso imeli več prostora“ (Mk 2, 2). Zato so mnogi morali poslušati kar od zunaj. In v Jezusu je bila „moč Gospodova, da je ozdravljaj“, to se pravi, Duh božji, ki ga je bil Jezus poln (prim. Lk 4, 1. 14), ga je silil k čudežnemu ozdravljenju. Evangelist Luka, ki je bil zdravnik, je s tem priznal, da je Jezusova moč ozdravljanja bila vzvišena nad vse človeško zdravstvo. Istočasno nas je s to pripombo hotel pripraviti na presenečenja, ki so si z bliskovito naglico sledila drugo za drugim in ki jih takoj nato opiše:

Med tem namreč, ko je Jezus učil, so štirje možje (prim. Mk 2, 3) na postelji prinesli mrtvoudnega, da bi ga Jezus ozdravil. Ker zaradi velike gneče niso mogli bolnika skozi vrata spraviti v hišo, „so šli na streho in ga med opeko s posteljo vred spustili v sredo pred Jezusa“. Na Vzhodu so na splošno hiše zelo nizke in z ravnimi strehami, kamor so ob zunanji steni vodile stopnice. Zato so nosilci zlahka prišli na streho, kjer so v stropu naredili odprtino in skozi njo po vrveh spustili bolnika pred Jezusa.

Ta nenavadni prihod mrtvoudnega je vse navzoče močno presenetil in vzbudil v njih napeto pričakovanje. Oči vseh so bile opre na Jezusa. Slutili so, da se bo zgodilo nekaj nenavadnega. In res so se presenečenja nadaljevala!

Če bi Jezus hotel dokazati samo, da je Mesija, bi lahko kar takoj ozdravil mrtvoudnega. Pa je hotel še nekaj več. Šlo mu je namreč tudi za to, da bi razodel svoj božji izvor in poudaril duhovni značaj svojega mesijanskega poslanstva proti napačnemu pojmovanju takratnih Judov, ali drugače povedano: pokazati je hotel, da je Sin božji, ki ni prišel na svet zato, da bi obnavljal

zemska kraljestva, ampak zato, da bi grehe odpuščal. In pojav mrtvoudnega je dal Jezusu krasno priložnost, da nam glasi obe ti dve resnici. Kaj je torej Jezus storil?

„Ko je videl njih vero, je rekel: Človek, odpuščeni so ti tvoji grehi!“ Ni samo bolnik temveč tudi tisti štirje, ki so ga prinesli, so imeli zares močno vero, kar se jasno vidi iz njihovega ravnanja. Če ne bi bili trdno prepričani, da Jezus more čudežno ozdravljati, in če ne bi neomajno zaupali v njegovo dobroto, vedoč, da jim ne bo odbil njihove prošnje, prav gotovo ne bi po tako čudni poti spravljali bolnika v hišo. Mrtvoudni pa se je še poleg tega v navzočnosti Jezusovi spomnil svojih grehov, ki so bili krivi njegovega trpljenja, in se iskreno pokesal. Vse to je Jezusa nagnilo, da mu je najprej ozdravil dušo in tako odstranil vzrok njegove boleznine. „Človek, odpuščeni so ti tvoji grehi!“

Ob teh besedah se je napetost med navzočimi še bolj stopnjevala. Da bi človek grehe odpuščal! Kaj takega pa še ne! Pismouki in farizeji od prevelikega presenečenja sicer niso mogli z besedo na dan, vendar pa so se v svojih srcih pohujševali nad Jezusom in ga grdo obsojali: „Kdo je ta, ki govori bogokletno?“ Z odpuščanjem grehov si je Jezus prisvojil oblast, ki pristoji samo Bogu; kajti samo tisti, ki je bil z grehom žaljen, more odpustiti. In ker so Jezusa imeli za navadnega človeka, so ga obdolžili bogokletstva.

Izraelcem v stari zavezi še ni bila razodeta resnica o sveti Trojici, ker so bili v nevarnosti, da bi jo napačno razumeli in zašli v mnogoboštvo. Pač pa je bila v njih zelo globoko zakoreninjena vera v enega Boga. Za izraelsko mšljenje torej res ni bilo lahko razumeti, kako je mogoče, da je poleg edinega Boga še nekdo, ki se naziva Sin človekov, pa si vendar prisvaja božjo oblast točno tako kot pravi Bog. S tem so bili dejansko

vs njihovi dotedanji pojmi o enem Bogu postavljeni na glavo. Zato jih je ta dogodek popolnoma spravil iz ravnotežja in jim ni dal več miru. Vendar je bil ta pretres za nje potreben, da so lahko sledili novemu razodetju. Potrebno je bilo, da priznajo Sina človekovega z božjo oblastjo in se tako pripravijo na sprejem velike novosti v Bogu, kar je zanje gotovo pomenilo še kaj več kot luknjo v strehi njihovih možganov. Kdor Jezusa prizna za božjega, je na pravi poti, da bo sprejel in priznal vso božjo Trojico z vsemi posledicami. In prav na ta cilj je bil ves današnji dogodek naperjen. Enostransko judovsko pojmovanje o Bogu se je moralo zamajati; kajti šele tako so mogli s pridom slišati sporočilo o Sinu božjem, ki v moči Duha dela čudeže in odpušča grehe (prim. Dillersberger 80 sl.).

Jezus je torej hotel izrabiti ugodno priliko in jim razodeti svoje božanstvo. Farizeji sami so mu v svoji nepredvidnosti izrazili začetek dokaza: „Kdo more grehe odpuščati kakor edini Bog?“ Če jim torej dokaže, da resnično more odpuščati grehe, potem so prisiljeni priznati, da je Jezus pravi Bog. In to je Jezus storil.

Najprej je oporekel farizejem njihovo zadržanje. Spoznal je namreč njihove misli in jim odvrnil: „Kaj v srcu mislite?“ Jezus jim je s tem pokazal, da pozna njih misli, kar je lastno Bogu, in jih je pograjal, ker so ga obsojali. Kot učitelji postave bi namreč zadevo morali prej dobro premisliti in se prepričati, kako stvari stoje, preden so ga obsodili. In ker tega niso storili, so zaslužili grajo.

Nato pa jih je vprašal: „Kaj je lažje reči: Opuščeni so ti tvoji grehi, ali reči: Vstani in hodi?“ Dejansko je oboje enako težko, ker človek ne more storiti ne enega ne drugega in samo Bog lahko oboje stori. Vendar pa je po človeškem prepričanju lahko reči: opuščeni so ti tvoji grehi, ker nihče ne more vedeti,

če so bili grehi zares odpuščeni ali ne. Težko pa je reči mrtvoudnemu. vstani in hodi, ker nihče, ki nima zares božje moči, ne more izgovoriti teh besed, ne da bi ga vsi takoj spoznali za krivega preroka. Če torej Jezus s svojo močjo vrne fizično zdravje mrtvoudnemu, je s tem dokazano, da tudi grehe lahko odpušča. Zato Jezus nadaljuje: „Da boste pa vedeli, da ima Sin človekov oblast, na zemlji odpuščati grehe — je rekel mrtvoudnemu — ti pravim: Vstani, vzemi svojo posteljo in pojdi na svoj dom.“ In mrtvoudni je res takoj spričo njih vstal, vzel posteljo in odšel na svoj dom ter slavil Boga.

Čudežno ozdravljenje mrtvoudnega je neizpodbiten dokaz, da ima Jezus na zemlji oblast, grehe odpuščati. S tem pa je istočasno tudi dokazano, da je pravi Bog, zakaj „kdo more grehe odpuščati kakor edni Bog“. Do sedaj Jezus v javnosti ni še nikoli na tako jasen način razodel svojega božanstva. Sin človekov je pravi Bog.

V Lukovem evangeliju na tem mestu prvokrat naletimo na sloviti izraz „Sin človekov“. V evangelijih se vsega skupaj nahaja 78 krat. In sicer se vedno Jezus samega sebe tako naziva, nikoli ne drugič. Izraz je vzet iz preroka Daniela (7, 13), kjer pomeni Mesijo. S tem, da si je Jezus nadel to ime, torej ni dal podudarka samo svoji človeški naravi, ampak je tudi naznačil, da je on obljubljeni Mesija.

Važno je bilo, da so ljudje vedeli, da je Jezus Mesija, ki so ga Judje tako težko pričakovali. Nič manj pa ni bilo važno, da so spoznali pravi, to je duhovni značaj njegovega mesijanskega poslanstva. Judje so namreč zmotno mislili, da jih bo Odrešenik rešil časnih težav in jim prinesel zemsko blagostanje. (Ali niso mnogi katoličani ravno taki?) Da jih ne bi Jezus s svojimi čudežnimi ozdravljenji še bolj potrdil v njihovi zmoti, jim je ob tej priliki sam razložil

smisel svojih čudežev: „Da boste pa vedeli, da ima Sin človekov oblast, na zemlji grehe odpuščati — je rekel mrtvoudnemu — ti pravim: Vstani!“ Iz čudeža torej ne smejo sklepati, da ima oblast rešiti jih vsega fizičnega zla in trpljenja, ampak da ima oblast grehe odpuščati. Zato je poslan, da prinese svetu odpuščanje grehov, ne ozdravljenje bolezni, prišel je odrešit naše duše, ne naših teles.

Če na kratko povzamemo, vidimo, da se nam v opisanem dogodku v jasni luči polže celotna vsebina njegovega razodtja: Jezus je učlovečeni Sin božji, ki

je prišel na zemljo, da „bo odrešil svoje ljudstvo njegovih grehov“ (Mt 1, 21).

Ljudje, ki so vse to videli in slišali, so kot vedno pri izrednih dogodkih ostrmeli in prevzel jih je strah. Niso pa razumeli vse moči čudeža, s katerim jim je Jezus dokazal svoje božanstvo; kajti kljub čudežu so ga še vedno imeli za navadnega človeka ali kvečjemu za preroka (prim. Mt 9, 8). Vendar pa je ljudstvo (prim. Mt, 9, 8) zaradi čudeža slavilo Boga, dočim so se farizeji in pismouki zaprli v preračunan molk. Že takrat so se začeli kazati sovražne Jezusu in njegovemu nauku...

DRUŽINSKA PRIPRAVA OTROK NA ZAKRAMENTE

DR. RUDOLF HANZELIČ

SV. SPOVED

Verska vzgoja v družini zahteva, da starši tudi v šolski dobi v otroku poglobljajo njegovo ljubezen do Boga, Kristusa, Marije in Cerkve. O tem smo govorili v prejšnji številki.

Važna je v tej dobi tudi družinska priprava na prejem zakramentov. V tej številki več o tem.

Starše naj v pripravi otrok na sv. zakramente vodi zavest, da je od prve priprave često odvisno vse nadaljnje otrokovo razmerje do teh najvažnejših vrlcev nadnaravnega in moralnega življenja.

Koliko se starši žrtvujejo, da otroku ohranijo in utrdijo telesno življenje, a često kako malo, da mu ohranijo in utrdijo dušno zdravje. In vendar otrokovo dušno zdravje ni le veliko več kakor telesno, ampak s propadom dušnega zdravja često propade otrok tudi telesno. Zato oče in mati na najuspešnejši način zagotavljata svojemu otroku srečno ne le večno ampak tudi častno zemeljsko

življenje, če ga navajata k iskrenemu verskemu življenju, in s tem tudi k zakramentom.

Od te vzgoje pa ne bo odvisno samo prihodnje versko življenje tvojega otroka, ampak zelo pogosto versko življenje celih rodov. Otrok, ki versko ni bil dobro vzgojen, se pač ne bo trudil za versko vzgojo svojih otrok. Zato dragi strašji, z veseljem in pogumom sprejemajte žrtve, ki so potrebne za pripravo otrok na prejem zakramentov.

Sodelovanje staršev s Cerkvijo v pripravi na zakramente je še posebej važno, ker le starši morejo otroka dobro poznati ter pripravo kar najbolj prilagoditi otrokovemu značaju in razmeram, v katerih živi. Pa tudi sicer družinska priprava vpliva v teh letih na otroka veliko močneje in trajneje kakor pa zgolj šolska. Priprava v družini je lahko tudi globlja in obširnejša, ker ni vezana na skopo odmerjen čas šolskega verskega pouka.

Dolžnost staršev torej je, duhovnika,

ki pripravlja otroke na zakramente, podpirati. Podpirajo ga pa zlasti s tem, da vse svoje sodelovanje brezpogojno podrede njegovim navodilom. Naj se pri tem zavedajo, da je duhovniku nemogoče vedno ustreči vsem željam staršev in otrok.

V tem članku se hočemo omejiti le na družinsko pripravo otrok na PRVO SV. SPOVED.

KDAJ NAJ OPRAVI OTROK PRVO SV. SPOVED? Prav je, da že v prvem šolskem letu. Kajti prav v pripravi na sv. spoved se otrok najlepše uči spoznavati svoje grehe, jih priznati, se jih kvasati, vzljubiti krepost, za grehe se pokoriti in jim s primernimi sklepi napovedati boj. Če se otrok že v letih zgodnje mladosti dobro zave, da greh žali Boga, Jezusa, angela varuha, se bo tem bolj iskreno kesal in tem bolj resno trudil, da greh premaga in sam sebe posveti. Ker se v teh letih greh šele začne porajati, ga bo obvladal tem lažje. Zato more dobra priprava na prvo sv. spoved postati za otroka odločilna za vse življenje.

Pri spovedi pa prejme otrok tudi zakramentalne milosti, s katerimi bo tem lažje obvladal greh in grešna nagnjenja in posvečeval sebe; delo milosti podpira pa še spovednik s svojo spodbudno, ali če je treba tudi z resno besedo, kar more zopet močno vplivati na otrokov sklep: greha se varovati, Bogu, Jezusu in staršem pa delati veselje.

Zgodnjo sv. spoved je toplo priporočil sveti papež Pij X. v svojem odloku o zgodnjem sv. obhajilu. V tem odloku naroča, naj otroci prejmejo sv. obhajilo brž, ko so sposobni za preprost verski pouk, ko morejo dobro ločiti dobro od slabega in se svobodno odločati, to je, ko postanejo odgovorni za svoja dejanja, ko morejo torej grešiti. To zrelost dosegaajo otroci nekako med dovršenim šestim in sedmim letom.

Papež s tem odlokom res govori predvsem o prvem sv. obhajilu, a z njim vsaj posredno priporoča tudi sv. spoved. Res

Pogled na cesto življenja

je, da pri tej starosti otrok še ni sposoben storiti smrtnega greha, zato sv. spoved za prvo sv. obhajilo res še ni nujno potrebna, a dobra priprava na sv. obhajilo redno zahteva tudi predhodno pripravo na sv. spoved. Otrok mora vedeti, kaj je greh, mu napovedati boj in vzljubiti krepost, predno prejme Jezusa.

2. DRUŽINSKE PRIPRAVE NA PRVO SV. SPOVED NE MORE NADOMESTITI KATEHET S ŠOLSKO PRAVO. Kajti za dobro pripravo otroka na spoved je potrebno, da tisti, ki pripravlja, otroka temeljito pozna; poznati mora njegova osebna nagnjenja, njegove napake, njegovo nanevarnejšo napako, družbo, v kateri se otrok nahaja, kakšnim slabim vplivom je izpostavljen, kaj na otroka najmočneje vpliva, kakšni sklepi so za otroka najprimernejši in najpotrebnejši. Le če vse to dobro pozna, potem ga more dobro pripraviti na spraševanje vesti, uporabljati najprimernejše nagibe za kesanje in trdni sklep ter zagotoviti dobro spoved in zadostovanje res iz srca, iz prepričanja. Tako globoko pa

katehet otroka v šoli spoznati ne more, ker je v šoli otrok mnogo in on med njimi morda eno samo uro na teden. Pač pa more in mora do dna otroka spoznati mati, ki ob otroku živi dan za dnem, ga more nadrobno opazovati pri delu, igri, zabavi, razgovoru itd.

3. V PRIPRAVI OTROKA UPORABLJAJ ZLASTI NADNARAVNE NAGIBE tako za spraševanje vesti, kakor tudi za kesanje, trdni sklep, spoved in zadoščevanje, kajti brez nadnaravnih nagibov je spoved neveljavna! Zato otroka n. pr. pouči: „Z grehom žališ Boga, ki je vseveden in je naš neskočno dobri oče. Dal ti je starše, lepoto zemlje, mladost in zdravje; dan za dnem skrbi zate; z grehom žališ Jezusa, ki je trpel in umrl tudi zate, da bi tudi tebe očistil greha in njegovih nasledkov; žališ angela varuha, ki je vedno pri tebi, vidi tvoje misli, tvoja dela, sliši tvoje besede; z grehom žališ Marijo, ki je silno žalostna, če te vidi v grehu. Z grehom pa kličeš nad sebe tudi kazen božjo.“

Vendar uporabljaj tudi naravne nagibe za boj zoper greh! Otrok naj jasno spozna, kako veliko zlo je greh za naravno življenje, koliko gorja, nemira, nesreč in prezira povzroči greh v zasebnem, družinskem in družabnem življenju. Tako bo tem bolj spoznal važnost katoliških nraavnih načel; laže jim bo ostal zvest, če bi se kdaj pozneje morda veri nekoliko odtujil, in laže bo našel zopet pot nazaj k njej.

Ko pripravljajš otroka na prvo spoved, ga pridobi za vsakdanje spraševanje vesti, da mu bo tako vsa doba od ene spovedi do druge nekaka daljna priprava na naslednjo in da bo tako imel sam sebe v času razvoja nenehno pod nadzorstvom, laže in hitreje bo spoznal porajajoče se napake in jih bo — ne še močne — tudi laže premagal.

4. VSE ŽIVLJENJE V DRUŽINI NAJ PODPIRA OTROKOVO PRIPRAVO NA SPOVED. Močno vpliva na otro-

ka, če vidi, da se ga spominjajo v molitvi vsi člani in prosijo Boga, naj pomaga, da bo dobro opravil sv. spoved, enako vpliva, če grede drugi člani družine skupno s prvoobhajencem tudi med tednom k sv. maši, da molijo zanj. Ugodno vpliva na otrokov odnos do zakramenta, če ima na dan spovedi lepšo obleko, je pri mizi na častnem mestu ali dobi kak priboljšek itd.

5. POMOČ STARŠEV JE OTROKU ČESTO ZELO POTREBNA TUDI PO PRVI SPOVEDI IN V PRIRAVI NA NASLEDNJE. Često se namreč po prvi spovedi v otroku prebude težave, dvomi, mučna vprašanja, n. pr. ali je dobro opravil sv. spoved, ali je to ali ono smrtni ali samo mali greh, ali bi moral povedati tudi to ali ono iz preteklosti, ali se je dobro izrazil v obtožbi tega in tega greha itd.

Če so se starši resno potrudili za otrokovo pripravo na sv. spoved, jim bo otrok tudi po svoji spovedi zaupal svoje težave, in tako bodo starši, laže kakor kdorkoli drugi, rešili otroka raznih notranjih nemirov, dvomov, tesnovestnosti, ki tolikokrat otroka napolnijo s strahom pred spovedjo in ga odtujijo zakramentom.

6. POTREBNO JE, DA SE OTROK NAVADI NA REDNO — VSAJ MESAČNO OPRAVLJANJE SV. SPOVEDI. Tudi v tem morejo najodločilneje vplivati starši s tem, da tudi ostali starejši člani hodijo k spovedi redno in spoštljivo, če po opravljeni sv. spovedi, to je po urejenih računih med otrokom in Bogom tudi starši otroku odpustijo njegove prestopke in jih ne omenjajo več, razen če se otrok povrača v nje, da mu z dobrohotno besedo, nasvetom, molitvijo in z gledom pomagajo spolnjevati napravljene sklepe itd.

Sv. spoved pa otroku močno odtujimo in jo zamrzimo, če nespoštljivo o njej govorimo, ga k njej silimo, zlasti pa, če mu jo nalagamo za kazen.

ZDRAVJE -- NAŠ NAJVEČJI ZAKLAD

(PREDAVANJE NA TRETJEM SLOVENSKEM SOCIALNEM DNEVU,
DNE 27. JUNIJA 1954 V BUENOS AIRESU)

Dr. med. IVAN KAČAR, Buenos Aires

UVOD

Odkar je v davni preteklosti v raju Eva, zapeljana po kači, jedla sad drevesa spoznanja in ga dala jesti tudi Adamu, je človek zapadel smrti. Nujna posledica smrti pa je bolezen, kajti vsak človek končno umre za neko boleznijo. Bolezen pa je nasprotje od zdravja. Čas, od trenutka ko se človek rodi pa do trenutka, ko umrje, imenujemo življenjsko dobo. Skupek vseh pojavov, ki se odigravajo v človeškem telesu v tej dobi imenujemo življenje. Ker ima človek v nasprotju z rastlino in živaljo, ki sta tudi živi bitji dve sestavni življenjski prvini, to je dušo in telo, ločimo pri človeku telesno in dušno življenje. Telesno življenje se odigrava na tvarni (materialni) podlagi, ki jo imenujemo telo, ki je podvrženo naravnim zakonom in smrti; dušno življenje, ki je netvarno (ne materialno) pa je večno in ni podvrženo niti naravnim zakonom niti smrti. Kakšna je medsebojna zveza med dušnim in telesnim življenjem in koliko vpliva eno na potek drugega, so bila in so še danes mnenja nasprotna. Gotovi znanstveniki zanikajo vsako zvezo, drugi trdijo obratno. Medicina, oziroma mnogo slavni zdravnikov, posebno v zadnjem času naj omenim samo slavnega internista dr. Bergerja iz Münchena, pa priznavajo, da je med dušo in telesom velika medsebojna zveza in da stari pregovor, mens sana in corpore sano — zdrav duh v zdravem telesu ni vzet iz zraka. Ne mislim pri tem duševnega življenja, ki je plod kemičnih in električnih procesov v stanicah naših možgan, ki imajo tvarno podlago v možganski snovi, ampak prav vpliv nesmrtnne duše na telo in obratno. En primer vpliva duše na

telo. Recimo, napravil si smrtni greh. Duša se tega zaveda. Kako reagira telo? Dejanje se ti zagnusi, si potr, razdražen, peče te vest, tudi telesno si potr, apatičen. Greš k spovedi. Kako veselega, olajšanega, zdravega se počutiš, ko po opravljeni spovedi od greha zapustiš cerkev. Ves svet je lepši, si lahak, utrujenost, razdraženost, apatičnost so te zapustile, torej popolnoma telesni pojavi, ko dušo olajšaš pekoče vesti.

Telesno življenje pa celo življenjsko dobo spremlja borba med zdravjem in boleznijo. Ali si zdrav, ali bolan, druge poti ni. Primerjal bi to stanje dvema človekoma, ki vlečeta isto vrv na nasprotnih koncih. Kadar popusti eden, pridobi na vrvi drugi.

KAJ JE ZDRAVJE

Kaj pa je zdravje? Definicija tega pojma je težka. Medicinsko-fiziološko je stanje telesa, kadar vsi in vsak posamezen organ telesa deluje brez motnje in v harmoniji s celoto. Laično povedano, zdravje je stanje telesa, kadar ne trpi na nobeni boleznii. Interesantno pa je dejstvo, da se človek pravzaprav zave, kaj je zdravje šele tedaj, kadar ga izgubi. Nekateri trdijo, da si tak, kakor se počutiš, to je, če se zdravega počutiš, potem si tudi zdrav. To pa ne drži vedno, na primer samo pojav raka. Človek se zave, da ima raka šele tedaj, ko nastopijo gotove motnje v telesu. Rak pa je obstojal in rasel že prej, ker prične rasti iz mikroskopično majhnih delcev in šele tedaj, ko naraste do gotove velikosti ali zadene ob kak drug važen organ, se pojavijo motnje, ki se jih človek zave. Vidite, človek se vso to dobo počuti zdravega, pa je pravzaprav že težko,

včasih smrtnonevarno bolan. Kadar torej eden ali več telesnih organov ne deluje v redu in v harmoniji z drugimi, nastopi bolezen. Vzemimo na primer uro. Ura je sestavljena iz gotovega števila kolesc in vzvodov, ki jih v primeri s telesom lahko imenujemo organe, ki vsak zase precizno delujoči in v harmoniji med sabo tvorijo stroj, ki ga imenujemo ura, ki kaže čas. Dokler posamezna kolesca in vzvodi delujejo precizno in harmonično med sabo, gre ura točno — ura je zdrava. Če eno ali druga kolesce ali vzvod ne deluje precizno, vendar v harmoniji s celoto ura prehitava ali zaostaja, — ura je bolna; če se pa pokvari kako kolesce in izpade iz harmonične skupnosti, se ustavijo še druga kolesca, ura obstane, ura umre. Enako, samo neprimerno bolj komplicirano je s človeškim telesom. Dokler posamezni organi izpolnjujejo njim dano nalogo (funkcijo) v harmoniji z drugimi organi, je človek zdrav. Če eden ali več organov ne funkcionira pravilno, vendar v harmoniji z drugimi organi, je človek bolan; če kak važen organ preneha delovati in tako izpade iz harmonične skupnosti z drugimi organi, nastopi smrt in sicer tako, da že radi izpada delovanja tega organa samega nastopi takozvano nepovratno stanje, ali pa da kot posledico izpada delovanja tega organa ustavijo delo še drugi organi, kar povzroči potem nepovratno stanje celega organizma, ki ga imenujemo smrt. Govoril sem o takozvanem nepovratnem stanju organizma ali smrti. Kako je to razumeti? Vzemimo zopet za primer uro. Uro neseš k urarju, ki popravi polomljen del, ura zopet gre, ura oživi, ura se je povrnila v prejšnje stanje. Tako stanje imenujemo povratno, ker se je ura povrnila v prejšnje stanje. Drugače pri človeku. Kadar pri človeku nastopi smrt, so v enem ali več življenjsko-važnih organih nastopile take izpremembe, da je organ ustavil delovanje in so te izpremembe takega značaja, da je po veljavnih fiziološko-kemično-fizikalnih zakonih popolnoma izključeno, da bi dotični organ na kateri koli način zopet mogel pričeti delovati, to je povrnil se v prejšnje stanje delovanja. Tako stanje imenujemo nepovratno. Posledica nepovratnega sta-

nja ali smrti kakega važnega organa pa je smrt celega telesa, ker ali izpad delovanja tega organa samega n. pr. možgan sam po sebi napravi človeka nesposobnega za nadaljno življenje, ali pa nepovratno stanje enega organa povzroči, da pridejo v isto nepovratno (smrtno) stanje še drugi življenjsko važni organi in tako človek kos za kosom odmre. Kadar pa nastopijo v človeških organih take izpremembe, da je po veljavnih fizioloških zakonih mogoče, da se organ povrne v prejšnje stanje delovanja, je človek bolan, vendar ozdravljiv. En primer za povratno in nepovratno stanje. Jajce poznate vsi. Obstoji iz neke brezbarvne oziroma rumene mase, ki jo imenujemo beljakovina. Če jajce segrevamo gotov čas na 45° ali mu dodamo kake kisline, se jajce strdi. Sluzasta brezbarvna tekoča masa se je izpremenila v belo, elastično trdno maso, ki jo z nobenim sredstvom ne spravite več v prejšnje tekoče stanje. Tako stanje imenujemo nepovratno. Voda, če jo ohlajamo pod 0°, se tudi strdi in nastane led. Če pa ledu dovoljamo toploto, se stopi, led se zopet spremeni v vodo, se povrne v prejšnje stanje. Tako stanje imenujemo povratno. Če ta dva primera uporabimo za človeško telo, je jajce primer izprememb, ki nastopijo ob smrti človeka, voda in led pa primer izprememb, ki nastopijo v človeku ob bolezni in ozdravljenju.

USTROJ ČLOVEŠKEGA ORGANIZMA

Kakor je stroj sestavljen iz različnih delov, ki vsak zase vrše svoje delo, v skupnosti pa sestavljajo stroj, ravno tako je človeški telo sestavljeno iz nešteto posameznih delov, ki vsak zase vrše njim določeno (specifično) delo, v skupnosti pa proizvajajo življenjske pojave v človeškem telesu; n. pr. jetra, srce, možgani, ledvica, udje itd. so organi telesa. Pri stroju navadno že en polomljen del (organ) povzroči, da obstane cel stroj. Neprimerno bolj komplicirano pa je ustvarjeno človeško telo, kajti žalostno bi bilo, če bi pri človeku radi izpada enega organa, recimo roke ali noge, že nastopila smrt. Zavedajmo se, da je stroj delo človeškega uma in človeških rok, človeka pa je ustvaril neskočno modri Bog. Tako ločimo pri človeku življenjsko

važne organe, od katerih delovanja zavisi človeško življenje kot celota. Tak organ je srce. Če srce preneha biti nastopi v 1—2 minutah smrt, ker preneha krvni obtok in se človek kot celota za- duši; nadalje gotovi deli možgan, pred- vsem podaljšani mozeg, kjer se nahajajo življensko važne skupine celic, ki jih imenujemo možganske centre. Ti centri so srčni, dihalni, vasomotorični, ki re- gulirajo krvni obtok itd. Ti vodijo de- lovanje srca, pljuč, ožilja itd. Če vsled kateri koli razloga prenehajo delovati te skupine celic, kakor pri strelu v til- nik, pri zastrupljenju s cyankalijem ali drugimi strupi, preneha bitje srca, di- hanje pljuč in človek umre radi notranje zadušitve. Če pa odstranimo male mož- gane, človek izgubi samo čut za ravno- vesje, vendar radi tega ne umrje. Na- dalje so gotove žleze z notranjo sekre- cijo. Te žleze proizvajajo kemične so- kove, ki jih imenujemo hormone, ki so za življenje neobhodno potrebni. Taka je n. pr. paratiroidna žleza, ki obstoji iz 4 za lečo velikih skupin stanic, ki leže ob ščitni žlezi (krofov) in oddaja v kri snov, ki regulira množino kalcija v krvi in organih. Pri popolnem izpadu delovanja te žleze, nastopi smrt v silnih krčih, pri delnem izpadu delovanja pa bolezen teta- nija. Nadalje nadledvična žleza. Ta od- daja v kri hormon *adrenalin*, ki regulira krvni pritisk. Pri pomanjkljivem delo- vanju nastopi takozvana bronasta bole- zen (*addison*), pri popolnem izpadu de- lovanja te žleze nastopi smrt, ker krvni pritisk pade na tako nižino, da preneha krvni obtok. Pljuča sprejemajo z zraka kisik, ki je neobhodno potreben za gore- nje v telesu in oddajajo ogljikov dvokis in vodo, ki se tvorita pri gorenju v tele- su. Če pljuča prenehajo dihati, se človek za- duši. Jetra so pri človeku glavna zalo- ga in tvornica živil. Hrana, ki jo človek uživa v najrazličnih oblikah kot meso, sladkor, olje, mast, sadje, jajca itd se v črevesju pod vplivom različnih ke- mičnih in fizioloških sokov razkroji in razpade najprej v tri glavne snovi, slad- korje, beljakovine in maščobe. Te snovi, ki so kemično zelo komplicirane, razpa- dejo nato še v osnovne snovi, beljako- vine v amino kisline, sladkorji v grozdni in sadni sladkor, maščobe v glicerin in

maščobne kisline. Te osnovne snovi čre- vesne žile posrkajo in dovajajo jetram. Jetra napravijo iz teh snovi človeku lastno (specifično) beljakovino, kajti vsak človek ima sebi lastno beljakovino in kadar bo na svetu 4.5 milijarde ljudi, bosta šele dva človeka imela enako belja- kovino, telesni sladkor (glykogen) in človeško maščobo. Jetra tvorijo po po- trebi tudi iz beljakovin in maščob gly- kogen in iz sladkorjev maščobo. Vse te snovi se nakopičijo v jeternih stanicah, ki te snovi potem po potrebi oddajajo te- lesu potom krvi in se porabijo za pro- izvodnjo telesne toplote, za delo srca in telesno delo in za obnovo pri delu obr- abljenih organov. Če jetra kot celota prenehajo delovati, mora človek umreti, ker zmanjka njegovemu telesu lastne spe- cifične hrane. Tudi ledvica so tak živ- ljenjsko važen organ. One čistijo (fil- trirajo) kri. Pri gorenju in delu se tvo- rijo v telesu strupene snovi, ki jih kri odvažja iz mesta proizvodnje ledvicam, ki te snovi izločajo v sečnini (urinu). Če obe ledvici prenehata delovati, umre človek na notranjem zastrupljenju.. Naj zadostujejo ti primeri; da človek spozna delovanje prav vseh organov mora štu- dirati medicino 5 let, kar po ni namen tega predavanja. Nadalje so telesno važni organi, katerih izpad sicer zmanj- ša delazmožnost telesa, ne povzroči pa še smrti. Taki organi so oko, uho, udje, gotovi deli možgan, kot vidimo, slušno polje ali *Brocajev* center, ki vodi naše go- vorenje itd. Nadalje pomožni organi, ki sicer vrše njim poverjeno (specifično) delo, vendar pri njih izpadu prevzamejo njih delo drugi organi, tako, da njih izpad ne škoduje telesu kot celoti. Če že- lodec izrežemo, prevzame njegovo delo tanko črevo, ravnotako dvanajsternik, manjši deli črevesa, ena ledvica itd. Na- dalje so organi, ki jih lahko odstranimo brez škode za telo kot celoto, kot slepič, zobje, lasje, nohtovi, grgalke (mandelj- ni) itd.

NAŠA HRANA

Ravnotako, kakor rabi vsak stroj za delo pogonsko silo bodisi premog, bencin, električno energijo itd., rabi tudi člove- ško telo pogonsko silo, ki jo sprejema v obliki hrane. Hrana, ki je najrazličnejše

pripravljena, vsebuje visokomolekulne organske spojine, katere telo potom različnih kemičnih snovi cepi v enostavnejše tako, da ostane končno voda in ogljikov dvokis, pri tem pa se tvori energija, ki se večji del izpremeni v toploto, manjši del se porabi za duševno in telesno delo. Prav majhen del se pa porabi za obnovo pri delu obrabljenih organov in za rast telesa. Voda se izloča deloma v obliki sečnine, deloma v obliki izdihavanja in potenja. Ogljikov dvokis pa se izloča pri izdihavanju iz pljuč. Človek spada med toplokrvna bitja, to se pravi, njegova telesna toplota je vedno stalna, neodvisna od okolice v kateri živi, v nasprotju z mrzlokrvnimi živalmi, kakor kače, ribe, katerih telesna toplota raste in pada s toploto okolice, v kateri živijo. Normalna temperatura zdravega človeka se giblje med 36,2° in 37,0° Celzija. Da ostane toplota vedno v isti višini, ima človek v možganih posebne toplotne centre, potom katerih regulira gorenje v telesu. Če pride človek v mrzlejšo okolico, oddaja več toplote, kri se ohladi, ohlajena kri pa vzburi toplotni center in ta avtomatično zviša gorenje v telesu tako, da ostane telesna toplota neizpremenjena (stalna).

Množino energije, ki jo porabi človeško telo, merimo v kalorijah. Kalorija je množina toplote, ki se porabi pri segrevanju 1 grama vode na 100°. Da zavre 1 liter vode, se porabi 1000 kalorij. Odrasel človek rabi dnevno 2200—3600 kalorij, odvisno od fizičnega dela in velikosti telesa.

Za nemoteno in pravilno delovanje rabi človeško telo različne snovi, ki jih uživamo v obliki hrane in pijače v najrazličnejših oblikah.

Te snovi so: 1. hranila, to so beljakovine, sladkorji in maščobe. Te snovi se porabijo za proizvodnjo toplote, za fizično in duševno delo, za rast telesa, za obnovo pri delu obrabljenih organov in za nastanek kot maščoba (rejenje).

2. Anorganske snovi, ki so telesu nujno potrebne za tvorbo gotovih življenjsko važnih sestavnih delov telesa. Zneležo je nujno potrebno za tvorbo krvnega barvila (Haemoglobina), ki ga vsebujejo rdeča krvna telesa, s katerim prinašajo telesnim stanicam za gorenje in preosnovno nujno potreben kisik in odvažajo

pri istih procesih nastali ogljikov dvokis, vzdržujejo takozvano notranjo dihanje. Fosfor in žveplo za tvorbo in obnovo možganske snovi in živčevja, kalcij za tvorbo kosti in regulacijo delovanja živčevja in srca. Natrij v obliki kuhinjske soli za razstrupljanje (neutralizacijo) strupenih kislin, žveplene, fosforjeve in sečne kisline, ki nastajajo pri gorenju beljakovin v telesu. Kako modro je Bog ustvaril človeka, kaže sledeče dejstvo. Človek ima poleg drugih tudi okus za slano. Če hrana ni v gotovi meri slana (osoljena), človeku ne ugaja. Zato uživamo hrano vedno osoljeno (slano). S tem, da jemo po naravi prisiljeni slano (osoljeno) hrano, dodajamo telesu kovino natrij, kuhinjska sol je namreč spornina klor in natrija. Natrij pa se uporabi, da strupene snovi, ki so nastale v telesu, pri gorenju napravi telesu neškodljive na ta način, da se spaja z njimi v neškodljive soli, ki se potem izločijo v sečnini. Poleg teh sprejema telo še manjše množine drugih anorganskih snovi kot kalij, mangan, fluor, arsen, baker itd.

3. Poživila in dražila so snovi, ki nimajo nikake hranilne vrednosti, ki pa vplivajo poživlajoče na telo. Med te spadajo čaj, kava, kakao. Te snovi razširjajo možganske, srčne in ledvične žile ter krčijo trebušne žile. Kadar človek močno in dolgo duševno dela tudi možgani močnejše delajo, ker je duševno delo plod možganskega delovanja. Ker možgani močnejše delajo, se morajo tudi procesi gorenja in preosnove v možganih povečati, pri tem se pa poveča tudi množina strupenih snovi, ki nastaja pri gorenju in se nakopiči v možganskih stanicah, kar človek občuti kot utrujenost, glavobol, zaspanost, itd. Če pijemo kavo se možganske žile razširijo, s tem dovažajo možganom več krvi, ki dovažajo možganom več hranil in odvažajo več strupenih snovi; srčne žile se razširijo, tudi srce dobi več krvi, deluje močnejše in dovažajo več krvi organom, ledvične žile se razširjajo, ledvice dobijo v istem času več krvi in hitreje očistijo kri strupenih snovi. Človeka pa mine utrujenost, človek se čuti osveženega, poživelega. Po obilnem obedu pijemo kavo. Zakaj? Pri prebavi zaužite hrane in sicer sorazmer-

no z množino se razširijo trebušne in črevesne žile in potegnejo veliko množino krvi iz drugih življenjsko važnih organov. Človek je pri tem zaspan, utrujen. Pije kavo, trebušne žile se skrčijo, kri zopet doteka v večji množini življenjsko važnim organom, človek se osveži, poživši. Nadalje so dražila poper, paprika, česenj, različne začimbe, grenčice itd. Te snovi nimajo nikake hranilne vrednosti, pač pa dražijo črevesne in želodčne stanice, ki proizvajajo prebavne sokove, s tem zvišajo množino prebavnih sokov tako, da človeško hrano hitreje in lažje prebavi. Če jih uživamo pred jedjo povzročajo na isti način občutek lakote oziroma apetita.

Posebno stališče zavzema alkohol, ki je dražilo in hranilo obenem. Alkohol ima lastnost, da v telesu prvenstveno izgori. Če pri jedi pijemo alkoholne pijače, alkohol najpreje izgori, šele ko je ta izgorel pošljejo jetra telesu druga hranila. Ima tudi visoko hranilno vrednost, več kot beljakovine in sladkorji, radi tega pijanci zelo malo jedo. Ima pa to slabo lastnost, da je zavžit v večji množini strupen, ker draži, zastruplja in uničuje jetra, ledvice, možgane in živčevje in zmanjšuje njih delazmožnost. Pijanost je primer kvarnega delovanja alkohola na možgane. Alkohol namreč prehaja v celoti v kri, ker ga jetra ne predelajo in ne nakopičijo v jeternih stanicah kot maščobe, sladkorje in beljakovine. Kadar naenkrat zauzijemo preveč alkohola, se sorazmerna množina (koncentracija) alkohola zviša sorazmerno z zaužitjo množino. Gotova zvišana koncentracija alkohola v krvi pa draži možganske stanice, človek je razburjen, nasilen, smešen, nesmiseln v dejanjih in govorenju. Še večja množina alkohola v krvi pa zastruplja in omoti možganske stanice, človek izgubi čut za ravnovesje, je omotičen, zaspan, izgubi lahko zavest, pa tudi življenje. Če se ta proces ponavlja kot pri kroničnih pijancih, se počasi zastrupljajo in odmirajo tako jetrne, ledvične poleg možganskih stanic in posledice so žalostne. Mnogi umro radi obolenja ledvic, drugi vsled sušenja jeter, nekateri znorijo, na vsak način ne posebno prijeten konec.

4. Voda je človeku neobhodno potreb-

na za življenje, 1. ker se kemični procesi razkrajanja živil lahko vrše samo v vodeni razstropini; 2. ker ohranja kri tekočo; 3. ker se strupene kemične snovi lahko izločajo iz telesa samo razstopljene v vodi, ki jo ledvice filtrirajo iz krvi v obliki sečnine; 4. ker se porabi za regulacijo telesne toplote v obliki potenja. Zopet vidimo neskončno božjo Modrost, ki je dal telesu občutek žeje, kadar kri izgubi gotovo množino vode in postane gostejša. Ta krvna gostota draži gotov možganski center, kar povzroči občutek žeje. Človek pije vodo, ugasi žejo in zopet upostavi pravilno sorazmerje vode in krvi.

5. Vitamini so deloma enostavne, deloma zelo komplicirane kemične sestavine, ki nimajo nobene hranilne vrednosti, pač pa delujejo kot katalizatorji. Brez njih se gotovi kemični in preosnovni procesi ne morejo vršiti oziroma potekati pravilno. V tem se popolnoma skladajo s hormoni, ki ravnotako bistveno vplivajo na rast in potek življenjskih procesov. Če te snovi proizvajata naše telo samo, govorimo o hormonih, če jih proizvajata narava in jih mi v obliki hrane ali pa tudi same kot take uživamo, govorimo o vitaminih. Rekel sem, da so kot katalizatorji. V razumevanje navajam primer iz kemije, odkod tudi izhaja ime katalizator. Če zmešamo dva plina: kisik in vodik v gotovem utežnem sorazmerju in ju segrevamo, se pri gotovi visoki temperaturi spojita v vodo. Tako spajanje imenujemo kemično reakcijo. So pa druge kemične snovi, ki se ne spojijo, če jih zmešamo v gotovem razmerju in če jim dovajamo še toliko toplote. Če dodamo takim snovem nekoliko platinovega prahu, se pa takoj spojijo v neko tretjo snov. Platin se pri tem popolnoma nič ne porabi, že samo njegova prisotnost povzroči spajanje. Ravnotako se vitamini ne porabijo za gorenje ali za zgradbo telesa, izločajo se taki kot so, v sečnini, vendar če jih ni v telesu, gotovi organi ne morejo delovati pravilno in tako nastanejo motnje, ki jih človek občuti kot bolezen.

Vitamin A se nahaja v jajčnem rumenjaku, paradižnikih, korenju, sadju, ribjem olju, surovem maslu in mleku. Pri

pomanjkanju vitamina A nastopi takozvana kurja slepota, človek v mraku slabo ali sploh ne vidi, potem obolenje očesne roženice in izpremembe na koži.

Vitamin B nastopa v več oblikah kot B(1), B(2), B(6), B(12), Nikotinamid itd. Glavni proizvajatelj B(1) je kvas, potem se nahaja v jetrah, mleku, jajcih, paradižnikih, pšeničnih otrobih in sadju. Je nujno potreben za pravilno delovanje živčevja in za izgorevanje sladkorjev v telesu. Pri pomanjkanju vitamina B(1) nastopajo težka živčna vnetja. B(2) je nujno potreben za stanično dihanje in za izgorevanje sladkorjev. Nahaja se v mesu, ribah, jajcih, mleku, fižolu, grahu, leči itd. Nikotinamid, ki se nahaja v kvasu, jetrah, mesu, koruzi, vpliva zdravilno pri zastrupljenju in vnetju kože in sluznic, pri črevesnih in jetrnih obolenjih in pri *pelagri*. B(12) je potreben za tvorbo krvnega rdečila.

Vitamin C se nahaja v svežem sadju, krompirju, kislelem zelju, zelenjavi, posebno pa v limonah. Pri pomanjkanju vitamina C nastopa skorbut in hemoragične diateze, to je krvavitve iz najmanjših žilic v kožo in sluznice.

Vitamin D je antirahitični vitamin. Vpliva na pravilno preosnovo kalcija in fosforja v organizmu. Glavni vir je ribje olje. Predstojne tega vitamina se nahajajo v mleku, surovem maslu, jajcih, ribah. Ti polfabrikati se potem pod vplivom sončne svetlobe v telesu izpremene v D vitamin. Pri pomanjkanju D vitamina nastopa rahitis in osteomalacia. Kosti izgube kalcij in postanejo mehke.

Vitamin E se nahaja v olju in pšeničnih otrobih. Pospesuje rodovitnost žene, oziroma deluje proti splavljenju.

Vitamin K deluje na krvno strjevanje. Pri pomanjkanju tega vitamina se kri ne more pri krvavenju na površini telesa strditi in tako ustaviti krvavitev. Rabi se pri krvavitvah iz pljuč, ran in pri krvni bolezni haemofiliji.

Iz primerov, ki sem jih navedel, vidimo, da mora človek uživati zelo različno hrano, da dobi telo vse za življenjske procese potrebne snovi. Tudi beljakovin človeško telo daljšo dobo ne more pogrešati, ker so nujno potrebne za obnovo pri delu obrabljenih organov. Življenjsko nujna potrebna dnevna količina belja-

kovin je 50 gramov, to je malo več kot polovica kurjega jajca. Kar jih človek užije več, se porabijo za gorenje ali se izpremene v sladkorje in maščobo. Tudi brez sladkorjev človek ne more živeti, ker so nujno potrebni za duševno in fizično delo ter delo notranjih organov, poleg tega pri pomanjkanju sladkorjev v krvi beljakovine ne morejo pravilno izgorevati v vodo in ogljikov dvokis in se na ta način tvorijo v telesu strupene snovi kot aceton, acetocetna kislina, ki v veliki množini lahko povzročijo smrt, n. pr. pri sladkorni bolezni. Tudi gotovo množino maščob mora človek dnevno užiti, ker se večina vitaminov topi samo v maščobah, kajti le v maščobi razstopljene lahko posrka v črevo in jih dovaja jetram in od tu telesu.

Hranilna vrednost živil je zelo različna: 1 gram beljakovin da 4.1 kalorije, 1 gr sladkorja 4.2 kal., 1 gr maščob da 9.2 kal., 1 gr alkohola 6.6 kal. Navesti hočem par primerov hranilne vrednosti živil (računano na 100 g = kalorij):

govedine brez loja 120, nemastnega svinjskega mesa 140, šunke 430, jeter 130, ledvic 120, mastne svinjetine 400, piščanca 130, goske 350 ribe (sulc) 80, postrvi 100, sardin 230, kravjega mleka 66, posušene slanine 770, jogurta 60, sir Ementalec 430, sir Parmesan 420, surovega masla 780, čiste svinjske masti 925, loja 910, olivnega olja 920, ribjega olja 930, belega kruha 250, črnega kruha 220, keksov 400, čokolade 500, medu 340, suhega graha 340, suhega fižola 350, krompirja 90, paradižnikov 30, buč 40, kislega zelja 70, ohrovtu 16, solate 20, špinace 16, jabolk, hrušk, pomaranč 69, mandarine 44, banane 100, grozdja 80, jagod 45, jabolčnega mošta 43, belega vina 60, rdečega vina 70, konjaka 340, ruma 370, navadnega piva 50, črnega piva 60, 1 jajce 80.

Naj navedem par praktičnih primerov. 100 g belega kruha ima isto hranilno vrednost kot: 85 g riža, 80 g čokolade, 300 g krompirja, 700 g jabolk, hrušk ali pomaranč, 1000 g mandarin, pol litra belega piva, ¼ l mleka, 200 g govedine, 50 g šunke, 30 g surovega masla ali 3 jajca.

Glavni viri beljakovin so jajca, meso, ribe, sir, mleko, drobovje, možgani

„MOJE SREČANJE S KRISTUSOM“

SPREOBRNENJE VELIKEGA RIMSKEGA RABINA EVG. ZOLLIJA
(Nadaljevanje in konec)

DR. FRANC JAKLIČ

IV. DUHOVNI DNEVNIK TIK PRED SPREOBRNENJEM

Leto dni pred spreobrnjenjem, 17. februarja leta 1945, je začel pisati duhovni dnevnik, ki ga je vstavil v knjigo „Moje srečanje s Kristusom“. Pravi, da ga je pisal bolj s solzami kakor s črnilom. To so ganljive stvari, ki se jim vidi, da jih je pisalo srce, ki je že vroče ljubilo Kristusa. Polne so pristnega, izvirnega pesništva, ki ga preveva duh sv. pisma, pa tudi brezdanja tuga, ki se zdajpazdaj vendarle prelije v notranjo radost. Dnevnik začenja z odstavkom „Čakanje“. V njem se bori in lomi toliko misli, da mu stavke kar trgajo. Takole piše:

„Življenje mi gre že proti zatonu. Truden sem in izčrpan od dolge borbe. Bog je Luč. Prizadeval sem si, da bi dobil v posest božjo Luč.

Kot božjepotnik sem večkrat prišel prav do vrat Večnega, a sem jih dobil zaprta. Le včas, v trenutku milosti, so se odprla, a so se takoj spet zaprla.

Duša mi je bila v gibanju. Nisem ve-

itd.; sladkorjev pa: kruh, moka, beli sladkor, med, sadje, stročnice, fižol, grah, leča, krompir itd. Bodisi da ješ kruh ali med ali sladkor, končni učinek za telo je isti, ker se vse te snovi v telesu izpremene v grozdni in sadni sladkor. Maščobe so svinjska mast, loj, surovo maslo, rastlinske maščobe kot margarina, kokosovo olje, repično olje, olivno olje, olje sončnic, olje iz zemeljskih oreškov itd. Najidealnejše hranilo pa je kruh, ki vsebuje vse te tri snovi. Zopet vidimo, kako čudovito modro je Bog ustvaril človeka. Vsake jedi se, če jo preveč ješ, prenaješ, kruha nikoli.

(Dalje prihodnjič)

del, h kateremu cilju. Danes pa vem. Kako težko je bilo to blodenje brez cilja! Tukaj si, izpolnjuješ svoje obveznosti; duša je pa daleč proč od tebe. Ko se ti končava dnevno delo, morda prepojeno z grenkobo, se vprašuješ: Kam bom naslonil svojo trudno glavo?

Kakšna žalost! Lastovka ima svoje gnezdo. Tudi moja duša si išče hišo.

Glej tu solze! Kakor rosne kaplje padajo na dno moje razbeljene duše in se sušijo. Le dobro poglej: tla so mokra od njih; pa vendar ne bo vzbrstela z njih nobena cvetlica.

Pomlad prihaja. Da, zima je prešla; že je prišel čas petja, cvetlice začenjajo brsteti. Tudi ti željno pričakuješ, da bi videl zacveteti svoj mak. Oral si svojo dušo s plugom bolečine; nobena bolest ti ni bila prihranjena. Odprl si dušo trpljenju. In zakaj ti nobena cvetlica ne nudi sladkega plačila?

Sklonjen si nad bregom in iz tvojih oči lije pomladni dež novih solz. Ne čutiš, da se nejasno odraža, še v nezaznavni obliki, šepet glasu, ki je daleč in obenem zelo blizu?

Čudovit je Job, ko pravi: 'Molčec glas slišim.' Molk je včasih zelo zgovoren. Drugikrat pa visi nad tvojo glavo, a ga ne moreš doseči.

Bilo je v Albanu. Pred koliko leti? Ne spominjam se. Vsekakor pred mnogimi. Na polju. Samota. Visoki klasi, ozka steza. Že pod mrak. Duša se mi je praznila, ne da bi se tega zavedal, vsega zemeljskega. Ne vem, kaj sem mislil in čutil; nič si nisem želel.

Naenkrat sem slišal svoj lastni glas. Začel sem z večernim psalmom: 'Blagor njim, ki prebivajo v tvoji hiši!' In sem nadaljeval sam iz sebe: 'Ves svet, vse vesoljstvo je tvoja hiša.'

In tako sem se sklonil nad samega sebe. Že ni bila več luč, ampak razmišljanje. Že je šel mimo tisti neposredni vtis Večnega, ki prodre v dušo in si jo prisvoji.

O kruta bolečina! O vroče solze, ki ti žgo utrujene oči!

Nesrečnež; bil si za trenutek deležen vélikega Zaklada vseh svetov in vseh časov; zdaj si pa spet sam s svojim uboštvom, krvaveč iz mnogih ran.

Toda ne! Raduj se sredi svoje žalosti! Božji berač si. In ali ni brezmejno bogat tisti, ki berači pri božjih vratih, da bi dobil v posest Boga? Ali ni tvoja navidezna siročina več vredna kakor vse bogastvo sveta? Ali bi hotel zamenjati svoje dragoceno uboštvo za še toliko posvetnega bogastva in ugodja? — Torej?

Pobešam glavo. 'Gospod, ti si zmagal.' Bodi zahvaljen za to zmago, ki si jo izbojeval nad tako šibkim bitjem, nad listom, ki ga prenaša večerni veter. Na veke te bom slavil, Gospod, moj Gospod!"

Med zadnjo vojsko mu je dobrodelnost papeža Pija XII. in rimske duhovščine budila hvaležnost in ljubezen.

Nemci so zahtevali od rimske judovske občine, ki jo je vodil Zolli, 50 kg zlata v 24-urah; če ne, bodo odpeljali njene vodilne člane. Papež je dodal zlata, kolikor ga je manjkalo do 50 kg. — Tudi je papež proti cerkvenopravnim določbam dovolil, da so Jude skrivali pred Nemci po rim, župniščih in samostanih. V župnišču cerkve sv. Križa jih je bilo skritih 80. V župnišču Naše ljube Gospe božje Previdnosti je bilo 7 mesecev skritih 65 Judov. Več kakor 400 jih je našlo zatočišče v cerkvi in samostanu sv. Jerneja „Na otoku“. Okoli 50 jih je bilo v župnišču Monteverde. In tako dalje. Zolli piše, da je bilo to „resnično zmagoslavje zapovedi ljubezni, ki jo je naročal Kristus“.

Na poti proti krstu so mu nudili veliko pomoč prijatelji, zlasti spreobrnjeni Judje. — Drugi Judje v Rimu so mu pa bili velika ovira. Ko so videli, da se njihov véliki rabin bliža krščanstvu, so postali seveda nezaupni do njega. Blatili so ga, da je sebičen računar in izda-

jalec. Nekdo ga je imenoval kačo, ki jo je judovsko občestvo grelo na svojih prsih. Očitek ga je silno zadel. V dnevniku je v ponedeljek 19. februarja zapisal, da te kače niso gojili oni, ampak Kristus, ki je včlovečena božja Ljubezen. Ako je Kristus odprl svoje srce: ali je zato kača? „Ne morete si — piše dalje — predstavljati solz, ki sem jih že pretočil in jih še točim tudi te dni v svojih molitvah za Izraelce, ki so preganjani — namreč od Hitlerja — in barsko mučeni.“ — Za beneškega velikega rabina je zapisal v dnevnik: „Tvoj narod je moj narod, deblo je nama skupno. Moj Bog pa ni tvoj Bog. Moj Bog je Bog bolečine in usmiljenja. — Do Jezusa čutim gorečo in použivajočo ljubezen. In iz ljubezni do Jezusa Kristusa sem se odrekel službi vélikega rabina v Rimu; odklonil sem tudi službo ravnatelja italijanske rabinske šole in seme-nišča.“

Mlad Jud, morda njegov učenec, mu je poslal nepodpisano pismo, ki mu v njem želi, da bi on in njegova družina čimprej pomrli; še po njegovi smrti bo pričal o njegovem odpadništvu križ, ki bo stal nad njegovim grobom in nad grobi njegove družine. — V odgovor je pa Zolli napisal v dnevnik, naj postavi na njegov grob preprost križ z besedami sv. Pavla: „Gospodu umrjemo, Gospodovi smo,“ spodaj pa zapišejo samo njegovo ime in priimek.

V. PO KRSTU

Kakor smo že omenili, je Zolli v februarju — dneva knjiga natačneje ne pove — leta 1946 prejel sv. krst in si namestu prejšnjega imena Izrael izbral ime Evgen.

Severnoameriški časniki ga je pikro vprašal, ali niso njegove verske preme-ne odločili jezuiti. On pa je lepo zapisal v dnevnik: „V Talmudu je legenda, da je nad Davidovim ležiščem visela harfa. Pred jutrom je veter razgibal njene strune, da se je oglasila Bogu v slavo. Zbudila je Davida, ki je vstal, jo vzel v roke in na njene strune prebiral božjo hvalnico.“ Potem Zolli dostavlja: „Moja duša, uboga in skromna, je bila kakor harfa. Rahlo se je je dotaknila roka Jezusa

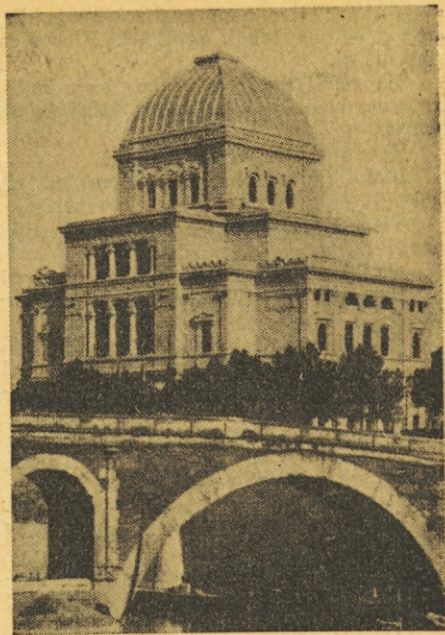
Kristusa; potem je pa zadonela v spev pobožnosti in ljubezni.“

Neki drugi časnikař ga je vprašal, kakor piše pod poglavjem 'Dogma': „Kako ste mogli Vi, človek znanstvene presoje, sprejeti verske resnice, dogme?“ Zolli si odgovarja v dnevniku: „Upravičeno vprašanje! Pa odgovor se mi sam ponuja. V raztopini, ki so v njej vse prvine za tvorbo kristala, se kristal sam tvori po zakonu samorodnje. Nekega dne kristal že stoji pred vašimi očmi, docela izoblikovan. Tako sem tudi jaz zbiral, prav počasi, prve prvine. V njih so se izoblikovale verske resnice, dogme, v vsej svoji zrelosti.“

„S tem pa nečem reči, da nisem razmišljal. Pač, razmišljal sem, a ne kot racionalist, razumar. Versko-zgodovinske študije, ki bi mi morda mogle biti ovira na poti proti veri, so mi bile poslednji čas samo v pomoč.“ — Dalje piše: „Zadnja stoletja pred Kristusovim prihodom je hrepeneče človeštvo bolešno iskalo svoj vrhovni cilj; iskalo ga je in nejasno spoznavalo. Meni je pomagala milost božja, zato tega trpljenja ni bilo nad menoj. Na moje srce je počasi padala Milost, sladka in mila, kakor rosa. Ne morem govoriti o nenadnem klicu božjem, ki bi me bil v hipu obilil z bleščečimi lučmi. Jezus je prihajal, da se nastani v moji ubožni duši, in jaz sem mu odpiral njena vrata. Dar vere je v meni počasi zorel: sladka, mlačna toplina pomladi, popje, cvetovi, sadovi. Ne morem govoriti o visokih zanosih; hladni razum mi je bil zmerom zvest spremljevalec.“

„Ko sem opazil, da mi je bila duša polna krščanstva, sem še naprej imel veliko, brezmejno ljubezen do svojega naroda; prepičal sem se pa, da na noben način nisem več smel iti po poti, ki ni bila moja. Odpovedal sem se vsemu; vsem sem izrekel zahvalo. Nato sem se pa odpravil na pot, ki je bila zame edina. Al' ni bil Bog Abrahama, Izaka in Jakoba tudi Bog Jezusa Kristusa in sv. Pavla? In kdo je bliže Bogu, kdo je bolj eno z Bogom kakor Jezus Kristus?“

Nato lepo piše: „Človeštvo je lačno in žejno Boga, zato je v vseh časih in v vseh deželah šlo k Bogu. Izšli smo iz Boga, zato se hočemo vrniti k Bogu, —

Judovska sinagoga v Rimu, ležeča na levem bregu reke Tibere, kjer je deloval veliki rabin Zolli pred svojim spreobrnjenjem

eni po tej poti, drugi po drugi; eni po široki cesarski cesti, drugi pa kar počez čez drn in strn. Nekateri na tej poti pojo, drugi jokajo. Eni puščajo za seboj sledove krvi, ki jim teče iz ranjenih nog; drugi gredoč trgajo rože. Vendar bodo prej alj slej vsi prišli k podnožju prestola božjega veličanstva, k vznožju Kristusovega križa. Poti je mnogo, cilj pa je en sam.“

V adoraciji, v počeščenju sv. Rešnjega Telesa, mu je po drugem sv. obhajilu iz duše privrelo poglavje „Sladki gost moje duše“, ki je kakor ganljiv spev hvaležnosti in ljubezni do Kristusa. Stavki so kratki. Glasijo se:

„Moj Jezus, kako sem le mogel živeti brez tebe?

Pa ali sem kdaj res živel brez tebe?

Govorim v Visoko pesmijo: Spim, a moje srce bdi.

Kakor hitro sem zaslišal tvoj klic, naj grem za teboj, sem šel. Nisem se obotavljal.

Za teboj grem, za teboj bom hodil, zmerom bom hodil za teboj. Zdaj in ob smrtni uri.

Trenutki drugega obhajila!

Malo je molilcev. Jaz sem tu, na kolenih, čakajoč. Srce mi hitro utriplje.

Gledam pozlačen križ na vijoličastem ozadju.

Sladka skrivnost! — Kolika resnica! Mila luč mi ovija dušo v svetle kolobarje.

Bela luč se mi užiga v srcu. Drugačno je kakor vse luči, kar sem jih kdaj poznal. Noben je ne vidi. Jaz jo pa vidim in čutim.

Moja duša je ubožno stanovanje za Kristusa. Bele stene, preprosta miza, pogrnjena z belim prtom.

Veder mir. Samo košček kruha. Gospod je prišel in rekel: Bival bom med vami.

Jezus, kako polahko stopaš preko svežega mehkega travnika, belo oblečen! Nad tvojo glavo je modri svod neba.

Vem: tvoj bom.

Kolika vedrina v moji duši!

Pa kako dolgo je že, odkar sem tukaj sam, sam z Jezusom?

Ne vem. Toda kako da je minil čas? Nekatero ure bi ne smele nikoli miniti!

Kdo ve, ali mi bo v smrtni uri dano videti Jezusa Kristusa, kakor ga vidim zdaj?

Ga bom mogel slišati, kakor ga zdaj slišim?

Kako sladko bi mi bilo zdaj, umreti! Srce, prekipevajoče od ljubezni do Boga, gledajoče Jezusa Kristusa, in potem — umreti.

Nič nimam; in vendar sem zelo bogat.

Imam še solzo, ki me peče v utrujenih očeh. Sprejmi jo, Gospod Jezus! Dar ubogega je, ki ti daje to, kar je še njegovo.

Moja duša je bel žrtvenik, obdan s cveticami. Gospod stopa nanj. Gospodova last sem.

Naj bo zadoščeno za sleherno zmoto. Blagoslovljena vsaka bolečina, ki me je pripeljala h Gospodovim nogam!“

VI. LJUBEZEN JUDOV DO SVETE DEZELE; ZOLLIJEVO RAZOČARANJE NAD DRŽAVO IZRAEL

Zolli piše:

Izraelci so bili prvotno pastirski narod. V Obljubljeni deželi, Palestini, so se pa naučili ljubiti zemljo, ki je s svojimi sestavinami in lastnostmi čudovit del božjega stvarstva. Svetopisemsko perisništvo je polno ljubezni do zemlje in njenih trav, cvetic, žit in dreves. Molitev in petje psalmov in drugih od Boga navdihnenih pesmi je budilo v Judih ponos, da so lastniki in obdelovalci zemlje. Pa so morali v asirsko in babilonsko sužnost, leta 70 in 129 so bili dokončno izgubljene iz Palestine in razkropljeni med narode. Pa tudi tam se jim ni zmanjšala ljubezen do Obljubljene dežele, saj je to res Sveta dežela, tolikokrat posvečena po božjih prikaznih, krvi Makabejcev in drugih, ki so se borili zanjo. Zato ni čudno, da potomci očakov in prerokov vroče zahrepenijo po dveh tisočletjih nesreč in preganjanj, kakršnih ni bilo v zgodovini človeštva, po deželi prednikov. Zbirali so denar in iskali pota, da bi jo spet dobili v last. To je sionizem.

Tudi Zolli je od mladih nog želel, da bi videl Jude iz dežel, kjer so preganjeni, zbrane v novi svobodni domovini, bodisi v osrednjeafriški Ugandi, ali na Madagaskarju, ali kje drugje. Tam bi se naj zbrali, a ne da bi bogatili ali bogatili svet z novim nacionalizmom ali z novim razizmom, ampak da bi vstala od tam in iz Jeruzalema, ki bi naj ostal duhovno središče Judov, nova luč duhovnosti ali vsečloveštva, univerzalizma.

Med tem so si Judje prisvojili velik del Palestine in ustanovili lastno državo Izrael. „Pa kaj se je pokazalo mojim očem?“ piše Zolli. „Zemlja, zemlja, zemlja! Zdi se mi, da slišim zmagoslavni krik Kolumbovih tovarišev. Po brezkončnem blodenju in trpljenju, — glej, tu je cilj: obala zemlje, nič več kakor del zemlje.“

„Zemlja je nadomestila nebesa. Za malo zemlje so začeli zmetati nebo.“

„Sveto pismo jim je nehalo biti kažipot k Bogu in vir pobožnosti. Postalo jim je le še narodna pesnitev, kakor sta bili Grkom Ilijada in Odiseja.“

ŽENE OČAKOV

PROF. PAVEL SLAPAR, AVSTRIJA

LIA IN RAHEL

(1 Moz 29—35)

1.

Jakob je odpotoval v Mezopotamijo. S seboj ni imel spremstva in dragocenih daril kot некоč Eliezer. Potoval je sam s svojimi težkimi mislimi. Pred mestom Haranom je v stepi opazil vodnjak. Tja je nameril korake. Ob vodnjaku so se pasle tri črede ovac. Vprašal je pastirje, odkod so? „Mi smo iz Harana,“ je bil odgovor. Vprašal je dalje: „Ali poznate Labana, Nahorjevega sina? Ali mu gre dobro?“ Odgovorili so mu: „Da! Glej, pravkar prihaja hči Rahel z ovcami!“ Tedaj je rekel: „Glejte, dan je še dolg, ni še čas, da bi gnali živino k vodnjaku. Napojite ovce in jih pustite spet na pašo!“ Odgovorili so mu: „Tega ne moremo, dokler niso vse črede skupaj. Šele potem se odvali kamen od vodnjaka in napoje ovce.“

Med tem ko se je Jakob razgovarjal s pastirji je prišla Rahel z ovcami svojega očeta blizu. Bila je namreč pastirica. Ko jo je Jakob zagledal, je pristopil in odvalil kamen od vodnjakove odprtine ter napojil ovce. Nato je Jakob Rahel poljubil in začel glasno jokati. Začel je pripovedovati, da je sorodnik njenega očeta in Rebekin sin. Rahel je odhitela to praviti svojemu očetu.

Jakobovo srečanje z Rahelo je bilo za oba pomembno. Bilo je več kot srečanje. Bila je ljubezen na prvi pogled.

Kaj je pravzaprav zaljubljenost? Odgovor ni lahek. Zato tudi v nobeni knjigi ne dobiš zadovoljivega odgovora. Če vprašuješ druge ali sam sebe, si prav tako v zadregi. Nenadoma poženejo iz dveh duš močne čustvene vezi, ki povežejo dve srci. Odkod so te vezi pognale? Iz podzavesti in nezavesti; iz globin, ki niso v oblasti zavestno vplivajočega ra-

zuma. Dve duši in dve srci zazvenita v ubranem akordu. Oba to sozvenenje slutita in ga s srcem čutita. Nadaljna usoda je odvisna od tega, če razum to sozvočnost potrdi ali ne potrdi. Razum ima svoje razloge — Ti so zavestno otipljivi in razložljivi. Če se ti ujemajo s srčnimi, napolnjujeta oba človeka sreča in blaženost, kakršne najbrž nobena druga stvar na svetu ni zmožna posredovati. Ta možnost ubranega sozvenenja je od Stvarnika vsakemu človeku položena v dušo. Ima čisto določen namen: povezati dva človeka za življenje v smislu onih prvih besed v raju: „Rastita in množita se ter napolnita zemljo!“

Včasih razum te skrivnostne in blažene sozvočnosti ne potrdi ali ne more potrditi. Njegovi razlogi se ne ujemajo z naravno, nezavestno in nehoteno ubranostjo. Tedaj se začne boj med srcem in razumom. Srce skuša pridobiti razum; razum se trudi prepričati srce. Oba imata svojevrstne razloge, nagibe in taktiko. Če prevladuje razum, se v očiščujoči boli vedno bolj izkristalizira močna duhovna duša, ki človeka plemeniti in poveličuje. Če prevladuje srce, se začne človek nehoti pomikati v smeri tragike. Med oboema skrajnostima je nešteto vmesnih rešitev in zaključkov. Mnogi ne pridejo nikdar ne v eni ne v drugi smeri do skrajnosti. Pogled v življenje nam dnevno nudi nešteto podobnih zgledov.

Kje pa je tisti gumb, na katerega je treba pritisniti, da se sozvenenje v dveh dušah vzbudi? Tudi na to ni lahek odgovor. Nekaj je v notranjosti. V hipu se zasluči neka simpatija, ki temelji v raznolikih sestavinah: te so, recimo, občutje sorodnosti, podobnosti, dopolnjujoče enakosti in celo izzivalne nasprotnosti, ki mika k osvojitvi. Nekaj je v zunanjosti. Odločilno pri tem je navadno to, kar bi z eno besedo smeli imenovati

čutno dopadenje. Potem je pa še vse polno čisto zunanjih činiteljev kakor: isto zanimanje, radovednost, zanimivost, sočutje, dobrohotna postrežljivost, usmiljenje, nudenje za lastnosti, ki so lastne drugemu spolu, itd. Zunanje činitelje sv. pismo lepo našteva: Pastirica se približa hrepeni po duši, ki bi ga razumela in ki bi bila pripravljena nekoliko nadomestovati mater in domovino. Na njeni strani je radovednost, na njegovi zanimivost njegove življenjske zgodbe. Nato sočutje in želja pomagati. Končno ročnost in gibčnost, s katero Jakob odvali kamen. V Raheli se vzbudi občudovanje mladeniške moči. Vse to so bile tiste medsebojne stikalne točke, ki so v dveh dušah povzročile sozvenenje, da so na mah pognale močne čustvene vezi, ki so združile dve srci. Razum jim ni nasprotoval. Nasprotno! Verski razlogi ter očetova in materina želja so naravnost govorili v prilog srca.

Ko je bil Jakob mesec dni pri Labanu, ga je leta vprašal: „Ali boš mar zastoj delal zame, ker si moj nečak? Povej, kakšno bodi tvoje plačilo!“

Laban je imel dve hčeri; starejši je bilo ime Lia in mlajši Rahel. Lia je imela motne oči, Rahel pa je bila lepa po postavi in obrazu. Jakob je ljubil Rahelo in je zato rekel: „Za tvojo mlajšo hčer ti hočem sedem let služiti.“ Laban je odgovoril: „Boljše je, da jo dam tebi kot tujemu možu. Ostani torej pri meni.“

Tako je služil Jakob sedem let za Rahelo. Dozdevala so se mu kratka kot dnevi, tako rad jo je imel.

2.

Po sedmih letih je rekel Jakob Labanu: „Daj mi zdaj ženo! Moj čas je potekel. Hočem jo poročiti.“

Laban je povabil vse prebivalce kraja in priredil veliko gostijo. Zvečer pa je vzel svojo hčer Lio in mu jo poslal v poročno izbo. Jakob je prevaro opazil šele drugo jutro. Tedaj je rekel Labanu: „Zakaj si mi to storil? Ali ti nisem služil za Rahelo? Zakaj si me prevaral?“

Laban je odvrnil: „Pri nas ni v navadi, da bi mlajšo prej oddali kot starejšo. Obhajaj poročni teden s to do

konca, potem dobiš lahko tudi drugo za službo, ki mi jo boš nadaljnih sedem let opravljal.“

Tako je Jakob prišel do dveh žena. Rahelo je imel rajši kot Lio.

Če bi katerokoli ženo ali dekle vprašali, kaj si osebno najbolj želi, bi pri večini dobili odgovor: Da bi bila lepa, ljubka, ljubljena in da bi bila mati.

Lepota ni vsaki ženi dana. Tudi Lia je bila v tem pogledu prikrajšana. Če bi razmišljali, kaj je boljše, bi se težko odločili za eno ali drugo. Oboje ima svoje razloge zase. Če je kako dekle nelepa, je bolj sama zase in zato ima več časa, da razmišlja. Nelepe ženske so kar redno globoke ženske. To vidimo tudi pri Liji. Kako čudovito globoki so njeni izreki ob rojstvu njenih prvih štirih sinov! Osamljena je bila in vendar s svetom po razmišljanju povezana! A ena nevarnost ji preti: Da bi ne postala zagrenjena. To se zgodi, če si svojo lepoto napačno vrednoti ali če ji svet zaradi nje zadaja prehude in krivične udarce. Če je kako dekle lepo, ima seveda vedno častilce in oboževalce okrog sebe. Na videz ji je življenje lahko. Vse ji pristojna in vse jo hvali. A preti ji nevarnost poruzanjenosti. Ni brez podlage, če tolikokrat slišimo, da gresta pri ženskah lepota in neumnost roko v roki. In kadar se vase obrne, jo nečimrnost priklene na njeno lastno pojavo. Zaljubljena je vase. Le sebe vidi in le sebe premišlja. Vse to je zelo hitro doseženo, če svojo lepoto napačno vrednoti ali če ji svet zaradi nje nezasluzeno dvori in jo obožuje. Lepota in nelepota sta postranskega pomena. Svet ima seveda lepoto rajši in zato lepo žensko rad razvaja. Končno je pa vse od tega odvisno, kako ženska nevarnosti lepote in nelepote premaguje in obvladuje.

Drugo, kar vsaka žena naravno želi, je to, da bi bila ljubljena. Lia je šla v zakon brez ljubezni. A kako se je za ljubezen borila! Česar ni zmogla lepota, bodo morda zmogli sinovi. Pri prvem je rekla: „Gospod se je ozrl na moje uboštvo. Zdaj me bo mož ljubil.“ Pri drugem pravi: „Gospod je slišal (= ker je molila in se pritoževala), da sem bila zapostavljena, zato mi je dal še tega

sina. Ko je v tretje porodila, je rekla: „Odslej mi bo mož naklonjen, zakaj tri sinove sem mu rodila.“ Iz vseh stavkov zveni pretresljiva želja, da ne rečem beračenje za nekaj resnične in prisrčne ljubezni.

Toda Jakobovo srce se ni moglo sprijazniti z dejstvom, da mu je bila Lia po prevari vsiljena. Ko nekaj časa po četrtem otroku ni bilo otrok, jo je začel kar redno zanemarjati. Pri neki priliki Rahela prosi Lio za malo darilo. Tedaj se Liji kar sam od sebe izlije očitek iz ust: „Ali ti ni dovolj, da si mi moža vzela?..“ Rahel pa ji odvrne: „Zaradi mene je lahko to noč pri tebi...“ Zanimivo dovoljenje! Rahel je tako trdna, da se za moževo ljubezen ne boji, tudi če ga zaenkrat Liji odstopi. Jakob je njen! A nekaj sočutja je gotovo na dnu srca. Končno je sestra, ki trpi.

In Lia? Sv. pismo pripoveduje tako nazorno, da človek posamezne osebe kar gleda. Ko se je Jakob zvečer vrnil s polja, mu je šla Lia nasproti. Z nekim ponosom in zmagoslavjem mu je rekla: „Ti moraš priti k meni. Polno plačilo sem založila zate...“ Lia je rodila še dva sina in hčerko. Pa pri vsakem rojstvu opažamo isto: Zdaj me bo mož imel rad. Pri zadnjih otrocih se je ta želja kajpada precej omilila. Na ljubezen ni mogla več računati. Rahel je Rahel. Proti njej se ne more uveljaviti. A da bi mož vsaj pri njej bival! Da, res je! Ljubljena biti in ljubiti, to sta dve močni naravni nagnjenji v ženi.

Najgloblja prirodna želja v ženi pa je ta, da bi postala mati. Če se ji ta želja izpolni, se drugim sorazmerno lahko odpove.

Marsikateri ženi se želja po materinstvu ne izpolni. V novi zavezi je polno priložnosti vsaj za duhovno materinstvo. Neko nadomestilo se na ta način že najde. V stari zavezi tega ni bilo. A tudi v novi zavezi je samo nadomestek! Pripoveduj ženi ali dekletu, kolikor hočeš! Tudi sama si lahko dopoveduje. A prav prepričati je ni mogoče. Tako se godi, kot če hočeš kavo piti, pa je le nadomestek. Kdor nima za devištvo poklica, tudi odpovedi materinstva ne more razumeti. Godi se mu, kakor je že Jezus rekel: Ne razumejo tega vsi, ampak sa-

mo tisti, ki jim je dano... Kdor more razumeti, naj razume!

Že pri neporočeni je odpoved materinstvu velika žrtev. Pri poročeni je naravnost podvojena.

Ko je Rahel videla, da ni Jakobu dala nobenih otrok, je bila na sestro ljubosumna. Rekla je Jakobu: „Preskrbi mi otroke, sicer bom umrla!“ Tedaj se je Jakob razsrdil na Rahelo in rekel: „Ali sem jaz Bog, ki ti je odrekel otroški blagoslov?“ Rahela je izlila svojo bol v kratek stavek, ki nekoliko osvetljuje njeno notranje stanje. Koliko pa se je v njej sicer kuhalo in vrelo, ve samo Bog. Kljub lepoti in kljub temu, da je bila ljubljena, ni bila srečna, ker ni dobila otrok. Ko je po dolgih letih rodila Jožefa, je vzkliknila: „Gospod mi je odvzel sramoto!“ Pozneje je dobila še enega sina Benjamina. Porod jo je stal življenje. Umrla je na poti v Jakobovo domovino. Pokopana je bila blizu Betlehema.

Čudna in skrivnostna so pota božja. Mi jih ne doumemo. Že prej smo videli, kako je Izak Ezava rajši imel kot Jakob. Zato je njemu hotel izročiti oblube, ki so napovedovale Odrešenika. Rebeka pa je hotela na Ezavovo mesto Jakoba. Dosegla je svojo voljo z zvijačo in prevaro. Oba sta napačno ravnala. Skozi to napačno ravnanje si poišče pot božja volja in doseže lepo to, kar od vekomaj hoče.

Jakob ljubi Rebeko. Lijo je dobil po goljufiji in prevari. Vse življenje jo zapostavlja. Po človeških pojmih sodeč bi rekli, da upravičeno. In vendar Bog drugače presoja. Rahel je uživala ljubezen na tem svetu ter s tem nekako dobila svoje plačilo. Lia pa je prišla v rodovnik Jezusovih prednikov in gotovo danes svoje zemsko življenje in tegobo presoja v drugačni luči kot nekdanj v Haranu.

Ko vrednotimo ta svet in naše življenje na njem, se varujmo enostranskosti! Dobro je, da večkrat vsaj z enim očesom pogledamo tja čez v večnost in ujamemo, vsaj kolikor je v veri mogoče, nekaj onostranskih žarkov. Nato pa tostranskost svojega življenja še enkrat pretehtajmo in sodba bo v zelo mnogih primerih povsem drugače izpadla. Pa ta druga bo pravilnejša!

„Zaostalost“ ameriškega delavstva

DR. MIHA KREK, U. S. A.

Ko je veliki papež Leon XIII. objavil leta 1891 svojo znamenito delavsko okrožnico, je bilo v Evropi delavsko gibanje že visoko v cvetju. Kar je sadov donašalo na področju vere in kulture, pa so bili žalostni. Moderno delavsko gibanje je v Evropi milijone ljudi potegnilo iz cerkve ter jih odtujilo krščanstvu in veri v Boga.

Takrat je v Ameriki delavsko gibanje šele nastajalo. Papeževa delavska okrožnica ni imela namena tukaj v Ameriki nekaj popraviti, ampak naj bi bila preprečila vse tisto hudo, ki je v Evropi že bilo nastalo. Tako so ameriški katoličani tudi razumeli svojo nalogo, ko so dobili okrožnico. Prvi sklep, ki so ga napravili, je bil: Skrbimo in delajmo, da preprečimo v Ameriki delavsko tragedijo, ki jo je doživela Evropa!

Doslej so ameriški katoličani uspeli v precejšnji meri. V Ameriki ni nikdar nastala tista čudna in težko razumljiva razpoka med Cerkvijo in industrijskim delavstvom, ki je bila kar splošna v Evropi proti koncu prejšnjega stoletja in obstoja še tudi v tem stoletju. Na splošno delavske množice v Ameriki niso dostopne za „protiklerikalno“ gonjo, ki so jo v Evropi delavci čudno radi in z lahkoto sprejemali, čeprav je bila ena najbolj grdih, puhlih in nesmiselnih izlivov sovražnosti in lažnjive propagande. Ameriško delavstvo tudi na splošno ni sprejelo razredne borbe in razrednega sovraštva, ki se je kot strupeni prah zajedlo v mišljenje evropskih delavcev in ga bistveno pokvarilo. Celo razredna ali stanovska zavest med ameriški delavci ni močna; pojmovanje družbene skupnosti vseh delovnih slojev je veliko bolj

neposredno in naravno, kot je bilo med evropskimi organiziranimi delavskimi množicami. Stanovske zavesti je precej med premogarji, mornarji in skupinami sezonskih delavcev. Kakor vidimo, so te skupine, ki so imele najhujše borbe — kot so premogarji —, ter taki, ki imajo najmanj urejeno življenje — kot so mornarji in pa sezonski delavci.

V Ameriki nihče z uspehom ne napada Cerkve kot zaščitnice posebnih interesov bogatih, socialno močnih, vplivnih ali vladajočih razredov. Cerkev je na tem kontinentu rastla skoraj istočasno z delavskim gibanjem. Zlasti katoliška Cerkev je bila reva, manjšinska skupina od začetka do kraja odvisna od milodarov svojih vernikov, ki so bili po veliki večini delavci. Kdo naj jo torej napada kot zaščitnico posebnih interesov, zaščitnico bogatih, kdo naj ji očita zvezo „navzgor“, ko pa je očitno, da jih nima in da more od tam pričakovati kvečjemu nerazumevanje in nasprotovanje?

Skratka: Cerkev in delavska množica sta v Ameriki nekaka sotrpina, dva, ki se v marsičem borita proti podobnim nevesečnostim in nasprotovanju, dva, ki se v dvomih raje medsebojno podpirata, kot pa, da bi si nasprotovala; vsaj bolj naravno je, da sta skupaj, kot da bi bila vsak zase.

Leta 1946 je bila konvencija (t. j. občni zbor) Vseameriške industrijske organizacije — CIO. Kot po navadi so konvencijo začeli z molitvijo, ki jo je naprej molil katoliški duhovnik. Ogromna množica delegatov je stoje, spoštljivo spremljala molitev in čuda veliko jih je odgovarjalo in se na koncu z duhovnikom vred pokrižalo. Za delegate in za Amer

riko to ni bilo nič posebnega. Čeprav je na takem kongresu veliko več delegatov drugih ver, krščanskih in nekrščanskih, kot pa katoliških, in dosti takih, ki niso člani nobene organizirane verske skupnosti, vendar se jim zdi razumljivo, da delavski kongres počasti Boga in ga prosi za pomoč; in zelo naraven, reden pojav je za vsakogar, da molitev vodi katoliški duhovnik, saj so katoliške osebnosti in katoliška Cerkev v Ameriki tako znani v borbi za delavske pravice; saj je Kristus sam tako zelo delavski. To je pač ameriško delavsko razpoloženje. Evropsko ni tako; vsi čutimo, da ni. Izrazil je pa to zelo točno komunistični poročevalec, ki je pisal o tem kongresu CIO, ki ga imam v mislih. Na dolgo in široko je popisal molitev; podčrtal je, da jo je vodil katoliški duhovnik in da so se mnogi delegati javno v dvorani prekrizali. Potem pa je v svojem poročilu še dodal, da vse to kaže, kako hudo nazadnjaški so ameriški delavci. „V Evropi — tako nadaljuje — se je delavstvo že davno bilo emancipiralo in ni več podlegalo takim kapitalističnim prismođarjam in poneumljevalnim sredstvom, kot sta vera in molitev.“ Tako je pisal komunistični poročevalec in je imel prav. Res je bilo namreč nemogoče moliti na evropskem delavskem kongresu, če ni bil izrečno kongres katoliškega delavstva. In še katoliške unije niso smatrale molitve za nujen del kongresa. Nočem s tem nič drugega reči, kot samo podčrtati razliko v gledanju teh reči, razliko, ki vlada v občutkih glede teh reči v modernih Evropi, ki o nji mislimo, da je katoliška in v moderni Ameriki, ki po svoji večini ni katoliška.

Vemo, da ameriški katoliški socialni delavci niso nikdar poskušali ustvarjati katoliških strokovnih organizacij in so stalno zagovarjali splošne in skupne strokovne unije vsega delavstva. Iz teh unij

je bilo treba izločiti vse, kar žali ali v vesti vznemirja katoliškega člana. To zahtevo so postavili, s njo večinoma prodrli; kjer pa niso, so potrpehli in borbo nadaljevali, dokler niso zmagali.

Ker torej katoliški delavski apostoli neposredno niso šli med delavske strokovne organizacije, so morali dobiti druge oblike vplivanja na delavsko gibanje.

Organizirane skupine, ki se bavijo z vprašanjem industrijskega delavstva s katoliškega stališča, zasledimo v Ameriki šele okrog leta 1910. Kar je bilo poprej, je bilo bolj delo posameznih apostolov, bolj priložnostni nastopi katoličanov za delavstvo, kot pa kaj organiziranega. Tako je kardinal Gibbons postal zelo znan in ljubljen med ameriškim delavstvom, ker je pri vsaki priliki povdarjal važnost zadostne mezde, in zlasti, ker se je pred civilnimi in cerkvenimi oblastmi silno odločno zavzel za „tajno“ delavsko organizacijo „Vitezi dela“, ki sta jo tako država kot sv. Stolica hoteli obsođiti in prepovedati ravno zaradi njenega „tajnega“ značaja. Mons. John A. Ryan je postal po vsej Ameriki znani govornik industrijskega delavstva že v zadnjem desetletju prejšnjega stoletja, in leta 1913 je napisal prvi osnutek zakona o najmanjši mezdi za zakonodajni zbor države Minnesota.

Predaleč bi nas vedlo, ako bi hoteli popisati vse delo ameriških katoličanov na delavskem polju, in tudi ni naš namen, da bi to v tem članku pokazali. Pokazati smo hoteli le razmere med ameriškim delavstvom, ki so zelo, zelo drugačne, kot pa so med evropskim delavstvom. Med ameriški delavci vlada povezanost, vlada čut skupnosti, zlasti pa vlada verska toleranca. To imenujejo komunisti „zaostalost“. Na tej „zaostalosti“ imajo ameriški katoliški socialni delavci in katoliška Cerkev v Ameriki velike zasluge.

Krepsti si zato ne pridobiš, ker se ne vadiš zvesto v njih, ampak to vajo večkrat prekineš in opustiš.

Jožef M. Escrivá

KAJ PA MED NAMI?

ARGENTINA

V zvezi s praznovanjem 25-letnice škofovskega posvečenja prevzvišenega škofa dr. Gregorija Rožmana je č. g. Anton Orehar, direktor slovenskih dušnih pastirjev v Argentini opravil zahvalno sv. mašo v salezijanski cerkvi sv. Frančiška, kjer je redna nedeljska slovenska služba božja. Posebej so bili vabljeni zastopniki vseh slovenskih organizacij v Argentini, ki so se vabilu polnoštevilno odzvali. Tudi drugače je bila udeležba Slovencev pri maši nad vse velika. Po maši je bila najprej zahvalna pesem z blagoslovom, nato pa so zastopniki posameznih organizacij podpisali pozdravno pismo. Med mašo je občuteno pel zbor „Gallus“. Na ta način so naši rojaki pokazali, da znajo biti g. škofu hvaležni za vse delo in napore, ki jih je doprinesel za slovenski narod v vseh letih svojega škofovanja, zlasti pa od začetka druge svetovne vojne do danes, ko je njegovo delo nam vsem prineslo obilo blagoslova, nauka in tolažbe.

Nad pet let je vestno skrbel za svoje rojake č. g. Albin Avguštin, kaplan v Floridi pri Buenos Airesu. Bil je skrben dušni pastir za zaupane mu Slovence. Vsak mesec so se mogli zbrati k svetim uram na predvečer k prvim petkom, kjer sta č. g. Alojzij Košmerlj in Albin Avguštin oznanjala božjo besedo in delila odvezo od grehov. Č. g. Avguštin je z veliko ljubeznijo poučeval verouk v slovenskem šolskem tečaju. Redno je obiskoval slovenske družine, ki živijo v floridskem okolišju in se zanimal zanje. Zato je njegova prestavitev v mesto Eva Perón (nekdanja La Plata) vse Slovence iz floridskega konca zelo prizadejala. Pa tudi argentinski verniki so z žalostjo v

srcu zvedeli za njegov odhod. Saj je bil g. Albin splošno priljubljen. Veliko časa je prebil v spovednici, kjer je dajal odvezo v španskem, slovenskem in nemškem jeziku. V nedeljo 11. julija se je farna skupnost v Floridi poslovila od njega z željo, da bi gospod tudi na novem službenem mestu mogel toliko storiti vbožjo čast in zveličanje duš kot je to bilo v Floridi. V sredo 14. julija se je pa gospod skromno, a prisrčno poslovil od svojih duhovnih sobratov in slovenskih vernikov s Floride. V imenu slovenskega dušnega pastirstva se mu je zahvalil direktor slovenskih dušnih pastirjev č. g. Anton Orehar; č. g. Anton Smolič ga je pozdravil v imenu vseh duhovnih sobratov, ki so imeli v gospodu Albinu vedno zvestega prijatelja. Gospod Ivan Prijatelj mu pa je izrekel iskreno zahvalo v imenu slovenskih vernikov. Šopek rdečih nageljnov mu je izročila gdč. Majda Pahorjeva. Vidno ganjen se je č. g. Albin Avguštin od vseh poslovil z zagotovilom, da Slovencev ne bo pozabil in vedno rad pohitel tudi vnaprej med nje, kadar mu bo le mogoče.

Pomembno imenovanje. Pred kratkim je N. Eminenca kardinal Jakob Coppello imenoval za svojega osebnega kaplana č. g. Jožeta Guština, do sedaj kaplana v župniji sv. Ignacija v Buenos Airesu. Imenovanje je med slovensko skupnostjo prijetno odjeknilo, saj je ne navadno, da tujec pride tako visoko v cerkveni službi. G. Jožetu Guštinu, ki se pridno udeležuje v slovenski skupnosti in mnogo sodeluje pri slovenskem verskem tisku v Argentini, naše iskrene čestitke!

Akcija za nakup Slovenske hiše v Buenos Airesu je že toliko napredovala,

Pogled na del pročelja „Slovenske hiše“ v Bs. Airesu, kjer želijo nasejlenci v Argentini ustvariti osrednje kulturno ognjišče

da se je mogel izvršiti podpis pogodbe. Zgodilo se je to na praznik sv. Cirila in Metoda 5. julija. Seveda podpis pogodbe še ne pomeni, da je hiša že plačana. Treba bo zbrati še mnogo prispevkov, da bo novokupljena hiša res postala slovenska last. Začetni odziv je kar lep, toda še daleč niso prispevali vsi rojaki, kot bi to bilo prav, saj gre za naše osrednje, kulturno, družabno in narodno središče v Argentini.

Mendoza ima spet slovenskega dušnega pastirja. Sredi avgusta je nastopil mesto slovenskega dušnega pastirja v Mendoza č. g. Jože Horn, dosedaj kaplan v Ciudadeli pri Buenos Airesu. Bil je od slovenskih rojakov, ki so že dalj časa brez lastnega duhovnika, z veseljem sprejet.

Med tem, ko so doma rdeči samosilniki razgnali karmeličanke na Selu pri Ljubljani, smo Slovenci v Buenos Airesu doživeli preobleko mlade Slovenke, ki je letos za novo leto vstopila v strogi red karmeličank. Je to s. Vera Prijatelj, iz ugledne krščanske družine gimnazijskega ravnatelja Ivana Prijatelja. 18. julija popoldne je nova redovnica sprejela obleko sv. Terezije Vélike in sv. Terezije Deteta Jezusa, da po njihovih stopinjah in ob njihovem vzoru stremi za evangelijsko popolnostjo. Obredom so prisostvovali srečni starši, brat Franček, bogoslovec in ostali bratje in sestre ter šte-

vilni rojaki, ki so želeli videti lepe obrede preobleke. Pevski zbor „Gallus“ pa je dal vsej slovesnosti s svojim ubranim petjem še posebno slavnosten značaj.

Slovenska mladina, združena v Slovenski fantovskij zvezi in Slovenski dekliški organizaciji je gotovo poklicana, da se vsako leto spomni naših padlih domobrancev, ki so naša bolečina, pa tudi naš ponos. Radi pomanjkanja primerne prostora se je prireditve mogla vršiti šele drugo nedeljo v juliju. Dasi je bila prireditev namenjena v prvi vrsti le članom obeh mladinskih organizacij, so nanjo prihiteli tudi mnogi odrasli in starši. Prireditev je zelo lepo odjeknila in bila na višini. Dovršeno jo je pripravil tajnik SFZ g. Adolf Škrjanec. Posamezne točke je povezoval v recitirani besedi predsednik SFZ g. Jože Prijatelj. Zelo učinkovita je bila dekoracija odra. V sredi slovenska zastava, na njeni levi postaven domobranec, na desni pa stasit slovenski fant v gorenjski narodni noši. Jedro prireditve je bil govor znanega in med mladino zelo priljubljenega domobranskega častnika. V svojem govoru se je zamislil deset let nazaj, ko je slovensko domobranstvo bilo na višku moči in zadajalo rdečemu sovragu krvave udarce. Posebej se je pomudil pri vojaški akciji, ki so jo združeni domobranski bataljoni izvedli septembra meseca na 7. partizanski korpus (del 15. in 18. divi-

zije), ki je bil zbran po napadu na Štam-petov most na višini pri Sv. Vidu nad Cerknico. Tedaj je bila zmaga tako mo-gočna, da so se celo komandanti komaj rešili: Pero Popivoda je ušel brez gornje obleke in Stanko Semič-Daki se je za dva dni zakopal v kup gnoja... Vse to so sedaj spomini, ki pa nam jasno razložijo, zakaj so se slovenski komunisti tako kruto maščevali nad slovenskimi proti-komunističnimi borci, ko so jih Angleži zahrbtno vrnili. S klicem: „Slava jim!“ je priljubljeni g. podpolkovnik končal svoj govor. Moški zbor „Gallusa“ je za-pel več pesmi, ki so poslušalce globoko pretresle, kot: Gozdič je že zelen, Nebo žari, Oj ta soldaški boben. Zelo lepo so podali svoje recitacije: gđ. Pavla Hri-bovšek: Mrtvi čuvarji, gđ. Katica Ko-vač: Zvonovi svobode, gg. Jože Poznič in Maks Nosé: Na očetovem grobu, g. Jože Mavrič: Neznani junak. Ko so pev-ci zbora „Gallus“ intonirali „Legionarji, domobranci“, je vstala vsa dvorana in doživeto izpela himno naše prve, res slo-venske vojske.

ŠPANJA

„Ecclesia“, glavno glasilo španske KA, je v svoji tevilki z dne 29. maja t. l. prineslo na naslovni strani krasno reprodukcijo brezjanske Matere božje. Svojim bralcem je uredništvo našo ver-sko svetinjo približalo s sledečimi be-sedami: „Namenili smo v mesecu maju — ki je Marijin mesec — priobčiti v naši reviji najbolj spoštovane in najbolj češčene podobe Matere božje iz tistih dežel, ki trpijo za „železno zaveso“ in to z namenom, da naši bralci ne nehajo prositi za naše preganjane brate Marije Device, ki naj jih varuje in pripelje do zaželene svobode. Danes je prikazana Devica Marija z Brezij, Mati in Kraljica slovenskega naroda. Glavni praznik brez-janske Matere božje je 24. maj.“ — Ni bilo to prvič, da so se španski katoličani spomnili preganjanega slovenska naroda. Ob priliki verske prireditve v Bar-celoni, ki je bila posvečena junaškim kristjanom izza „železnega zastorja“ je nastopila tudi skupina slovenskih akade-mikov, ki študira v Španiji. Dva izmed njih sta nosila v sprevodu velik napis: Marija, prosi za svobodo našim deželam!

Na enem izmed petnajstih oltarjev, ki so predstavljali posamezne skrivnosti sv. rožnega venca, je bleščala tudi slika brezjanske Marije in pod njo napis: Ma-rija Pomagaj — patrona de Eslovenia (zavetnica Slovenije).

ZDRUŽENE DRŽAVE SEV. AMERIKE

Katoliški Slovenci v Severni Ameriki so imeli v dneh od 3. do 5. julija Mari-janski kongres v Lemontu, ki je zelo lepo uspel. Vodil je kongres mons. Oman. Med otvoritveno mašo je govoril prevzvi-šeni škof dr. Rožman, po maši pa dr. Miha Krek, dr. Joža Basaj, Anton Grdi-na in Jože Bernik. Ves kongres je preve-na in Jože Bernik Ves kongres je preve-pripravljata na odločilen spopad. Naša dolžnost je, da se notranje prenovimo, naslonimo na Marijo in tako okrepljeni pohitimo na okope za zmago krščanskih načel.

Po zaključnem Marijanskem kongre-su v Lemontu so udeleženci kongreca 5. julija proslavili škofov srebrni jubilej. Slavnostno pridigo je imel mons. Matija Škerbec, ki se je zahvalil Bogu, da nam je ohranil Prevzvišenega, ki je naše du-hovno središče, vir duhovne edinosti slo-venske emigracije in vrelec tolažbe v težkih dneh begunstva. Po zahvalni služ-bi božji je bil slavnostni banket. Prvi je govoril predsednik Narodnega odbora za Slovenijo dr. Miha Krek, ki je škofa dr. Rožmana prikazal kot poveljnika, ki je skozi dolga leta vodil slovensko katoliško mladino uspešno od zmage do zmage. Razmere so ga sicer prisilile, da je mo-ral prenesti svoj glavni stan izven sa-mega bojišča, toda borba se nadaljuje in jubileji, ki jih g. škof praznuje, so le slovesna prilika, da ori bojna pesem in se okrepé srca za nove napore, podvige in žrtve. Nato so izrekli g. škofu čestit-ke mons. J. Oman, dr. Joža Basaj in sta-rosta katoliških Slovencev v Severni Ameriki osemdestletni Anton Grdina.

Slovenski vojaki se vračajo s Koreje. Kdor je po vojski gledal ameriške kato-liške vojake pri njihovi skupni nedeljski službi božji, je videl, kako številno in točno so prihajali in kako lepo so se vedli. V klopeh so bili pomešani prostaki, podčastniki in častniki. Vsak je molil iz mašne knjižice. Med pridigo vojaškega

Tudi v Tunisu bivajo naši Slovenci. Na sliki vidimo tri sestre: Jerico Svoljšak, sestro Leopoldo in sestro Matildo ter tri dekleta, ki so pred vojno živela v prosvetnem domu v Grobljah. Dve sestre Zajčevi (Franja in Cilka)

duhovnika je bilo vse mirno, vsi so pazljivo poslušali. Pri sanktusu je kar zabobnelo po cerkvi, ker so vsi pokleknili in so potem klečali še precej po povzdigovanju. Ko je pozvonilo za obhajilo, so številni šli k obhajilni mizi, spet vsi pomešani: častniki, podčastniki in preprosti vojaki. — O tem, da je mogoče v ameriški vojski tudi daleč v tujem svetu ostati veren in pošten fant, priča pismo z dne 28. junija, ki ga je pisal oče enega izmed vračajočih se slovenskih vojakov s Koreje. Svojemu sorodniku, našemu naročniku, piše: „Ne morem izreči z besedami zadosti hvale Bogu, ki je uslišal naše in Tvoje molitve, da je prišel M. srečno domov. Prišel je sredi preteklega tedna in bo doma en mesec, potem bo moral še 60 dni doslužiti vojaški rok; pa ima med temi 60-imi dnevi 14 dni dopusta, tako da če ne bo kaj hudega prišlo, je skoraj že doslužil. Ima čin serženta (podčastnika). Včeraj, v nedeljo, je šel sam od sebe k spovedi in k sv. obhajilu, ne da bi ga bilo treba opomniti. Vem, da je moral precej težav prestopiti, tudi to, ker je bil med samimi tujci, angleškega je pa ob prihodu le malo znal. — Sin iz spittalskega taborišča Ti znanega N.-a je bil tudi na Koreji; šel je prej kakor naš in se je tudi prej vrnil. Zaobljubil se je bil Materi božji, da če pride srečno domov, bo šel peš v Lemont. (Slovenski frančiškani

imajo tam svojo hišo, semenišče in tiškarno; v cerkvi je podoba brezjanske Marije.) Obljubo je izpolnil in je šel peš 100 milj (160 km) daleč.“

KANADA

Največji dobrotnik slovenske cerkve v Torontu je naš škof dr. Gregorij Rožman. Za 25-letnico, odkar je bil dr. Gregorij Rožman posvečen za ljubljanskega škofa, so kanadski Slovenci poleg molitev poklonili svojemu vladiki tudi majhen denarni prispevek, ki naj bi ga on uporabil po svoji uvidevnosti. Nabralo se je 396 dolarjev. Toda g. škof denarja ni sprejel. Odgovoril je, da je treba letos vse denarne nabirke usmeriti v cerkev, ki je v gradnji. Zato je ves nabrani denar poklonil slovenski cerkvi v Torontu. Toda to še ni vse. Ko se je za veliki teden 1954 mudil v Torontu in vodil duhovno obnovo, so mu hvaležni rojaki hoteli dati skromno nagrado, pa je Prezvizišeni tudi od te nagrade poklonil 100 dolarjev za cerkev. K temu je treba prišteti še 70 dolarjev, ki jih je daroval že lani ob priliki Baragove tridnevnice v Torontu, ko je kril samo vožnjo, ostali del nagrade pa je prav tako naklonil slovenski cerkvi. Tako dobimo lepo vsoto 566 dolarjev. Toliko kot g. škof ni dosedaj za slovensko cerkev še nihče daroval. S tem je pokazal, kako mu je zgradba nove cerkve pri sreju.

POTOVANJE V SVETO DEŽELO

Davna želja se je uresničila. Ko sem avgusta 1953 zvedel za romanje in septembra dobil „Reisepass für Ausländer“, sem se javil, četudi brez denarja. Saj je samo enkrat v življenju in za tako stvar, ki koristi meni in drugim in sicer za vse življenje, je vredno veliko žrtvovati.

16. decembra sem šel na pot preko Rima v Neapelj. V Neaplju sem bil že kot bogoslovec, pa tedaj bolj kot vagabund. Večerni obisk po mestu nas je znova prepričal, da je Neapelj eno najlepših mest, pa tudi eno najbolj umazanih, ima pa dobra vina. 18. decembra smo se vkrcali na izraelsko ladjo „Negbah“ in isti večer odpluli.

Ko smo prišli skozi Mesinski preliv (med Sicilijo in Kalabrijo), se je razsrdil morski bog Neptun, spustil je viharje in morje je zadivjalo tako divje kot malokdaj. Valovi so bili do 7 m visoki, ladja 5.000 tonska in jo je temeljito premetavalo. Bilo nas je na ladji okrog 600, od teh romarjev 47 in od teh so razen treh vsi zboleli: morska bolezen. Neprostoovoljno smo hranili ribe in galebe. Ker je vihar trajal 30 ur in ker seveda medtem ni mogoče jesti, smo bili končno vsi izčrpani. Tedaj tudi maševati nisem mogel. Mimo Krete, kjer je radi zimskih viharjev že sv. Pavel moral prezimovati, je za en dan vihar ponehal, nato pa malo zmernejše do Palestine nagajal. Na božično vigilijo zjutraj smo prišli pred luko Limassol na Cipru in po programu bi se morali tam izkrcati in se z letalom peljati v Jeruzalem, da bi bili na sv. večer v Betlehemu. Toda radi viharjev ni noben čoln mogel po nas. Ladja je radi nas čakala cel dan do petih popoldne pred Ciprom, pa brez uspeha. Valovi ob obrežnem nasipu so pljuskali do 20 m visoko. Bili smo vsi obupani: sveti večer ne v Betlehemu, ampak na židovski ladji in to na razburkanem morju! Morda v tolažbo nam

je ladijska uprava pripravila krasno večerjo in smo na svojevrsten način praznovali sv. večer. Neki kaplan je imel s seboj drevešček, ki so mu ga otroci dali, da ga nese v Betlehem; prižgali smo svečke, zapeli božične pesmi, vmes pa se zibali... Potem je bila polnočnica in sv. maše kar naprej, saj nas je bilo 21 duhovnikov, pa trije revni popotni oltarčki. Ob naši nesreči pa so bili srečni ostali katoličani na ladji, ki so tako prišli do svobčnosti in maše in obhajila, ko bi sicer brez nas tega ne bilo.

Na božič zjutraj smo prišli v Haifo, največje in sploh edino veliko pristanišče Izraela. Takoj nam je direktor judovske potovalne družbe kot božični pozdrav povedal: v Jordanijo, torej Stari Jeruzalem in Betlehem, sploh ne bomo mogli, bomo pač na žalost samo v Izraelu in potem iz Haife nazaj. Bili smo do dna razočarani, žalostni, obupani in takoj smo vedeli: Judje nočejo, da bi prišli še na arabsko stran, pa se ne bomo dali!

Z avtobusi smo se takoj odpeljali v približno 60 km oddaljeni Nazaret in tako smo bili že na božič dopoldne v cerkvi na kraju, kjer je angel Gabriel Mariji oznanil, da bo rodila Jezusa in se je izvršila največja skrivnost: učlovečenje Sina božjega. Imel sem srečo, da sem trikrat maševal pri tem oltarju, kjer je latinski napis: „Tukaj je Beseda meso postala.“ Zanimivosti so še: Jožefova cerkev, kjer je živela sv. Družina in je napis: „Tukaj jima je bil pokoren,“ sinagog-a-shodnica, kjer je Jezus učil, pa so ga izgnali, hoteli pahniti v prepad in tam je cerkvice „Marije prestrašene“, maronitska cerkev, kjer je kamen miza, ne kateri je Jezus z učenci jedel, cerkev, ki je po najnovejših odkritjih verjetno Jožefov grob, in Marijin studenc. Ob avstrijskem hospicu je lepo pokopališče nemških vojakov. Nazaret je zelo ljubko mesto, precej visoko ležeče, ima 8000 ljudi, večina je arabskih katoličanov. V

Nazaret, slikovito mesto v Galileji, kjer je „Beseda meso postala“

vojski med Judi in Arabci je imelo srečo in ni skoro nič trpelo.

Iz Nazareta smo z avtobusi delali razne izlete. Najprej na goro Karmel, kjer se je Marija prikazala sv. Simonu Stokku, kjer je začetek škapulirja, kjer se je skrival prerok Elija, kjer je bil Baalov oltar. Čudovit razgled! Šli smo v Haifo, ki je naenkrat zrasla v četrt milijonsko mesto, v Acre (Akko), kjer je bilo oporišče in izhodišče križarjev, v Megiddo, kjer so odkrili ruševine, ki kažejo 6000 letno zgodovino in so bile tam Salomoneve trdnjave in hlevi. Potovali smo na goro Tabor, kjer je velika in krásna nova cerkev Jezusovega spreminjenja, h Genezareškemu jezeru, kjer so bili večinoma apostoli doma in kjer je kraj tolikih Jezusovih čudežev. Ob najlepšem vremenu smo si ogledali Tiberias, včasih imenitno mesto, danes so tam največji judovski bogatini, dalje Teg-bah, kjer je drugič nasitil čudežno ljudi in kjer je tudi Petrova cerkev v obliki ladje, kjer mu je Jezus dal oblast, kjer se je prikazal po vstajenju. Na kraju, kjer je Jezus učil, na gori osmerih blagrov stoji ena najlepših novih cerkva. Tudi Kafarnaum sem videl, kjer je Jezus obljubil sv. Rešnje Telo. Tam so razvaline nekdanje močne sinagoge tega bogatega trgoveškega mesta. Prav tako, v Kano, kjer je Marija posredovala prvi čudež. Smo vsaj videli, iz kakih vrčev so zajemali vino.

Galileja je rodovitna dežela in zelo lepa, kjer smo si ogledali tudi najznačilnejše v Izraelu in na kar so najbolj ponosni: Kibuz. To so nekaki kolhozi, poljedelska industrijska središča. Nekaka komunistična skupnost. So skoro popolnoma samostojni, vsa lastnina je last vseh članov kibuz (ne države).

Preko včasih mogočne prestolice Cezareje (Pavlova ječa), preko oranžnih in bananinih nasadov in vinogradov, kjer je napol paradiz („se cedi mleko in med“), preko Jaffe in modernega vele mesta Tel-Aviva, ki je v 30 letih postalo iz nič skoro najmodernejšo mesto sveta in kjer nas je avstrijski konzul povabil na golaž, preko Ramle (Arimateje) in Abu Gosh, kjer je Marijina cerkev — „Skrinja zaveze“ in skoro edina ohranjena stara križarska cerkev, smo prodrli v Novi Jeruzalem, ki leži v Izraelu in je moderno, pol milijonsko mesto. Jeruzalem je razdeljen med Izrael in Jordanijo, po mestu je nekako 50—100 m širok pas „od nikogar“, kjer je vse razbito od vojske, pa na obeh straneh bunkerji, vse oboroženo, pripravljeno, napeto, divje sovražstvo, ker vedno lahko izbruhne nova borba. Stanovali smo v največjem hotelu Orienta, ki ga ima v lasti YMCA. Stanoval sem v sobi 333! V judovskem delu je Sion, kjer je postal kralj David svetišče, tam je njegov grob, tam je dvorana zadnje večerje in

prekrasna nova cerkev, ki jo že desetletja delajo benediktinci-umetniki: Dornitio Mariae, kjer je Marija „zaspala“, umrla. Sion je podoba večnega kraljestva Kristusa, njegove slave, veličastva. Peljali smo se tudi v Ajn Karem, kjer je bil rojen Janez Krstnik in kjer je Marija obiskala Elizabeto (čudovito lepa cerkev Marijinega obiskanja!). Tam je bilo pred judovsko-arabsko vojno 6000 Arabcev, danes samo še 6! Judovska politika!

Skozi edini prehod „Mandelsbaumtor“ smo iz enega vojnega tabora prišli v Jordanijo, k Arabcem, v drugi vojni tabor. Z vso nervoznostjo in sitnostmi. Torej vendarle. Stari Jeruzalem je res star, stoletja in stoletja vedno enak, tipično orientalski. Tam so najsvetejši kraji, vse postaje križevega pota in višek: cerkev Božjega groba in Kalvarija, vse obenem. Dvakrat sem maševal na Kalvariji, se spomnil najdražjih doma in po svetu, zlasti pa trpečega slovenskega naroda. Na novo leto 1954, v petek popoldne smo imeli skupen križev pot prav po Jezusovih stopinjah. Pregledali smo Morijo, kjer je stal jeruzalemski tempelj in je sedaj krasna Omarjeva in El-Aksa mošeja, za Meko največja muslimanska božja pot. Zraven je zid žalovanja — toda danes se niti en Jud ne sme tam prikazati! Davidov stolp, muzej Belih očetov, cerkev sv. Ane, kjer je bila Marija rojena, poleg je Bethesda-vodnjak. Grobovi kraljev, kjer so ohranjeni prvotni grobovi. Ves stari Jeruzalem je en sam muzej, pa še veliko neodkritega je, saj je ves preluknjan, zasut, ko je bil pa tolikokrat razdejan!

Na novega leta dopoldne smo se peljali po poti usmiljenega Samarijana v Jeriho, ki je pod vzhodjem gore, kjer je hudič izkušal Jezusa. Izkopanine starega mesta se lepo vidijo. Jeriho je oaza v puščavi, ker je tam voda. Ob vodnjaku živa slika Orienta, ljudi in živali. Tam je na desettisoče begunskih Arabcev, ki so zbežali iz Izraela. To je revščina! Nato k Jordanu, na kraj Jezusovega krsta. Od tam k Mrtvemu morju, kjer sem se na novega leta dan kopal. Zelo toplo, ker je 400 m pod morsko gladino.

Potopiti se ni mogoče, voda je težka. Ima 25% soli in drugih kemikalij.

V soboto sem šel v zaželeni Betlehem. Razdalja 8 km, toda pot je po izraelski državi presekana, zato je treba napraviti 20 km naokrog. Ker je vse pod vojaško kontrolo in ima vsak avto posebno dovoljenje, smo morali štirikrat prestopiti Mimo Rahelinega groba, ki ga častijo Judje in Arabci, smo dospeli v ljubko, snažno Davidovo mesto, 777 m visoko, ki ima ca. 10.000 prebivalcev, večinoma katoličanov-Arabcev. Cerkev je še izza Justinijana, najstarejša na svetu. Pod njo je votlina rojstva, ki ima v bistvu še prvotno obliko. Na kraju rojstva se vidi srebrna zvezda in napis: „Tukaj je bil iz Marije Device rojen Jezus Kristus“. V njej stojijo trije oltarji: rojstva, jaslje in Treh modrih. Poleg te so še druge votline, kjer je sv. Hieronim prevajal sv. pismo in njegov grob, oltar nedolžnih otrok. In velika lepa katoliška cerkev sv. Katarine. Še en pogled na „Pastirsko polje“, sedaj polno oljk in treba se je bilo vrniti v Jeruzalem.

V nedeljo 3. januarja smo se odpravili iz avtobusom do letališča in se nato vkrcali na dve ciperski letali. Moramo se privezati, dobimo škrnicelj in celo škatlo jedil. Vzdignemo se 3.500 m visoko. Krasna triurna vožnja nad zemljo preko Libanona in preko morja na Ciper, kjer pristanemo v glavnem mestu Nikosia. Sledi dveurna vožnja z avtom do Limasol. Prihodnje jutro se vkrcamo na izraelsko ladjo „Artsa“. Dobimo lepe kabine, hrano 1. razreda, toda žalibog so Judje pustili mašne kovčke v Izraelu in ne moremo maševati. Vožnja večinoma nemirna, pa večina nas je vzdržala. 8. januarja zjutraj smo zopet v Neaplju. V Rimu ostanemo nekaj dni, da poročam k Mariji Snežni (S. Maria Maggiore), na grob sv. Marije Goretti in na njen dom, obiščem v Grottaferrata slovenske šolske sestre in novinke, ogledam si Castelgandolfo, poleti papeževa rezidenca, obiščem novega doktorja Ivo Osana v Vicarello. In potem domov v sneg in mraz, na delo...

Priromal sem srečno domov — Deo gratias!
Voz.

Kaj pa doma

SLOVENIJA

O „novi socialistični stvarnosti“ jugoslovskega komunizma je govoril v Ljubljani 21. maja t. l. na 3. kongresu Zveze komunistov med drugimi tudi Edvard Kardelj, sedaj glavni ideolog v jugoslovske partiji. Dotaknil se je tudi verskega vprašanja in naglasil, da je treba biti z ljudmi, ki še verujejo, pa hočejo s partijo sodelovati, bolj strpen in širokogruden. Pograjal je one partije, ki so nestrpni do vernih ljudi. S tem sicer po Kardeljevih besedah ni še rečeno, da naj komunist veruje v Boga, kajti komunist je brez vere in proti vsaki veri; toda treba je upoštevati, da se dobijo tudi taki ljudje, ki so polni verskih predsodkov (t. j. verujejo v Boga, op. ur.), pa so istočasno pošteni in koristni pri gradbi novega socialističnega reda. Ti verski predsodki so nastali v teku stoletij in se zato ne dajo odpraviti s silo ali čez noč, ponavlja Kardelj za Titom; toda z višjo kulturo in širšo izobrazbo bo vera zamrla. Pri tem pa je Kardelj očitno pozabil, da je v istem govoru malo prej priznal, da sedaj kultura nazaduje. Ljudje kupujejo vse premalo knjig. V stari Jugoslaviji so jih brali zlasti izobraženci in kmetje. Sedaj so precej obubožali, toda delavcem se dobro godi in ravno ti pa za knjigo nimajo smisla. Tudi prosvetno-kulturna društva so pred vojno po Kardeljevih trditvah zajemala mnogo širše ljudske množice kot danes. Tako Kardelj sam nehotе priznava, da vera še dolgo med Slovenci ne bo zamrla, ker „kultura nazaduje“. Kardelj je svoj govor zaključil z mislijo, da morajo biti jugoslovskega komunisti do verujočih somišljenikov prizanesljivi, do klerikalizma pa neizprosni. — Kaj pa je klerikalizem, je

povedal na ustanovnem občnem zboru Socialistične fronte Slovencev (SFS) v Gorici 2. maja Viljem Nanut: „Klerikalizem je organizirana slovenska katoliška skupnost, ki pod vodstvom Vatikana in s pomočjo reakcionarnih, protisocialističnih elementov (t. j. škofov in duhovnikov, op. ur.) vztraja na stališču, da s komunisti ni mogoče sodelovati v skupnih organizacijah. Tako skušajo taki elementi z vnašanjem zmede v teh vprašanjih ustvariti pri naših ljudeh vtis, da gre za obrambo vere, ne pa za zlorabo vere.“

SLOVENSKA KOROSKA

Na Volčji Trati (1400 m) pod Svinjo planino, na meji med župnijama Knežo in Visoko Bistrico, stoji križ, na katerem je pritrjena tabla z napisom:

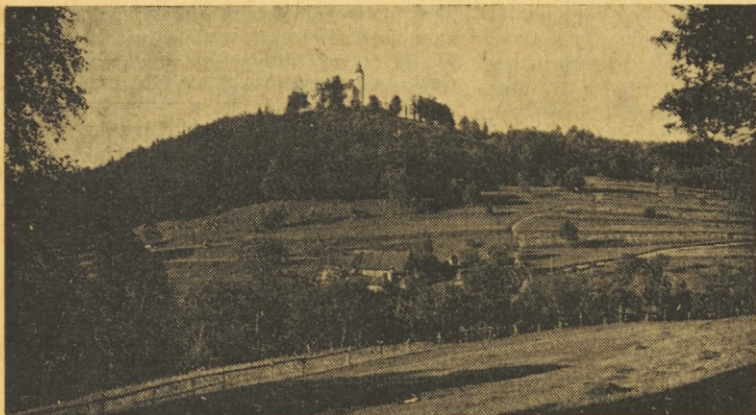
„Geh her, mein lieber Christ,
ich werde dir zeigen,
wo Maria in Hohenfeistritz ist,“

kar bi po slovensko pomenilo: „Pojdi sem, ljubi kristjan, pokazal ti bom, kje je Marija na Visoki Bistrici.“ Spodaj je napisana letnica 1878. Vsako leto na križno nedeljo (nedelja pred Vnebohodom) se zbere na Visoki Bistrici veliko romarjev, ki pridejo v desetih procesijah počastit nebeško Mater božjo. Sedanja cerkev je ena najlepših gotških cerkva je postala dvesto let pozneje, leta 1691. torej eno leto pred odkritjem Amerike. Tedaj je bila Visoka Bistrica še podružnica Sv. Valburge. Samostojna župnija je postala dvesto let pozneje, leta 1691, Po drugi svetovni vojni je bila cerkev prenovljena. Ima veličasten deset metrov visok veliki oltar. Marijin kip je iz 15. stoletja. Tudi prižnica je zelo mogočna. Posebna umetnina je skupina podob na

oltarju na moški strani. Upodobljena je Marijina smrt. — Dasi pa je cerkev tako lepa, do zadnjega ni imela več kot enega zvona, ki se je tiho oglašal iz zvonikovih lin. To je romarje zelo motilo. Saj se ob mogočnem donenju zvonov kar lažje moli. Letos, v Marijinem letu, je pa cerkev prišla do štirih novih zvonov. Župnija, ki je včasih štela nad 600 duš, danes pa le še dvesto, ker je mnogo samostojnih kmetij propadlo, se ni bala žrtvovati časa in denarja, da so zvonovi zapeli v Visoki Bistrici. Nihče ne bi preje prisodil, da je v ljudeh še toliko požrtvovalnosti. Kmetje so darovali les in sicer po 20 do 25 kubičnih metrov posameznik, kar znaša 5000 šilingov. Vlila je zvonove zvonarna Pfunder na Dunaju, ki je tudi poskrbela, da so zvonove potegnili v zvonik. Zvonovi so krasno delo. Svetili so se kakor zrcalo. Skupaj tehtajo okrog 1600 kg. Največji je posvečen Materi božji. Tehta 750 kg in ima glas fis. Drugi, z glasom a, je posvečen sv. Florijanu in tehta 400 kg. Tretji, uglašen na cis, ima 300 kg in je posvečen sv. Jožefu. Četrti, e, je posvečen sv. Barbari (120 kg). Zvonove je 16. majnika t. l. blagoslovil g. stolni kanonik Valentin Reinsperger. Ob tej priliki se je zbralo mnogo ljudstva na Visoki Bistrici. Blagoslavljanje je trajalo do ene popoldne. Zapeli pa tisti dan zvonovi še niso, temveč dve nedelji kasneje, to je na križevo nedeljo.

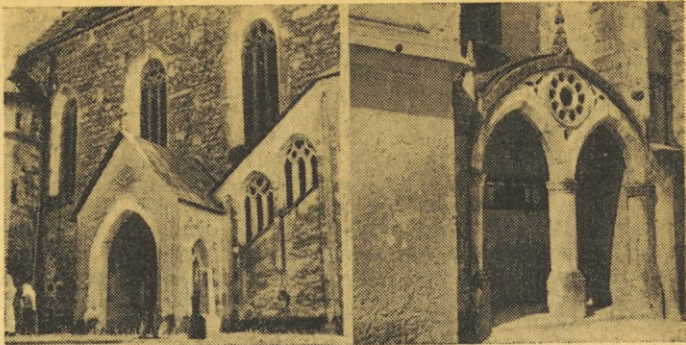
PRIMORSKE VESTI

Mons. Ivan Trinko je umrl. Iz Trčmura na v Slovenski Benečiji je prišla žalostna vest, da je na svojem domu zatisnil svoje trudne oči starosta Slovencev, 92-letni mons. Ivan Trinko-Zamejski. Ta vest je užalostila vsa srca primorskih Slovencev in ob grobu tega moža so se združili vsi Slovenci brez razlike mišljenja in nazorov v eno družino. Beneška Slovenija je v sredo 30. junija imela dan, kakor ga ni še doživela v svoji tisočletni zgodovini. Pogreb mons. Ivana Trinka je priklical v visoki Trčmura pod Matajurjem velike množice beneških Slovencev, a posebno še izredno veliko število duhovnikov in raznih odličnih gostov iz Vidma, Gorice in Trsta. Prišel je videmski pomožni škof mons. Cicuttini, rektor videmskega semenišča mons. Venturini, bil je zastopan videmski in čedadski kapitelj, med njimi 83 letni mons. Petričič, beneški rojak. Bilo je nad 70 duhovnikov, med njimi skoro vsi dušni pastirji iz Benečije. Tudi goriških duhovnikov je bilo 16. Krsto so nosili po strmih stezah iz vasi v cerkev duhovniki, spredaj pa je šla dolga vrsta vencev. Pevci iz Gorice so pred hišo žalosti, v cerkvi in na kopališču zapeli žalostinke. V cerkvi sta se od pokojnega monsignorja poslovila mons. Venturini v imenu videmske duhovščine, č. g. Mirko Mazora iz Gorice pa v imenu katoliških Slovencev. Številni

Žalostna gora nad Preserjem pri Ljubljani

Dva vhoda v got-
sko cerkev v št.
Rupertu na Dolenj-
skem (XV. stol.)

govorniki pa so se od pokojnika poslovili na pokopališču ob odprtem grobu. Pod Matajurjem, v svoji rodni vasi počiva sedaj Ivan Trinko-Zamejski, kakor si je sam želel. Bog mu daj večni mir med njegovim ljudstvom.

„Slovenska katoliška skupnost — S. K. Š.“ v Trstu. Ker so se v Slovensko krščansko socialno zvezo (SKSZ) v Trstu v zadnjem času vrinili ljudje, ki po sodbi večine članstva SKSZ in po sodbi slovenske katoliške javnosti nimajo legitimacije za to in ker se je poizkus sklicanja obnega zbora ponesrečil, zato so ustanovitelji SKSZ na željo in zahtevo večine članov in somišljenikov sklicali v dvorani pri sv. Ivanu informativno zborovanje. Po ugotovitvi poizkusov rdečega vtihotapljenja v organizacijo in po drugih sumljivih odkritjih so sklenili, da se ustanovi nova slovensko katoliška politična organizacija na Tržaškem. Večina rednih članov bivše SKSZ je to resolucijo z navdušenjem sprejela. Tako bo ostala nedelja 20. junija 1954 v zgodovini katoliškega gibanja na Tržaškem kot mejnik, ki je po več kakor dveh letih razčistil položaj v vrstah katoliških Slovencev, jim dal novo izrazito protikomunistično politično organizacijo ter jim začrtal jasne smernice za izpolnjevanje njihovih nalog v Trstu in v sklopu vsega, zdaj po večini z jarmom komunizma zaslužjenega slovenskega naroda. Soglasno so nato sklenili, da se zborovanje pretvori v ustanovni občni zbor nove organizacije. Prav tako soglasno je bil sprejet predlog, da naj se novo združe-

nje imenuje „Slovenska katoliška skupnost“ — S. K. S. — Tako se je slovensko katoliško gibanje na Tržaškem z 20. junijem leta 1954 vrnilo na svojo prvotno brezkompromisno in častno pot ter s tem zavestno in odgovorno prevzelo nalogo, ki mu v slovenski in svetovni protikomunistični skupnosti pripada.

Mašniško posvečenje v semeniški kapeli. Dne 12. junija je v goriški semeniški kapeli Brezmadežne prevzvišeni nadškof Ambrosi podelil trem diakonom mašniško posvečenje. Med njimi ni letos nobenega Slovenca.

Procesija sv. Rešnjega Telesa. Tudi letos se je po goriških ulicah razvila veličastna procesija sv. Rešnjega Telesa. Ljudje so se že privadili popoldanski procesiji, vendar se še marsikomu toži po jutranjih procesijah s petimi evangeliji. Po naših vaseh je pa ta lepa navada še v veljavi in je prav, da se tudi ohrani. Vsekakor je letošnja procesija potekla v najlepšem redu in pravi pobožnosti. V procesiji se je pelo in molilo, zlasti je bil lep pogled na dolge vrste družbenic z belimi pokrivali in trakovi, ki so v procesiji lepo molile in prepevale v čast Jezusu v Najsvetejšem zakramentu. Na goriškem Travniku je bila postavljena tribuna z oltarjem, kamor so položili Najsvetejše, nakar je imel goriški nadškof Ambrosi priložnostni govor. Podelil je nato vernikom trikratni blagoslov z Najsvetejšim.

„Ali je ples tako zelo potreben?“, tako neki dopisnik gor. „Katoliškega

glasu“ začenja svoj dopis, v katerem opiše svoje vtise, ki jih je dobil na povratku iz zaključne slovesnosti Marijinega tedna v Trebčah. Domov grede se je ustavil v Bazovici. Tu je bil najprej pogreb, za katerim je stopala precejšnja množica. Takoj po pogrebu se je pričel ples. Vodstvo prireditve je bilo v rokah, kot se je zdelo, mladoletnih fantičev. Tudi navzoči plesoči deklički še niso odrastli šolskim klopem. Le kako morejo matere mirno spati med tem, ko iščejo nedoletni otroci take nočne zabave? Mladini je seveda treba veselje privoščiti. Zabava pa ne sme zastrupljati mladih src in ubijati veselja za stanovsko delo, pa tudi ne za udejstvovanje na kulturnem področju. Lahkomiselna mladina je prepričana, da ji večno plesarjenje nič ne škodi, vzgojitelji pa, ki opazujejo življenje mladih ljudi, morajo ugotoviti, da izgubi taka mladina vsak smisel za to, kar je lepega in plemenitega. Iskanje takih zabav ne vodi narodov k zdravju in sreči. Če pomislimo, da vsepovod obhajajo slovesnosti Marijinega leta, neprijetno dirne veseljačenje, ki se nič ne ozira na verski in moralni čut.

Zanimiva izjava mladostnika. Na Vnebohod so tržaški dijaki pod vodstvom prof. Jožefa Peterlina in Merkuja obiskali vas Dolino pri Trstu. Igrali so Linhartovo komedijo „Matiček se ženi“ in jo dovršeno podali. Za ogledalo časa, v katerem živimo, pa naj služi izjava mladega fanta, ki je pred petim dejanjem izjavil: „Pomilujem Matička in Nežko, ki sta pred dvesto leti živela v družbi, ki ni poznala zabave in so ji dnevi potekali pusti in prazni. Danes je pa drugače: izleti, šport, kino, plesi. Zato je življenje lepo, vse drugače in lepše kot takrat, ko so bili mladi ljudje reveži, 'zgubljeni'.“ Brez dvoma tako modrovanje mladega človeka dovolj jasno priča o njegovi plitvosti in duhovni majhnosti. Vsak zadostno resen človek bo pa ob tej igri rad priznal, da je bilo Matičkovo življenje vse bolj domače, družinsko in naravno, kakor je danes življenje premnogh v času atomskega veka. Včasih je bila prav nedelja tisti dan, ki je družino najbolj družila. Danes je obratno. Mnogi starši se nedelj kar bojijo, saj skoro ves dan

ne vidijo ne hčere ne sina. Tega razbirtega družinskega življenja je zlasti kriv ples, ples skozi vse leto, ples in sam ples — vsako nedeljo. Večkrat pade beseda: „Mladini je treba dati razvedrila.“ To je res. Toda kdor jo bo zaposljeval s plesom, ji ne bo dal zdrave zabave. Pripomogel bo le k temu, da bo ta mladina zmožna le še ljubimkanja in ponočevanja, vzel pa ji bo življenjsko resnost in smisel za žrtve. Ne pretiravajmo torej s plesom in ne glejmo v njem rešitve, kako razvedriti mladega človeka!

Praznik češenj v števerjanu. Prvo nedeljo v juniju nas je Slovensko katoliško prosvetno društvo iz števerjana razveselilo s svojim prvim javnim nastopom. Marsikdo se je ustrašil črnih oblakov, ki so se podili iz jugoslovanskih Brd proti števerjanu, najpogumnejši pa so se le odpravili na pot v prijazna Brda. Ni jim bilo žal. Spored je bil res pester in kljub dežju, ki je takoj v začetku začel rositi, prav dobro podan. Zopet smo slišali naše lepe narodne in umetne pesmi, ki so jih dovršeno lepo prepevali pevski zbori iz števerjana, Sovodenj, Pevme, Rupe. Goriško Slovensko prosvetno društvo pa nas je razveselilo z burko enodejanko A. Čehova, Snubač. Vsa prireditve se je vršila na prostem. Ob lepem vremenu bi bila udeležba gotovo številnejša, tako pa nam je letošnje muhasto vreme marsikak praznik pokvarilo. Vendar si je Slovensko katoliško prosvetno društvo iz števerjana s tem svojim nastopom utrla pot med ljudi in si pridobilo simpatijo in naklonjenost vseh dobromislečih Slovencev.

HRVATSKA

Že pred nekaj časa je glasilo hrvaških frančiskanov v Buenos Airesu „Glas sv. Antuna“ opozorilo hrvaško in argentinsko javnost, da namerava priti v Južno Ameriko delegacija jugoslovanskih gospodarstvenikov, ki naj bi sklenila nove gospodarske pogodbe z različnimi južno-ameriškimi državami. Kot vodja delegacije je bil napovedan Jakob Blažević, mož, ki je nastopal v krivičnem procesu proti kardinalu Stepincu kot državni tožilec. Blažević je v začetku julija res tudi prišel. List argentinskih katoliča-

nov „El Pueblo“ je skromno omenil, kdo je Jakov Blažević, potem pa ni bilo čuti nobenega glasu več. Argentinski katoličani so ostali nemi. V Čileju je pa že bilo drugače. Tam so katoličani organizirali protestne obhode, še preden je Blažević prišel tja, tako da je morala nastopiti policija in jih razpršiti. In ko se je po obisku v Uruguayu le pokazal na ulicah čilenske prestolnice, so ga katoličani sprejeli z žvižgom. Studentje pa, ki so bili vedno vročekrvni, so pa celo po kamnih posegli in posuli z njimi avtomobil, kjer se je vozil zloglasni vodja Titove delegacije. Najboljše so se pa postavili uruguayski katoličani. Sicer niso najbolj številni, a so borbeni in strumno organizirani. Imajo svojo demokrščansko stranko in svoje glasilo „El Bien Público“ (Javni blagor). Ob priliki Blaževićevega obiska v Montevideo so 10. julija organizirali protestno zborovanje, ki se ga je udeležilo nad 20.000 oseb. Govorila sta en poslanec in en senator demokrščanske stranke, ki sta ostro obsodila proces proti kardinalu Stepinu in preganjanje Cerkve v Jugoslaviji. Blaževiću je bila vsa stvar neprijetna, pa je povabil za naslednji dan vse

zastopnike listov, razen od „El Bien Público“ na časnikarsko konferenco. Toda, dasi nepovabljen, je zastopnik demokrščanskega glasila prišel. Blažević je zahteval, da se odstrani. To pa je povzročilo ogorčenje pri drugih časnikarjih, češ da vlada v Uruguayu tiskovna svoboda in resnična demokracija in da imajo zato vsi pravico prisostvovati informativnim konferencam. Nato so iz protesta vsi časnikarji odšli iz dvorane, uruguaysko časopisje je pa odločno obsodilo postopanje jugoslovanske delegacije. Vsa čast uruguayskim katoličanom, ki niso molčali! Tako je Titov režim za eno osramočenje bogatejši. Hotel je osramotiti pred leti kardinala Stepinca, sedaj pa mu prav ta kardinal Stepinac, dasi konfiniran in nadziran, povzroča največ preglavic.

CORREO ARGEN- TINO Suc. 6	TARIFA REDUCIDA
	Concesión No. 2560

„DUHOVNO ŽIVLJENJE“ MORETE NAROČITI IN PLAČATI NA NASLEDNJIH NASLOVIH:

- Argentina: Dušnopastirska pisarna, Víctor Martínez 50, Buenos Aires
 Brazilija: Vinko Mirt, Caixa Postal 7058, Sao Paulo, Brasil
 U. S. A.: Slovenska pisarna, 6116 Glass Ave, Cleveland 3, Ohio
 Kanada: Turk Francé, 263 Oakwood Ave, Toronto, Ontario
 Trst: Stanko Janežič, Mačkoviče 7, Dolina, Trieste
 Italija: Zora Piščanc, Riva Piazzetta 18, Gorizia
 Avstrija: Anton Miklavčič, Spittal a/Drau, D. P. Camp, Kärnten, Austria
 Avstralija: Fr. Rudolf Pifko, 45 Victoria Street, Waverley, N. S. W.

„Duhovno življenje“ je slovenski mesečnik, ki ga izdava konzorcij (Orchar Anton), urejuje pa uredniški odbor (dr. Francé Gnidovec in Jože Jurak). — Naslov: Víctor Martínez 50, Buenos Aires, Argentina. — Celoletna naročnina znaša za Argentino po 30. juniju 1954 60 pesov, za USA in Kanado 5 dolarjev, za Italijo 2000 lir, za Avstrijo 75 šil., drugod v protivrednosti dol. — Tiska F. Grote, Montes de Oca 320

• PRIZADEVAJTE • SI, DA •

• BOSTE • IMELI • LJUBEZEN •

I. KOR. 13, 13

V TEJ ŠTEVILKI BOSTE BRALI

MARIJA V SLOV. KNJIŽEVNOSTI Dr. Tine Debeljak	505
EL PRINCIPE DE LOS EJERCITOS CELESTIALES Joe Juck	510
Z MRTVIM JEZUSOM V NAROČJU Škof dr. G. Rožman	511
ŠEGE NA DOMAČIH TLEH Joža Kmetov	512
TRI RANE LJUBEZNI Dr. Ignacij Lenček	515
NOVE SKRBI Gregor Hribar	520
SVETE VIŠARJE Marijan Marolt	524
NA BLEJSKEM OTOKU Dragotin Kette	525
OBLAST SINA ČLOVEKOVEGA ... Dr. Mirko Gogala	529
DRUŽINSKA PRIPRAVA OTROK NA ZAKRAMENTE Dr. Rudolf Hanželič	532
ZDRAVJE — NAŠ NAJVEČJI ZAKLAD Dr. I. Kačar	535
„MOJE SREČANJE S KRISTUSOM“ Dr. Franc Jaklič	541
ŽENE OČAKOV Prof. Pavel Slapar	545
„ZAOSTALOST“ AMERIŠKEGA DELAVSTVA Dr. Miha Krek	548
MISLI Jožef M. Escriva	549
KAJ PA MED NAMI?	550
POTOVANJE V SVETO DEZELO Voz	554
KAJ PA DOMA?	557